

سی شارپ به زبان ساده

مؤلف : یونس ابراهیمی

سر شناسه	: ابراهیمی، یونس - ۱۳۶۰
عنوان و نام پدید آورنده	: سی‌شارپ به زبان ساده / مؤلف: یونس ابراهیمی
مشخصات نشر	: نبض دانش، تهران - ۱۳۹۵
مشخصات ظاهری	: ۷۵۴ صفحه مصور
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۷۷۰۳-۹۴-۶
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: سی‌شارپ (زبان برنامه نویسی کامپیوتر)
رده بندی دیویی	: ۰۰۵/۱۳۳
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۵ ۲ الف ۹۵ س / ۷۳/۷۴/۷۵
شماره کتاب شناسی ملی	: ۴۳۳۰۵۰۷

این اثر مشمول قانون حمایت مؤلفان، مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است. هر کس تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه ناشر، نشر یا پخش کند مورد پیگرد قانی قرار خواهد گرفت.

عنوان	: سی‌شارپ به زبان ساده
مؤلف	: یونس ابراهیمی
ناشر	: نبض دانش
سال چاپ	: ۱۳۹۵
نوبت چاپ	: دوم
تیراژ	: ۲۰۰
قیمت	: ۵۹۰۰۰ تومان

تقديم به:

همسر و پسر عزیزم

مبانی زبان سی شارپ

۱۷	سی شارپ چیست؟
۱۸	دات نت فریم ورک (.NET Framework) چیست؟
۱۹	ویژوال استودیو
۲۰	دانلود و نصب ویژوال استودیو
۲۶	قانونی کردن ویژوال استودیو
۳۰	به ویژوال استودیو خوش آمدید
۳۲	گردشی در ویژوال استودیو
۳۵	تغییر ظاهر ویژوال استودیو
۴۱	ساخت یک برنامه ساده
۵۰	استفاده از IntelliSense
۵۳	رفع خطاها
۵۷	توضیحات
۵۸	کاراکترهای کنترلی
۶۰	علامت @
۶۱	متغیرها
۶۲	انواع ساده
۶۴	استفاده از متغیرها
۶۸	ثابت‌ها
۶۹	تبدیل ضمنی
۷۱	تبدیل صریح
۷۲	تبدیل با استفاده از کلاس Convert
۷۳	عبارات و عملگرها
۷۴	عملگرهای ریاضی
۷۷	عملگرهای تخصیصی (جایگزینی)
۷۹	عملگرهای مقایسه‌ای
۸۰	عملگرهای منطقی
۸۲	عملگرهای بیتی

۸۷	تقدم عملگرها
۸۸	گرفتن ورودی از کاربر
۸۹	ساختارهای تصمیم
۹۰	دستور if
۹۳	دستور if...else
۹۴	عملگر شرطی
۹۵	دستور if چندگانه
۹۷	دستور if تو در تو
۹۸	استفاده از عملگرهای منطقی
۱۰۰	دستور Switch
۱۰۳	تکرار
۱۰۴	حلقه While
۱۰۵	حلقه do while
۱۰۶	حلقه for
۱۰۸	حلقه‌های تو در تو (Nested Loops)
۱۰۹	خارج شدن از حلقه با استفاده از break و continue
۱۱۰	آرایه‌ها
۱۱۳	حلقه foreach
۱۱۴	آرایه‌های چند بعدی
۱۱۹	آرایه‌های دندانه دار
۱۲۱	متدها
۱۲۲	مقدار برگشتی از یک متد
۱۲۵	پارامترها و آرگومانها
۱۲۷	نامیدن آرگومانها
۱۲۹	ارسال آرگومانها به روش ارجاع
۱۳۰	پارامترهای out
۱۳۱	ارسال آرایه به عنوان آرگومان
۱۳۳	کلمه کلیدی params
۱۳۴	محدوده متغیر

۱۳۴	پارامترهای اختیاری
۱۳۶	سربارگذاری متدها
۱۳۷	بازگشت
۱۳۸	نماینده‌ها (Delegates)
۱۴۰	آرگومانهای خط فرمان (Command Line Arguments)
۱۴۱	شمارش (Enumeration)
۱۴۴	تبدیل انواع شمارشی
۱۴۵	ساختارها
۱۴۹	برنامه نویسی شیء گرا (Object Oriented Programming)
۱۴۹	کلاس
۱۵۱	سازنده (Constructor)
۱۵۶	مخرب (Destructor)
۱۵۷	فیلدهای فقط - خواندنی
۱۵۷	سطح دسترسی (Scope)
۱۵۹	کپسوله سازی
۱۶۰	خواص
۱۶۵	فضای نام
۱۶۹	ساختارها در برابر کلاس‌ها
۱۷۰	کتابخانه کلاس
۱۷۵	وراثت
۱۷۸	سطح دسترسی Protect
۱۸۰	اعضای Static
۱۸۱	متدهای مجازی
۱۸۴	کلاس آبجکت (System.Object Class)
۱۸۵	Boxing و Unboxing
۱۸۵	ترکیب (Containment)
۱۸۸	سربارگذاری عملگرها
۱۹۰	عملگر is
۱۹۲	رابطه‌ها (Interfaces)

۱۹۶	.....کلاس‌های انتزاعی (Abstract Class)
۱۹۸	.....کلاس‌های مهر و موم شده (Sealed Class)
۱۹۸	.....کلاس‌های تکه تکه (partial-classes)
۱۹۹	.....چند ریختی
۲۰۳	.....عملگر as
۲۰۴	.....سربارگذاری تبدیل‌ها
۲۰۵	.....ایجاد آرایه ای از کلاس‌ها
۲۰۶	.....ایندکسرها
۲۰۹	.....String Interpolation
۲۱۳	.....مدیریت استثناء‌ها و خطایابی
۲۱۴	.....استثناء‌های اداره نشده
۲۱۶	.....دستورات try و catch
۲۱۹	.....استفاده از بلوک finally
۲۲۰	.....ایجاد استثناء
۲۲۱	.....تعریف یک استثناء توسط کاربر
۲۲۵	.....اشکال زدایی توسط ویژوال استودیو
۲۲۶	.....نقطه انفصال (Breakpoints)
۲۲۹	.....قدم زدن در میان کدها
۲۳۳	.....به دست آوردن مقادیر متغیرها
۲۳۸	.....مجموعه‌ها (Collections)
۲۳۸	.....کلاس ArrayList
۲۴۲	.....ایجاد یک کلکسیون
۲۴۳	.....ساخت دیکشنری
۲۴۵	.....Hashtable در سی‌شارپ
۲۴۷	.....انواع Enumerator و Enumerable
۲۴۸	.....رابطه‌های IEnumerable و IEnumerator
۲۵۱	.....پیمایشگر (Iterator)
۲۵۴	.....کلکسیون‌های عمومی (Generic Collections)
۲۵۶	.....جنریک‌ها (Generics)

۲۵۷	متدهای جنریک
۲۵۸	کلاس های جنریک
۲۶۰	محدودیت نوع
۲۶۱	انواع تهی
۲۶۲	عملگر (??) Null Coalescing
۲۶۳	رویدادها (Events)
۲۶۵	متدهای بی نام (Anonymous Methods)
۲۶۶	مقدار دهنده ها (Initializers)
۲۶۸	نوع استنباطی (Type Inference)
۲۶۸	انواع بی نام (Anonymous Types)
۲۶۹	متدهای توسعه یافته
۲۷۲	عبارات لامبدا (Lambda expressions)
۲۷۴	Expression-Bodied Members
۲۷۵	استفاده از کلاس های استاتیک در فضای نام
۲۷۶	مقدار دهی اولیه به خصوصیات خودکار
۲۷۷	فیلتر استثنائات
۲۷۸	دستور using
۲۷۹	مخفی کردن متد (Method Hiding)
۲۸۰	Tuple چیست
۲۸۲	توابع محلی (Local Functions)
۲۸۳	اشیاء تغییر ناپذیر (Immutable Object)

ویندوز فرم

۲۸۶	برنامه نویسی ویژوال
۲۸۷	ایجاد یک برنامه ویندوزی ساده
۲۹۳	کنترل کننده رویداد (Event Handler)
۳۰۴	جدا کردن محیط طراحی از محیط کدنویسی
۳۰۵	کلاس MessageBox

۳۰۸.....	کنترل‌ها
۳۲۱.....	نامگذاری کنترل‌ها
۳۲۳.....	ویندوز فرم
۳۳۰.....	کنترل Button
۳۳۲.....	کنترل ErrorProvider
۳۳۸.....	کنترل HelpProvider
۳۴۰.....	کنترل Label
۳۴۱.....	کنترل TextBox
۳۴۴.....	کنترل RichTextBox
۳۵۱.....	کنترل RadioButton
۳۵۲.....	کنترل CheckBox
۳۵۵.....	کنترل ListBox
۳۵۸.....	کنترل‌های Panel و GroupBox
۳۵۹.....	کنترل ComboBox
۳۶۲.....	کنترل CheckedListBox
۳۶۶.....	کنترل NumericUpDown
۳۶۸.....	کنترل PictureBox
۳۷۰.....	کنترل LinkLabel
۳۷۴.....	کنترل MonthCalendar
۳۷۷.....	کنترل Notify Icon
۳۸۰.....	کنترل DateTimePicker
۳۸۴.....	کنترل DataGridView
۴۰۲.....	کنترل TabControl
۴۰۹.....	کنترل TreeView
۴۱۸.....	کنترل ToolTip
۴۲۱.....	کنترل TrackBar
۴۲۳.....	کنترل Timer
۴۲۵.....	کنترل FileSystemWatcher
۴۲۸.....	کنترل WebBrowser

۴۳۳	.....	کنترل ContextMenuStrip
۴۳۶	.....	طراحی فرم‌های ویندوزی
۴۴۳	.....	خاصیت Anchor
۴۴۶	.....	خاصیت Dock
۴۴۹	.....	خاصیت TabIndex
۴۵۰	.....	اضافه کردن منو به فرم
۴۵۷	.....	ساخت نوار ابزار
۴۶۷	.....	کنترل ToolStripContainer
۴۷۰	.....	کادرهای محاوره‌ای
۴۷۲	.....	کنترل ColorDialog
۴۷۵	.....	کنترل FontDialog
۴۷۷	.....	کنترل FolderBrowserDialog
۴۸۱	.....	کنترل OpenFileDialog
۴۸۴	.....	کنترل SaveFileDialog
۴۸۸	.....	رویدادهای ماوس
۴۹۲	.....	رویدادهای کیبورد
۴۹۴	.....	UserControl
۵۰۵	.....	فرم شرطی (Modal Form) در سی‌شارپ
۵۱۰	.....	کار با فرم‌های MDI

دات نت فریم ورک

۵۲۰	.....	کلاس System.DateTime
۵۲۳	.....	محاسبه اختلاف دو تاریخ
۵۲۸	.....	کلاس System.Math
۵۳۱	.....	ایجاد عدد تصادفی
۵۳۳	.....	رشته‌ها و عبارات با قاعده (منظم)
۵۳۳	.....	کلاس System.String
۵۳۵	.....	مقایسه رشته‌ها

۵۳۶.....	الحاق رشته‌ها.....
۵۳۸.....	جا دادن یک رشته در داخل رشته دیگر.....
۵۳۹.....	حذف زائده‌ها از رشته‌ها.....
۵۴۰.....	جداکردن رشته‌ها.....
۵۴۲.....	جستجو کردن در رشته‌ها.....
۵۴۴.....	استخراج، حذف و جایگزین کردن رشته‌ها.....
۵۴۵.....	جایگزین کردن رشته‌ها.....
۵۴۵.....	تغییر بزرگی و کوچکی حروف یک رشته.....
۵۴۷.....	قالب بندی رشته‌ها.....
۵۵۲.....	کلاس StringBuilder.....
۵۵۴.....	اعتبار سنجی با استفاده از عبارات باقاعده.....
۵۵۷.....	File System.....
۵۵۷.....	آدرس‌های مطلق و نسبی.....
۵۵۸.....	فضای نام System.IO.....
۵۵۹.....	کلاس System.IO.File.....
۵۶۱.....	کلاس System.IO.FileInfo.....
۵۶۲.....	کلاس System.IO.Directory.....
۵۶۴.....	کلاس System.IO.DirectoryInfo.....
۵۶۶.....	کلاس System.IO.Path.....
۵۶۹.....	کلاس FileStream.....
۵۷۱.....	نوشتن در یک فایل متنی.....
۵۷۳.....	خواندن از یک فایل متنی.....
۵۷۵.....	فشرده کردن و از حالت فشرده در آوردن یک فایل متنی.....
۵۷۹.....	زبان نشانه گذاری توسعه پذیر(XML).....
۵۸۱.....	XML Document Object Model.....
۵۸۶.....	نوشتن در یک فایل XML.....
۵۹۰.....	خواندن از فایل XML.....
۵۹۴.....	استفاده از XPath برای انتخاب گره‌ها.....
۵۹۷.....	استفاده از فونت در سی‌شارپ.....

۶۰۱.....	ویرایش فونت‌ها (مثال)
۶۰۴.....	مقایسه اشیاء با استفاده از رابط‌های IComparable و IComparer
۶۰۹.....	Object Browser

LINQ

۶۱۳.....	LINQ چیست؟
۶۱۴.....	عبارات پرس و جو
۶۱۶.....	استفاده از روش متدی
۶۱۹.....	اجرای با تأخیر (deferred execution)
۶۲۲.....	عبارت from
۶۲۷.....	عبارت Select
۶۳۱.....	متد Select()
۶۳۲.....	عبارت where
۶۳۳.....	عبارت orderby
۶۳۹.....	عبارت let
۶۴۰.....	عبارت group-by
۶۴۳.....	اتصال منابع داده ای
۶۴۴.....	عبارت join - انجام عمل inner join
۶۴۷.....	عبارت Join - انجام یک عمل Group Join
۶۴۹.....	عبارت Join - انجام یک عمل Left Outer Join
۶۵۰.....	LINQ to XML
۶۵۲.....	ایجاد یک سند XML با استفاده از LINQ to XML
۶۵۵.....	LINQ To SQL چیست؟
۶۵۷.....	پرس و جو در دیتابیس با استفاده از LINQ to SQL
۶۶۸.....	ویرایش بانک اطلاعاتی با استفاده از LINQ to SQL
۶۷۵.....	متمدهای بهم پیوسته (Aggregate Methods) در LINQ

۶۷۹	ADO.NET و دیتابیس‌ها
۶۷۹	مبانی SQL
۶۸۳	ایجاد جدول و دیتابیس با استفاده از ویژوال استودیو
۶۹۶	اتصال به دیتابیس با استفاده از ابزارهای ویژوال استودیو
۷۰۵	رشته اتصال (Connection Strings)
۷۰۷	Data Provider
۷۰۸	کلاس Connection
۷۱۲	کلاس command
۷۱۴	کلاس Parameter
۷۱۶	کلاس SqlDataReader
۷۱۸	کلاس DataAdapter
۷۲۰	کلاس DataSet
۷۲۲	اتصال به دیتابیس با کد
۷۲۳	پرس و جو در دیتابیس: روش متصل (Connected)
۷۲۷	پرس و جو در دیتابیس: روش غیر متصل (Disconnected)
۷۳۰	اضافه کردن رکورد: روش متصل
۷۳۲	اضافه کردن رکورد: روش غیر متصل
۷۳۴	پاک کردن یک رکورد: روش متصل
۷۳۶	پاک کردن یک رکورد - روش غیر متصل
۷۳۸	بروزرسانی رکوردها: روش متصل
۷۴۱	بروزرسانی رکوردها: روش غیر متصل
۷۴۴	اتصال به دیتابیس Access
۷۴۵	پرس و جو در دیتابیس Access

معماری سه لایه

۷۵۰	معماری سه لایه چیست؟
۷۵۲	تشریح لایه‌ها در معماری سه لایه
۷۵۸	سیستم ثبت مشخصات فردی - با استفاده از معماری سه لایه

- برقراری ارتباط بین لایه‌ها ۷۶۲
- عملیات انتخاب، درج، حذف و ویرایش ۷۶۷

مقدمه

همگام با پیشرفت فناوری‌های دیگر، زبان‌های برنامه نویسی نیز ارتقا پیدا کردند. وقتی زبان C طراحی و پیاده سازی شد، تحول بزرگی در دنیای برنامه نویسی به وجود آمد. زبان‌های متعددی از خانواده زبان C طراحی و پیاده سازی شدند که محبوب‌ترین آنها زبان سی‌شارپ است. خوشبختانه C#.NET این روزها به عنوان یکی از دروس رشته‌های کامپیوتر در دانشگاه‌های کشور تدریس می‌شود و این نشان از توانایی‌ها و اهمیت این زبان است. منابع متعددی برای معرفی و به کارگیری زبان C#.NET عرضه شده است که جای تقدیر و تشکر دارد. اما کتاب حاضر دارای ویژگی‌های بارزی از جمله، بیان ساده مطالب، ارائه مثال‌های متنوع، بررسی دقیق و موشکافانه موضوعات و سلسله مراتب آموزشی است. مثال‌هایی که در کتاب ارائه شده‌اند همگی دارای هدف خاصی هستند به طوریکه هر کدام، یک یا چند نکته زبان سی‌شارپ را به خواننده آموزش می‌دهند. در این کتاب ما به شما نحوه برنامه نویسی به زبان سی‌شارپ را به صورت تصویری آموزش می‌دهیم. سعی کنید حتماً بعد از خواندن مباحث، آنها را به صورت عملی تمرین کنید و اینکه قابلیت و مفهوم کدها را بفهمید نه آنها را حفظ کنید.

بی شک این اثر، خالی از اشکال نیست و از شما خوانندگان عزیز می‌خواهم که با نظرات و پیشنهادات خود بنده را در تکمیل و رفع نواقص آن از طریق پست الکترونیکی younes.ebrahimi.1391@gmail.com یاری بفرمایید.

در پایان جا دارد از مهندسان عزیز، آقای سیاوش ابراهیمی و محمد ابراهیمی که در تکمیل دو بخش LINQ و ویندوز فرم اینجانب را کمک کردند صمیمانه تشکر کنم. امیدوارم این هدیه ناقابل را از بنده پذیرا باشند.

برای دریافت فایل‌ها و آپدیت‌های جدید این کتاب به سایت www.w3-farsi.com مراجعه فرمایید.

راه‌های ارتباط با نویسنده

وب سایت : www.w3-farsi.com

لینک تلگرام : https://telegram.me/ebrahimi_younes

ID تلگرام : @ebrahimi_younes

پست الکترونیکی : younes.ebrahimi.1391@gmail.com

فصل اول

مبانی زبان سی شارپ

سی شارپ چیست؟

سی شارپ (#C) یک زبان برنامه نویسی شیء گرا است که توسط شرکت مایکروسافت ساخته شده و ترکیبی از قابلیت‌های خوب ++C و Java است. اگر با این دو زبان آشنایی دارید این شانس را دارید زبان سی شارپ را راحت یاد بگیرید. این زبان به قدری راحت است که هم کسانی که قبلاً برنامه نویسی نکرده‌اند و هم دانش آموزان می‌توانند راحت آن را یاد بگیرند. از سی شارپ می‌توان برای ساخت برنامه‌های تحت ویندوز، تحت وب، وب سرویس‌ها، برنامه‌های موبایل و بازی‌ها استفاده کرد. می‌توان به جای واژه ویژوال سی شارپ از کلمه سی شارپ استفاده کرد، اما ویژوال سی شارپ به معنای استفاده همزمان از سی شارپ و محیط گرافیکی ویژوال استودیو می‌باشد. این زبان برنامه نویسی تنها زبانی است که مخصوصاً برای دات نت فریم ورک طراحی شده است.

سی شارپ از کتابخانه کلاس دات نت که شامل مجموعه بزرگی از اجزاء از قبل ساخته شده است، استفاده می‌کند. این اجزا به ساخت هر چه سریع‌تر برنامه‌ها کمک می‌کنند. سی شارپ یک برنامه بسیار قدرتمند و شیء گرا است و با آن می‌توان برنامه‌هایی با قابلیت مدیریت بیشتر و درک آسان ایجاد کرد. ساختار این زبان نسبت به زبان‌های دیگر بسیار آسان و قابل فهم است. برای اجرای یک برنامه سی شارپ ابتدا باید دات نت فریم ورک نصب شود. سی شارپ یکی از زبان‌هایی است که از تکنولوژی‌های دیگر دات نت مانند ASP.NET، Silverlight و XNA پشتیبانی می‌کند. همچنین یک محیط توسعه یکپارچه دارد که آن نیز به نوبه خود دارای ابزارهای مفیدی است که به شما در کدنویسی در سی شارپ کمک می‌کند.

با ظهور C# 7.0 قابلیت‌های جدیدی به این زبان اضافه شد که به شما امکان می‌دهند که برنامه‌هایی بهینه تر و پربار تر با کدنویسی کمتر بنویسید. حال که اسم نسخه ۷ سی شارپ به میان آمد بهتر است که با نسخه‌های مختلف این زبان از ابتدا تاکنون که در جدول زیر آمده است آشنا شوید:

نسخه سی شارپ	نسخه .NET Framework	نسخه Visual Studio	تاریخ ارائه
C# 1.0	.NET Framework 1.0	Visual Studio .NET 2002	January 2002
C# 1.1	.NET Framework 1.1	Visual Studio .NET 2003	April 2003
C# 2.0	.NET Framework 2.0	Visual Studio 2005	November 2005
C# 3.0	.NET Framework 3.0\3.5	Visual Studio 2008	November 2007
C# 4.0	.NET Framework 4.0	Visual Studio 2010	April 2010
C# 5.0	.NET Framework 4.5	Visual Studio 2012/2013	August 2012
C# 6.0	.NET Framework 4.6	Visual Studio 2015	July 2015
C# 7.0	.NET Framework 4.6.2	Visual Studio 2017	March 2017

دلیل پیدایش این زبان بر طبق دانشنامه Wikipedia بدین شرح است که:

در سال ۱۹۹۹، شرکت Sun Microsystems اجازه استفاده از زبان برنامه‌نویسی JAVA را در اختیار Microsoft قرار داد تا در سیستم عامل خود از آن استفاده کند. جاوا در اصل به هیچ پلت فرم یا سیستم عاملی وابسته نبود، ولی مایکروسافت برخی از مفاد قرار داد را زیر پا گذاشت و قابلیت مستقل از سیستم عامل بودن جاوا را از آن برداشت. شرکت Sun Microsystems پرونده‌ای علیه مایکروسافت درست کرد و مایکروسافت مجبور شد تا زبان شیء‌گرایی جدیدی با کامپایلر جدید که به ++C شبیه بود را درست کند. آندرس هلزبرگ (Anders Hejlsberg) سرپرستی و مدیریت این پروژه را بر عهده گرفت و گروهی را برای طراحی زبانی جدید تشکیل داد و نام آن را Cool گذاشت. مایکروسافت در نظر داشت اسم این زبان را تا آخر Cool قرار دهد، ولی به دلیل مناسب نبودن برای اهداف تجاری این کار را نکرد. در ارائه و معرفی رسمی چارچوب داتنت در سال ۲۰۰۰ این زبان به سی‌شارپ تغییر نام یافت.

برای آشنایی بیشتر با این زبان به لینک زیر مراجعه کنید:

<http://msdn.microsoft.com/en-us/library/z1zx9t92.aspx>

سی‌شارپ به طور دائم توسط مایکروسافت به روز شده و ویژگیهای جدیدی به آن اضافه می‌شود و یکی از بهترین زبان‌های برنامه نویسی دات نت است.

دات نت فریم ورک (.NET Framework) چیست؟

.NET Framework یک چارچوب است که توسط شرکت مایکروسافت برای توسعه انواع نرم افزارها علی‌الخصوص ویندوز طراحی شد. .NET Framework همچنین می‌تواند برای توسعه نرم افزارهای تحت وب مورد استفاده قرار بگیرد. تاکنون چندین نسخه از .NET Framework انتشار یافته که هر بار قابلیت‌های جدیدی به آن اضافه شده است.

.NET Framework شامل کتابخانه کلاس محیط کاری (FCL) که در بر گیرنده کلاس‌ها، ساختارها، داده‌های شمارشی و.... می‌باشد. مهم‌ترین قسمت .NET Framework زبان مشترک زمان اجرا (CLR) است که محیطی را فراهم می‌آورد که برنامه‌ها در آن اجرا شوند. این چارچوب ما را قادر می‌سازد که برنامه‌هایی که تحت آن نوشته شده‌اند اعم از C#.Net، Visual Basic.Net و ++C را بهتر درک کنیم. کدهایی که تحت CLR و داتنت اجرا می‌شوند، کدهای مدیریت شده نامیده می‌شوند، چون CLR جنبه‌های مختلف نرم‌افزار را در زمان اجرا مدیریت می‌کند. در زمان کامپایل کدها به زبان مشترک میانی (CIL) که نزدیک و تقریباً شبیه به زبان اسمبلی است ترجمه می‌شوند. ما باید کدهایمان را به این زبان ترجمه کنیم، چون فقط این زبان برای داتنت قابل فهم است. برای مثال کدهای C# و Visual Basic.Net هر دو به زبان مشترک میانی (CIL) ترجمه می‌شوند. به همین دلیل است که برنامه‌های مختلف در داتنت که با زبان‌های متفاوتی نوشته شده‌اند می‌توانند با هم ارتباط برقرار کنند. اگر یک زبان سازگار با داتنت می‌خواهید باید یک کامپایلر ایجاد کنید که کدهای شما را به زبان میانی ترجمه کند. کدهای ترجمه شده توسط CIL در یک فایل اسمبلی مانند exe یا dll ذخیره می‌شوند. کدهای ترجمه شده به زبان میانی به کامپایلر فقط در زمان (JIT) منتقل می‌شوند. این کامپایلر

در لحظه فقط کدهایی را که برنامه در آن زمان نیاز دارد به زبان ماشین ترجمه می‌کند. در زیر نحوه تبدیل کدهای سی شارپ به یک برنامه اجرایی به طور خلاصه آمده است:

- برنامه نویس برنامه خود را با یک زبان دات‌نت مانند سی شارپ می‌نویسد.
- کدهای سی شارپ به کدهای معادل آن در زبان میانی تبدیل می‌شوند.
- کدهای زبان میانی در یک فایل اسمبلی ذخیره می‌شوند.
- وقتی کدها اجرا می‌شوند کامپایلر JIT کدهای زبان میانی را در لحظه به کدهایی که برای کامپیوتر قابل خواندن باشند تبدیل می‌کند.

دات‌نت ویژگی دیگری به نام سیستم نوع مشترک (CTS) نیز دارد که بخشی از CLR است و نقشه‌ای برای معادل سازی انواع داده‌ها در دات‌نت می‌باشد. با CTS نوع int در سی شارپ و نوع Integer در ویژوال بیسیک یکسان هستند، چون هر دو از نوع System.Int32 مشتق می‌شوند. پاک کردن خانه‌های بلا استفاده حافظه در یک فایل (Garbage collection) یکی دیگر از ویژگی‌های دات‌نت فریم ورک است. هنگامی که از منابعی، زیاد استفاده نشود دات‌نت فریم ورک حافظه استفاده شده توسط برنامه را آزاد می‌کند.

ویژوال استودیو

ویژوال استودیو محیط توسعه یکپارچه ای است، که دارای ابزارهایی برای کمک به شما برای توسعه برنامه های سی شارپ و دات‌نت می‌باشد. شما می‌توانید یک برنامه سی شارپ را با استفاده از برنامه notepad یا هر برنامه ویرایشگر متن دیگر بنویسید و با استفاده از کامپایلر سی شارپ آن استفاده کنید، اما این کار بسیار سخت است چون اگر برنامه شما دارای خطا باشد خطایابی آن سخت می‌شود.

توجه کنید که کلمه ویژوال استودیو هم به ویژوال استودیو و هم به ویژوال سی شارپ اشاره دارد. توصیه می‌کنیم که از محیط ویژوال استودیو برای ساخت برنامه استفاده کنید چون این محیط دارای ویژگی‌های زیادی برای کمک به شما جهت توسعه برنامه های سی شارپ می‌باشد. تعداد زیادی از پردازش‌ها که وقت شما را هدر می‌دهند به صورت خودکار توسط ویژوال استودیو انجام می‌شوند.

یکی از این ویژگی‌ها اینتلی سنس (Intellisense) است که شما را در تایپ سریع کدهایتان کمک می‌کند. یکی دیگر از ویژگیهای اضافه شده، break point است که به شما اجازه می‌دهد در طول اجرای برنامه مقادیر موجود در متغیرها را چک کنید. ویژوال استودیو برنامه شما را خطایابی می‌کند و حتی خطاهای کوچک (مانند بزرگ یا کوچک نوشتن حروف) را برطرف می‌کند، همچنین دارای ابزارهای طراحی برای ساخت یک رابط گرافیکی است که بدون ویژوال استودیو برای ساخت همچنین رابط گرافیکی باید کدهای زیادی نوشت. با این برنامه های قدرتمند بازدهی شما افزایش می‌یابد و در وقت شما با وجود این ویژگیهای شگفت انگیز صرفه جویی می‌شود.

در حال حاضر آخرین نسخه ویژوال استودیو Visual Studio 2017 است. این نسخه به دو نسخه Visual Studio Professional (ارزان قیمت) و Visual Studio Enterprise (گرانقیمت) تقسیم می‌شود و دارای ویژگی‌های متفاوتی هستند. خبر خوب برای توسعه دهندگان نرم افزار این است که مایکروسافت تصمیم دارد که ویژوال استودیو را به صورت متن باز ارائه دهد. یکی از نسخه های ویژوال استودیو،

Visual Studio Community می باشد که آزاد است و می توان آن را دانلود و از آن استفاده کرد. این برنامه ویژگیهای کافی را برای شروع برنامه نویسی C# در اختیار شما قرار می دهد. این نسخه (Community) کامل نیست و خلاصه شده نسخه اصلی است. به هر حال استفاده از Visual Studio Community که جایگزین Visual Studio Express شده و به نوعی همان نسخه Visual Studio Professional است، برای انجام تمرینات این سایت کافی است.

Visual Studio Enterprise 2017 دارای محیطی کاملتر و ابزارهای بیشتری جهت عیب یابی و رسم نمودارهای مختلف است که در Visual Studio Community وجود ندارند. ویژوال استودیو فقط به سی شارپ خلاصه نمی شود و دارای زبانهای برنامه نویسی دیگری از جمله ویژوال بیسیک نیز می باشد. رابط کاربری سی شارپ و ویژوال استودیو بسیار شبیه هم است و ما در این کتاب بیشتر تمرینات را با استفاده از سی شارپ انجام می دهیم.

دانلود و نصب ویژوال استودیو

در این درس می خواهیم نحوه دانلود و نصب نرم افزار Visual Studio Community 2017 را آموزش دهیم. در جدول زیر لیست نرم افزارها و سخت افزارهای لازم جهت نصب ویژوال استودیو ۲۰۱۷ آمده است:

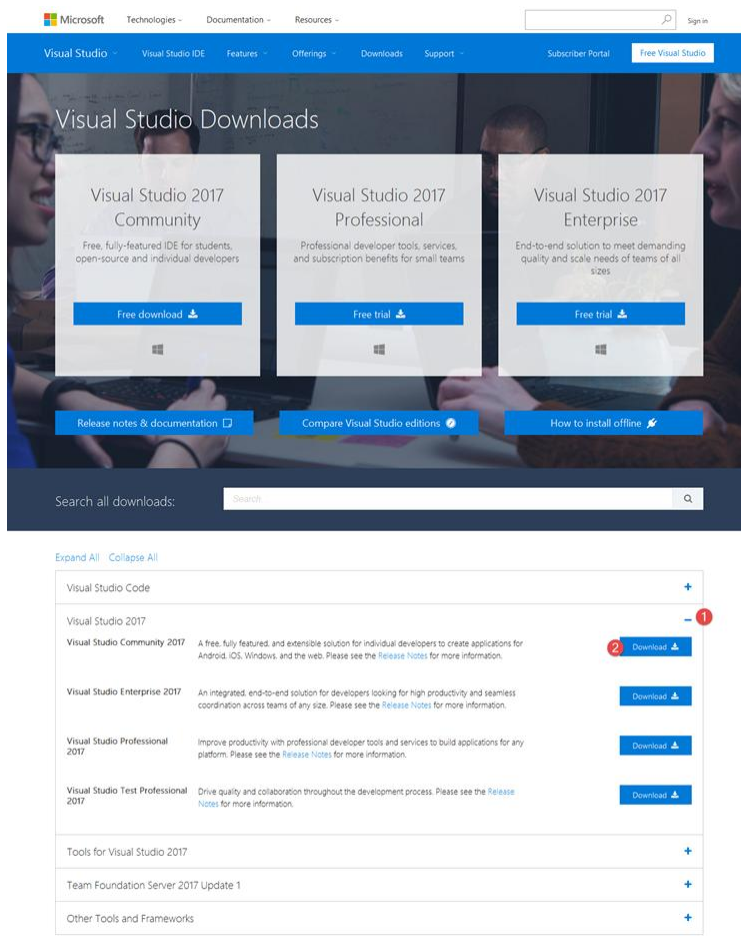
سیستم عامل	سخت افزار
Windows 10	1.6 GHz or faster processor
Windows 8.1	1 GB of RAM (1.5 GB if running on a virtual machine)
Windows 8	4 GB of available hard disk space
Windows 7 Service Pack 1	5400 RPM hard disk drive
Windows Server 2012 R2	DirectX 9-capable video card that runs at 1024 x 768 or higher display resolution
Windows Server 2012	
Windows Server 2008 R2 SP1	

دانلود Visual Studio Community 2017

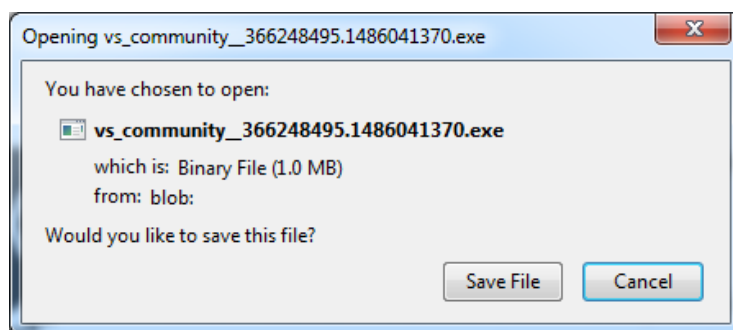
Visual Studio Community 2017 به صورت آزاد در دسترس است و می توانید آن را از لینک زیر دانلود کنید:

<https://www.visualstudio.com/en-us/downloads/download-visual-studio-vs.aspx>

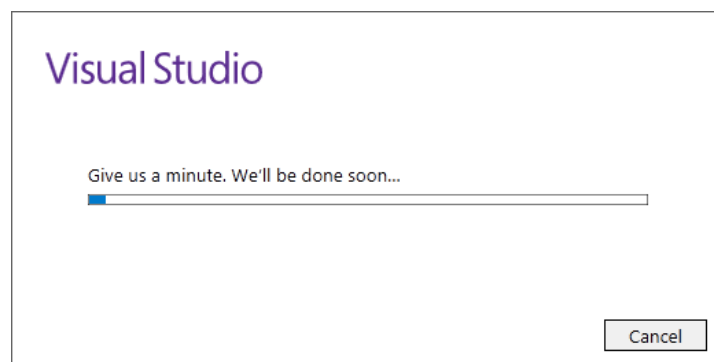
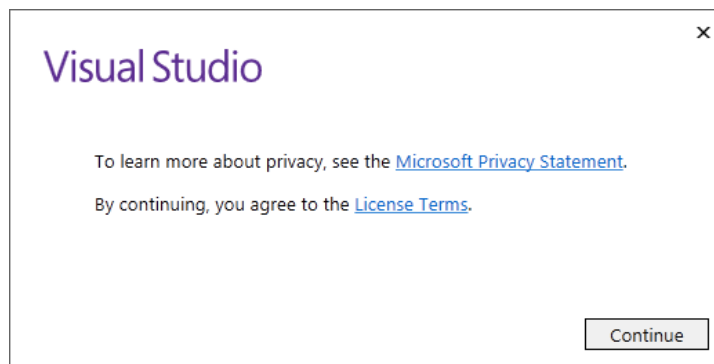
با کلیک بر روی لینک بالا صفحه ای به صورت زیر ظاهر می شود که در داخل این صفحه می توان با کلیک بر روی Visual Studio Community 2017 آن را دانلود کرد:

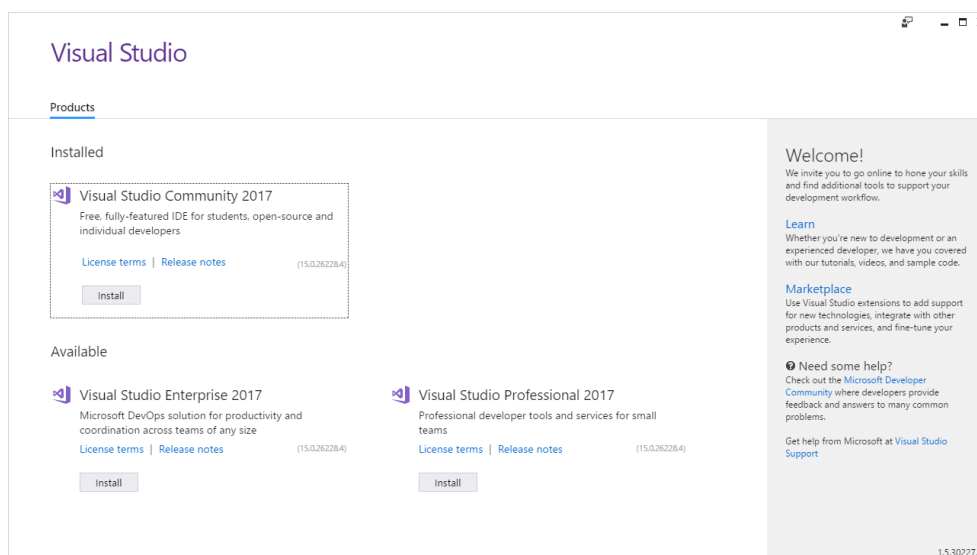
بعد از کلیک بر روی گزینه Download یک صفحه به صورت زیر باز می شود و از شما می خواهد که فایلی با نام vs_community.exe را ذخیره کنید :

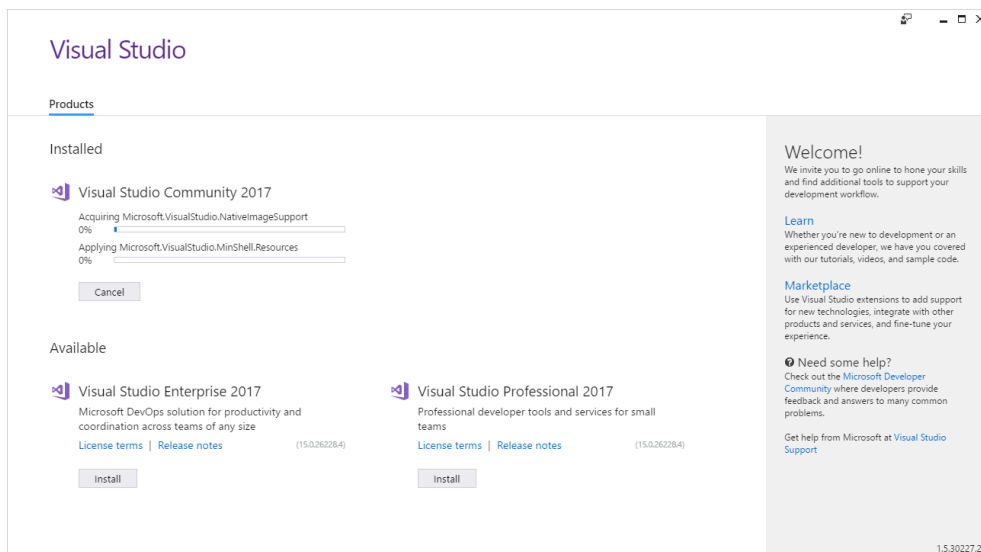
با ذخیره و اجرای این فایل مراحل نصب Visual Studio Community 2017 آغاز می شود (Visual Studio Community 2017) حدود ۵ گیگابایت حجم دارد و برای دانلود آن به یک اینترنت پر سرعت دارید):

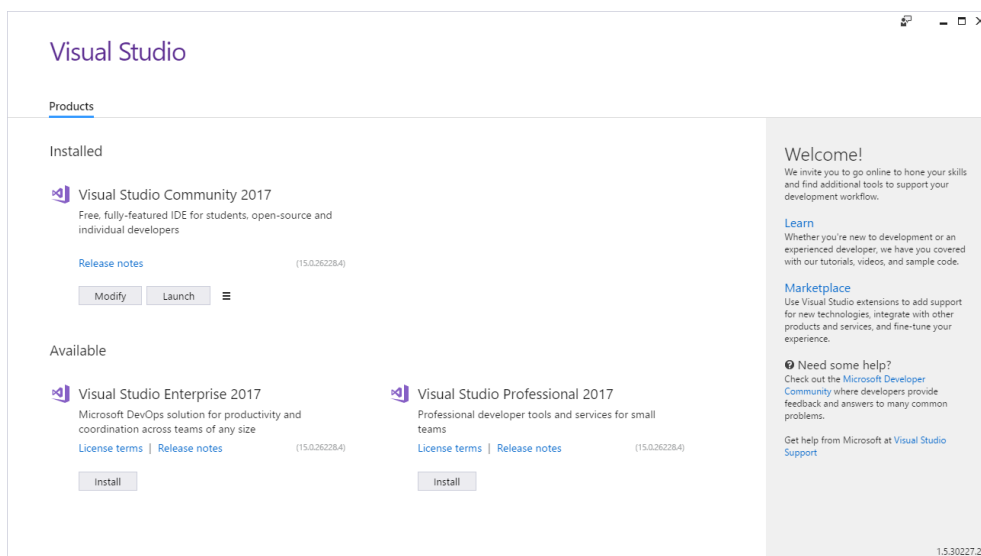
بعد از گذراندن دو صفحه بالا صفحه ای به صورت زیر باز می شود که در آن نسخه های مختلف ویژوال استودیو به شما نمایش داده می شود. بر روی گزینه Install روبروی Visual Studio Community کلیک کنید:

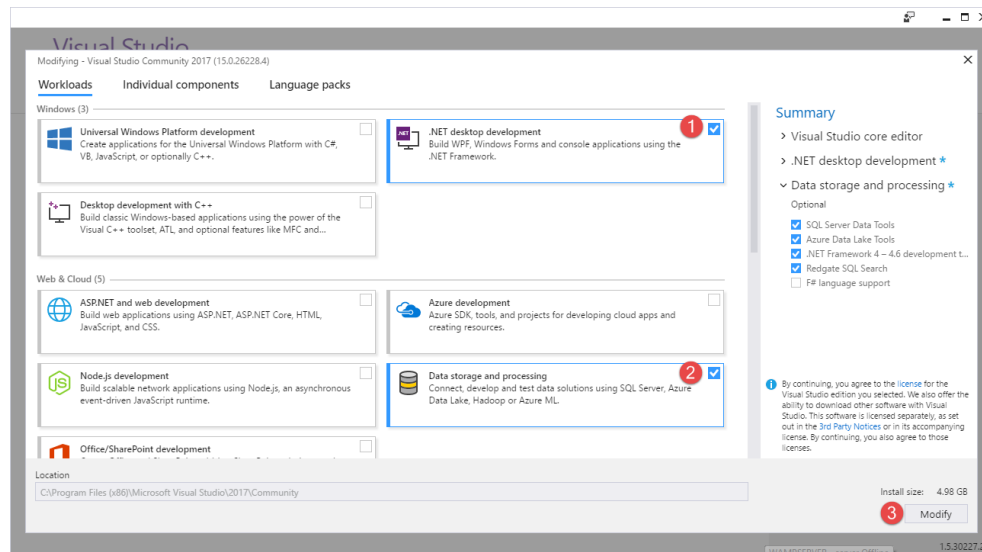
بعد از کلیک بر روی دکمه Install مرحله نصب شروع می شود:

بعد از اتمام مرحله بالا صفحه ای به صورت زیر باز می شود:

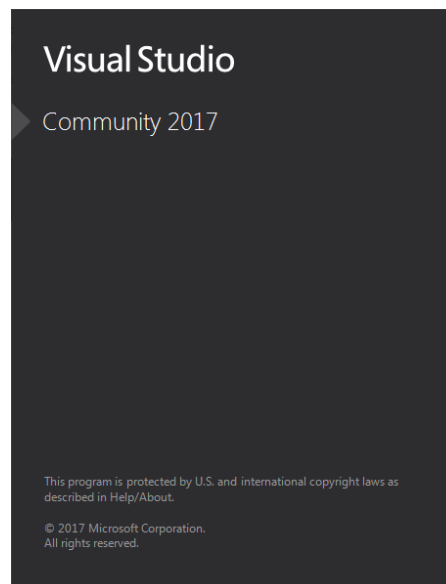
در صفحه بالا بر روی گزینه Modify کلیک کنید و گزینه های زیر را تیک بزنید و سپس بر روی دکمه Modify کلیک کنید:

بعد از این مرحله ویژوال استودیو به صورت کامل نصب شده و شما می توانید از آن استفاده کنید .

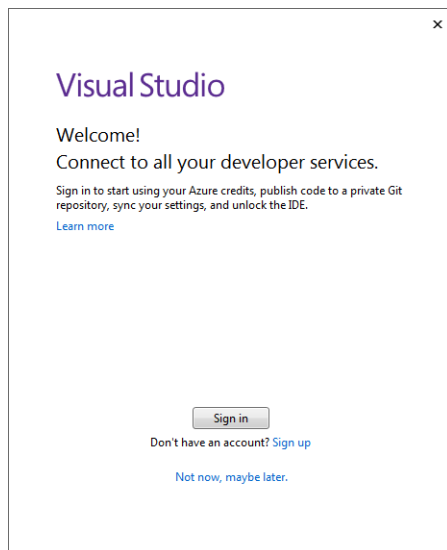
شروع کار با Visual Studio Community

برنامه ویژوال استودیو را اجرا کرده و منتظر بمانید تا صفحه آن بارگذاری شود:

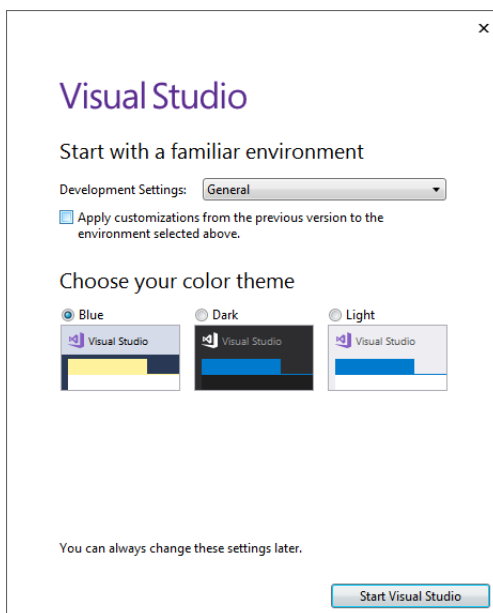

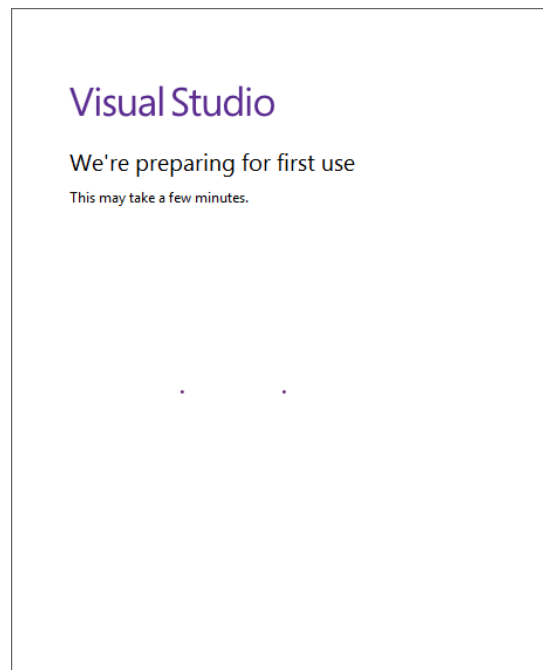
اگر دارای یک اکانت مایکروسافت باشید می توانید تغییراتی که در ویژوال استودیو می دهید را در فضای ابری ذخیره کرده و اگر آن را در کامپیوتر دیگر نصب کنید، می توانید با وارد شده به اکانت خود، تغییرات را به صورت خودکار بر روی ویژوال استودیویی که تازه نصب شده اعمال کنید. البته می توانید این مرحله را با زدن دکمه Not now, maybe later رد کنید:

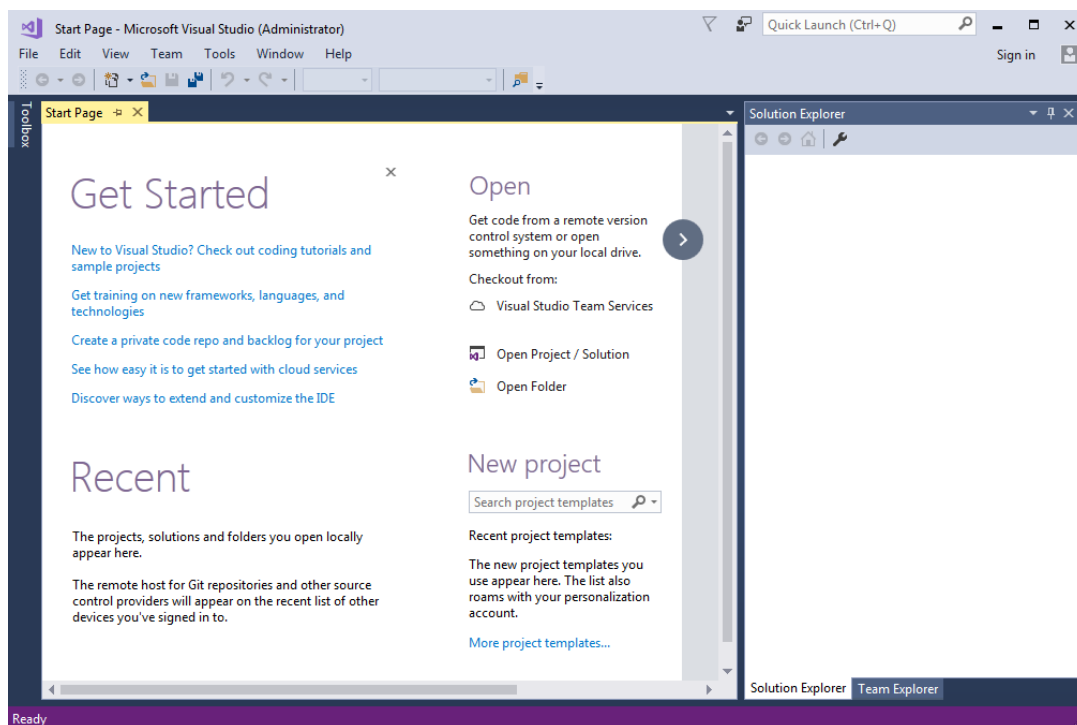
شما می توانید از بین سه ظاهر از پیش تعریف شده در ویژوال استودیو یکی را انتخاب کنید. من به صورت پیشفرض ظاهر Blue را انتخاب می کنم ولی شما می توانید بسته به سلیقه خود، ظاهر دیگر را انتخاب کنید :

بعد از زدن دکمه Start Visual Studio صفحه ای به صورت زیر ظاهر می شود:

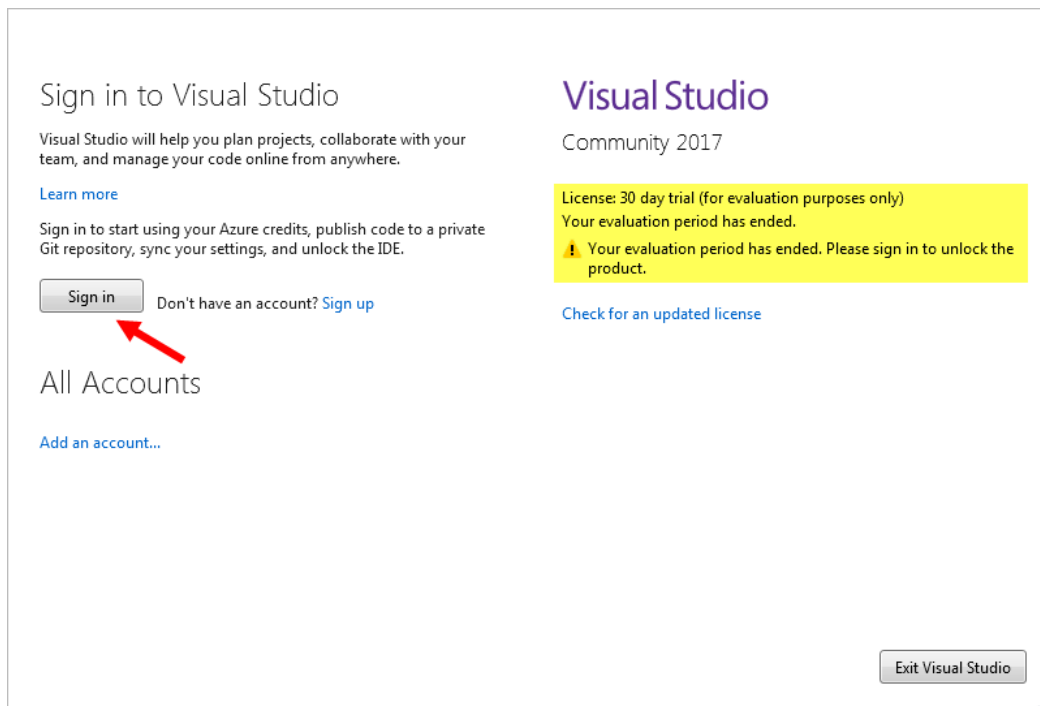

بعد از بارگذاری کامل Visual Studio Community صفحه اصلی برنامه به صورت زیر نمایش داده می شود که نشان از نصب کامل آن دارد :

قانونی کردن ویژوال استودیو

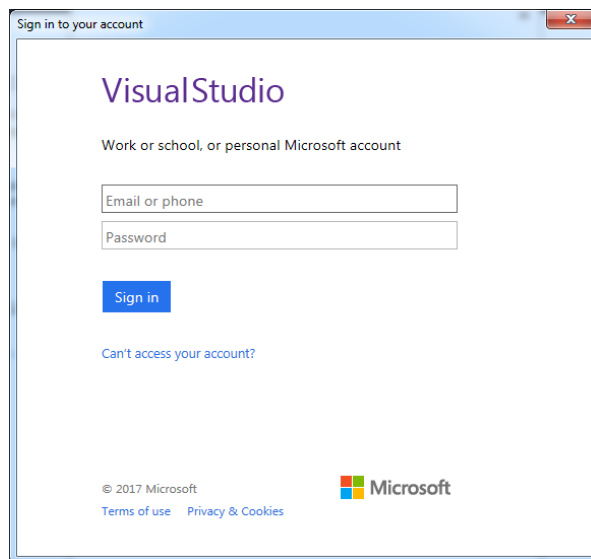
Visual Studio Community 2017 رایگان است. ولی گاهی اوقات ممکن است با پیغامی به صورت زیر مبنی بر منقضی شدن آن مواجه شوید:

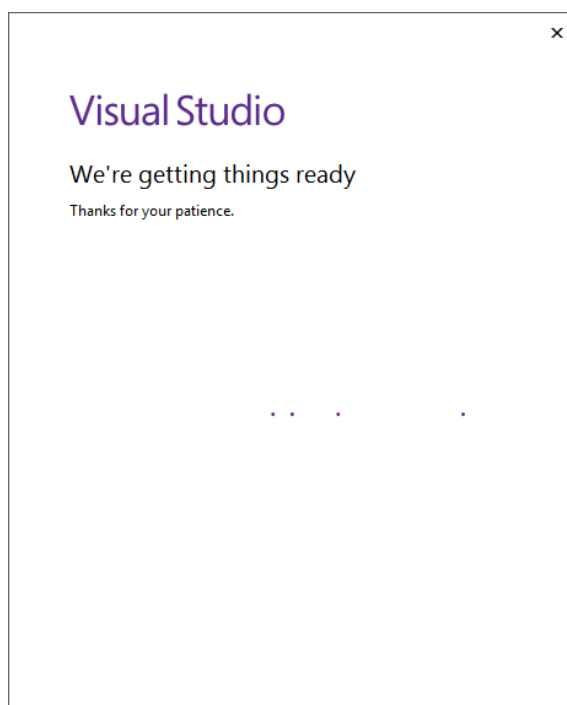
همانطور که در شکل بالا مشاهده می کنید، بر روی دکمه Signin کلیک می کنید تا وارد اکانت مایکروسافت خود شوید. اگر اکانت ندارید، می توانید از لینک زیر یک اکانت ایجاد کنید:

goo.gl/hMPYnE

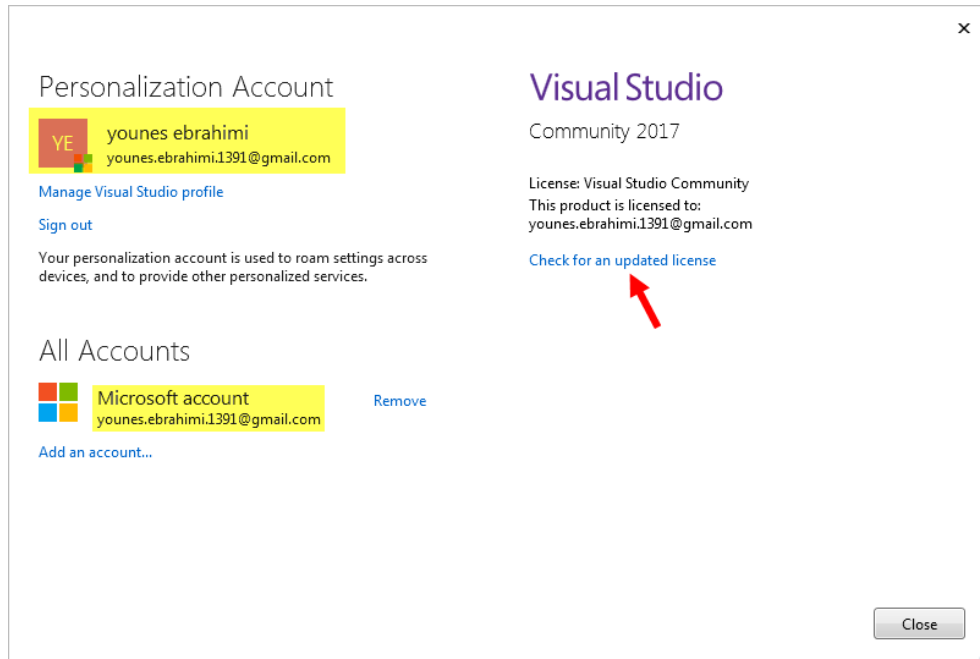
بعد از ایجاد اکانت همانطور که در شکل بالا مشاهده می کنید، بر روی گزینه Singin کلیک می کنیم. با کلیک بر روی این گزینه صفحه ای به صورت زیر ظاهر می شود که از شما مشخصات اکانتتان را می خواهد، آنها را وارد کرده و بر روی گزینه Singin کلیک کنید:

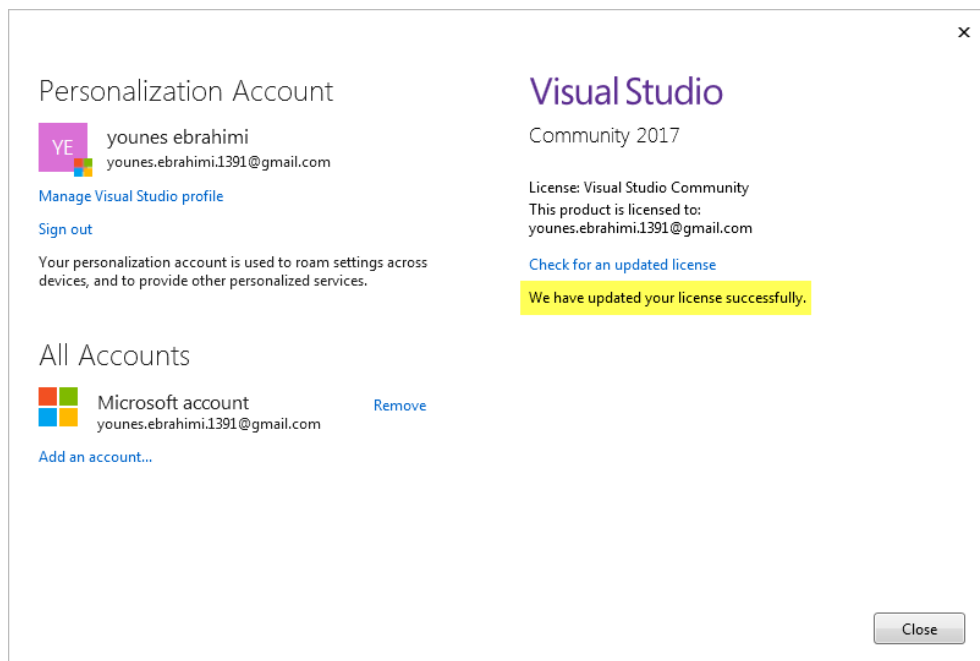
با کلیک بر روی گزینه Signin پنجره ای به صورت زیر نمایش داده می شود، منتظر می مانید تا پنجره بسته شود:

با بسته شدن پنجره بالا، پنجره ای به صورت زیر ظاهر می شود که مشخصات اکانت شما در آن نمایش داده می شود، که نشان از ورود موفقیت آمیز شما دارد. در این صفحه بر روی گزینه Check an updated license کلیک کنید:

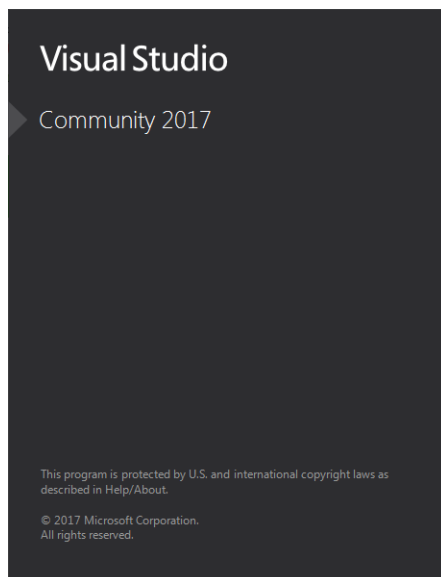

با کلیک بر روی این گزینه بعد از چند ثانیه پیغام we have updated your license successfully نمایش داده می شود و به این صورت ویژوال استودیو قانونی می شود:

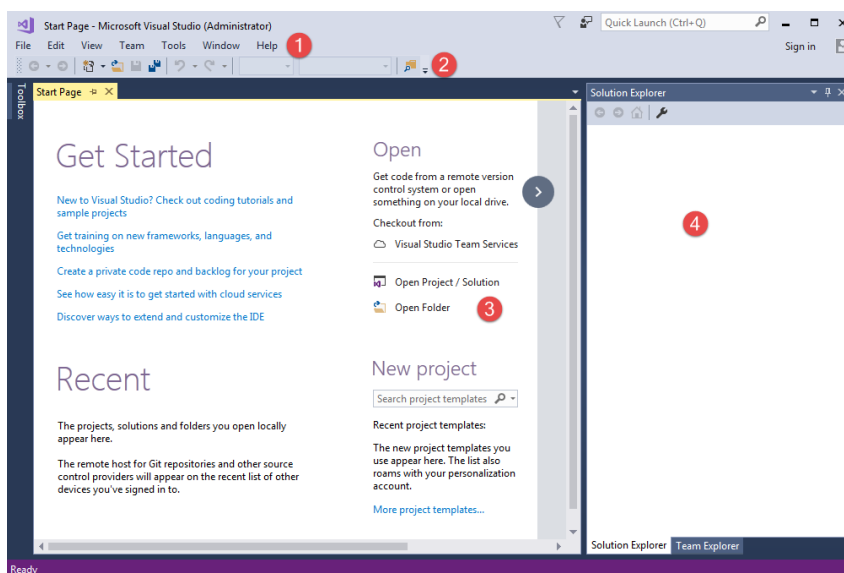

به ویژوال استودیو خوش آمدید

در این بخش می‌خواهیم درباره قسمت‌های مختلف محیط ویژوال استودیو به شما مطالبی آموزش دهیم. لازم است که با انواع ابزارها و ویژگی‌های این محیط آشنا شوید. برنامه ویژوال استودیو را اجرا کنید:

بعد از اینکه صفحه بالا بسته شد وارد صفحه آغازین ویژوال استودیو می‌شویم:

این صفحه بر طبق عناوین خاصی طبقه‌بندی شده که در مورد آنها توضیح خواهیم داد.

منو بار (Menu Bar)

منو بار (۱)، شامل منوهای مختلفی برای ساخت، توسعه، نگهداری، خطایابی و اجرای برنامه‌ها است. با کلیک بر روی هر منو دیگر منوهای وابسته به آن ظاهر می‌شوند. به این نکته توجه کنید که منو بار دارای آیتم‌های مختلفی است که فقط در شرایط خاصی ظاهر می‌شوند. به عنوان مثال آیتم‌های منوی Project در صورتی نشان داده خواهند شد که پروژه فعال باشد. در زیر برخی از ویژگی‌های منوها آمده است:

منو	توضیح
File	شامل دستوراتی برای ساخت پروژه یا فایل، باز کردن و ذخیره پروژه‌ها و خروج از آنها می‌باشد.
Edit	شامل دستوراتی جهت ویرایش از قبیل کپی کردن، جایگزینی و پیدا کردن یک مورد خاص می‌باشد.
View	به شما اجازه می‌دهد تا پنجره‌های بیشتری باز کرده و یا به آیتم‌های toolbar آیتمی اضافه کنید.
Project	شامل دستوراتی در مورد پروژه‌ای است که شما بر روی آن کار می‌کنید.
Debug	به شما اجازه کامپایل، اشکال زدایی و اجرای برنامه را می‌دهد.
Data	شامل دستوراتی برای اتصال به دیتابیس‌ها می‌باشد.
Format	شامل دستوراتی جهت مرتب کردن اجزای گرافیکی در محیط گرافیکی برنامه می‌باشد.
Tools	شامل ابزارهای مختلف، تنظیمات و ... برای ویژوال سی شارپ و ویژوال استودیو می‌باشد.
Window	به شما اجازه تنظیمات ظاهری پنجره‌ها را می‌دهد.
Help	شامل اطلاعاتی در مورد برنامه ویژوال استودیو می‌باشد.

نوار ابزار (Toolbars)

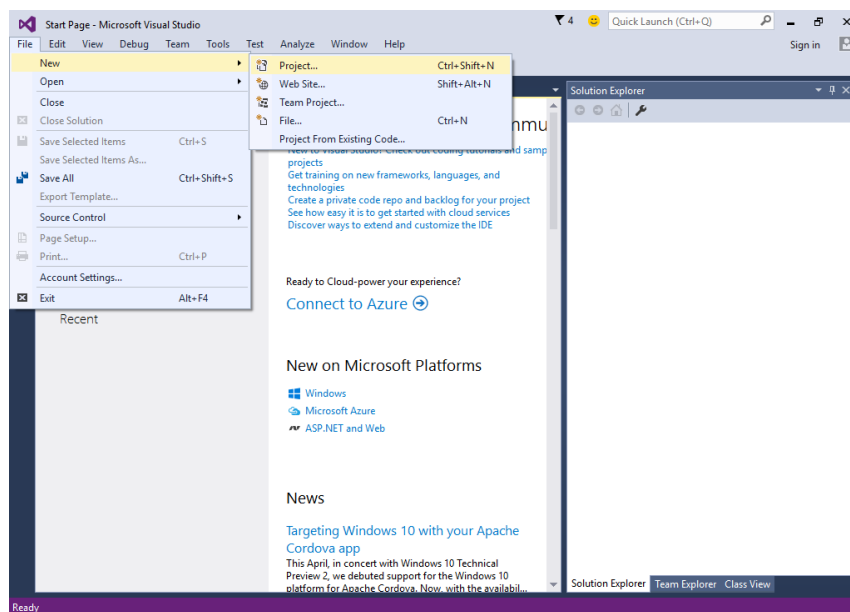
Toolbar (۲)، به طور معمول شامل همان دستوراتی است که در داخل منوها قرار دارند. Toolbar همانند یک میانبر عمل می‌کند. هر دکمه در Toolbar دارای آیکونی است که کاربرد آنرا نشان می‌دهد. اگر در مورد عملکرد هر کدام از این دکمه‌ها شک داشتید، می‌توانید با نشانگر ماوس بر روی آن مکث کوتاهی بکنید تا کاربرد آن به صورت یک پیام (tool tip) نشان داده شود. برخی از دستورات مخفی هستند و تحت شرایط خاص ظاهر می‌شوند. همچنین می‌توانید با کلیک راست بر روی منطقه خالی از Toolbar و یا از مسیر View > Toolbars دستورات بیشتری به آن اضافه کنید. برخی از دکمه‌ها دارای فلش‌های کوچکی هستند که با کلیک بر روی آنها دیگر دستورات وابسته به آنها ظاهر می‌شوند. سمت چپ هر Toolbar به شما اجازه جا به جایی آن را می‌دهد.

صفحه آغازین (Start Page)

Start Page (۳)، برای ایجاد یک پروژه و باز کردن، مورد استفاده قرار می‌گیرد. همچنین اگر از قبل پروژه‌ای ایجاد کرده‌اید می‌توانید آن را در Recent Projects مشاهده و اجرا کنید. بخش‌های مهم ویژوال استودیو توضیح داده شد در مورد بخش‌های بعدی در درس‌های آینده توضیحات بیشتری خواهیم داد.

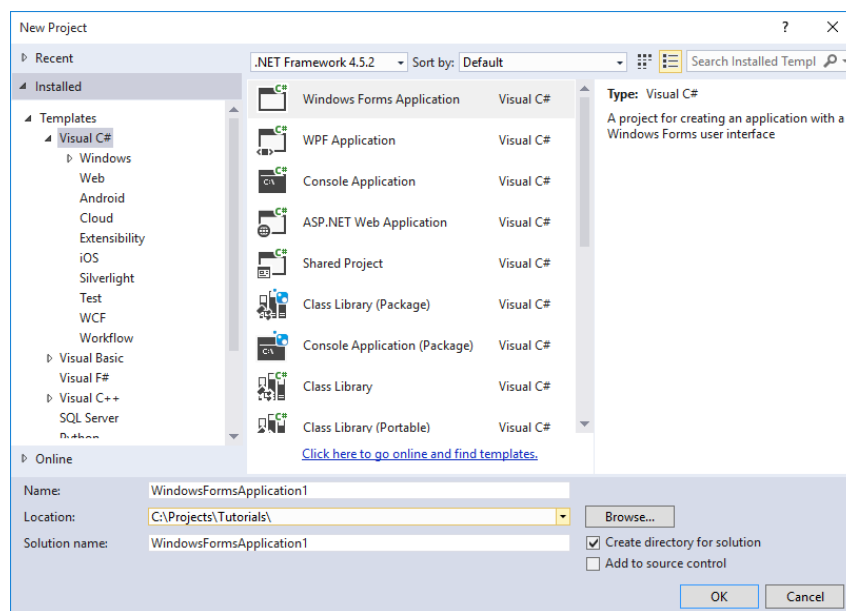
گردشی در ویژوال استودیو

Visual Studio Community از تعداد زیادی پنجره و منو تشکیل شده است که هر کدام برای انجام کار خاصی به کار می‌روند. اجازه دهید با نفوذ بیشتر در محیط ویژوال استودیو با این قسمت‌ها آشنا شویم. از مسیر **File > New Project** یک پنجره فرم ایجاد کنید.

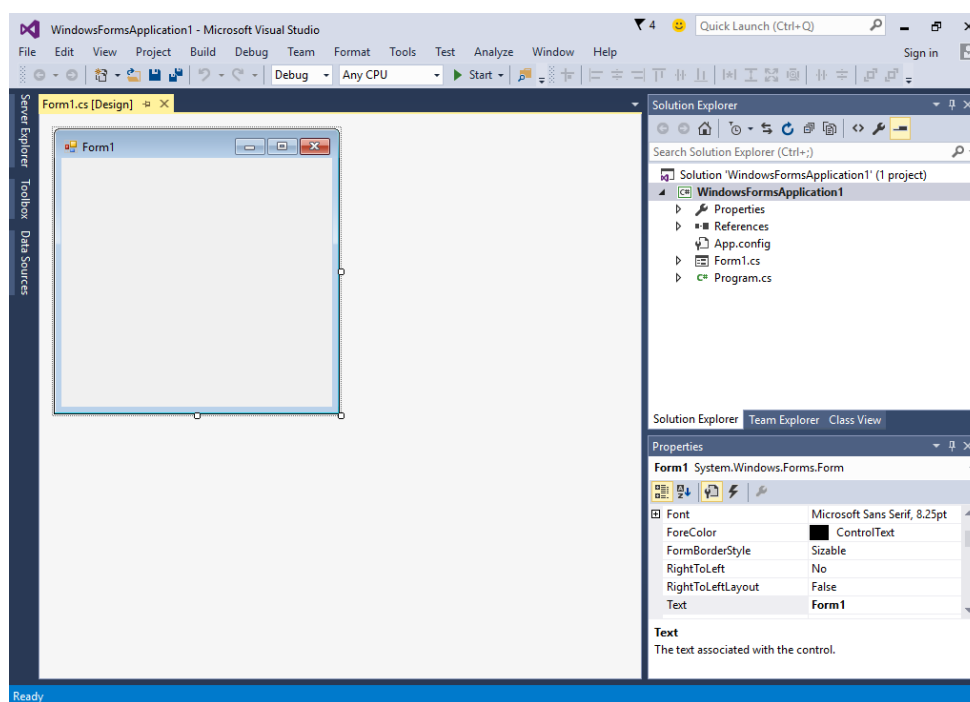

پنجره‌ای به شکل زیر نمایش داده خواهد شد.

همانطور که در شکل بالا نشان داده شده است، گزینه Windows Forms Application و یک اسم برای پروژه انتخاب می‌کنیم و بر روی دکمه OK کلیک می‌کنیم تا صفحه زیر نمایان شود:

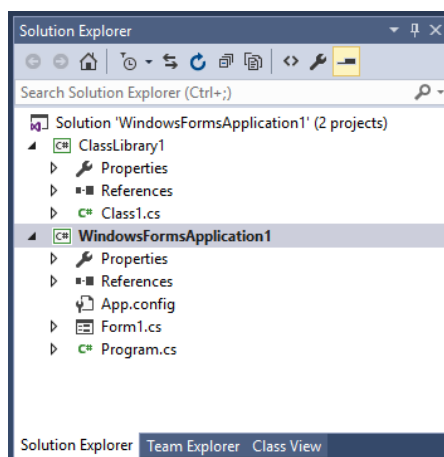
صفحه طراحی (Design)

این صفحه در حکم یک ناحیه برای طراحی فرم‌های ویندوزی شما است. فرم‌های ویندوزی رابط‌های گرافیکی بین کاربر و کامپیوتر هستند و محیط ویندوز نمونه بارزی از یک رابط گرافیکی یا GUI است. شما در این صفحه می‌توانید کنترل‌هایی مانند دکمه‌ها، برچسب‌ها و ... به فرمتان اضافه

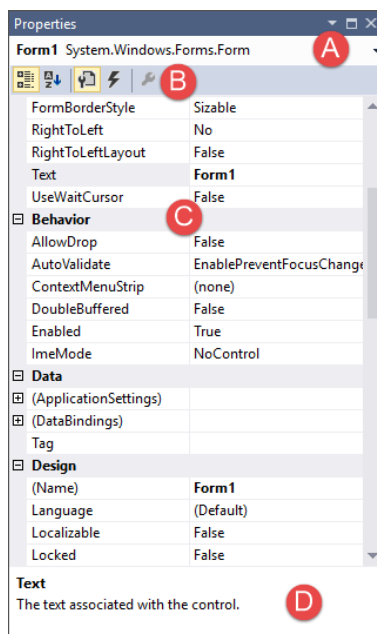
کنید. جزییات بیشتر در مورد فرم‌های ویندوزی و کنترل‌ها و برنامه‌نویسی شیء‌گرا در فصل فرم‌های ویندوزی آمده است. اما توصیه می‌شود ابتدا مبانی برنامه‌نویسی را مطالعه کنید.

مرورگر پروژه (Solution Explorer)

پروژه و فایل‌های مربوط به آن را نشان می‌دهد. یک Solution برنامه‌ای که توسط شما ساخته شده است را نشان می‌دهد. ممکن است این برنامه یک پروژه ساده یا یک پروژه چند بخشی باشد. اگر Solution Explorer در صفحه شما نمایش داده نمی‌شود می‌توانید از مسیر View > Other Windows > Solution Explorer و یا با کلیدهای میانبر Ctrl+Alt+L آنرا نمایان کنید. اگر چندین پروژه در حال اجرا هستند پروژه‌ای که با خط برجسته (Bold) نشان داده شده پروژه فعال می‌باشد و هنگام اجرای برنامه اجرا می‌شود. اگر بخواهید پروژه‌ای را که فعال نیست اجرا کنید، بر روی نام پروژه در Solution Explorer کلیک راست کنید و سپس گزینه Set as StartUp Project را انتخاب نمایید. Solution Explorer زیر یک Solution با ۲ پروژه را نشان می‌دهد. هر پروژه شامل فایل‌ها و فولدرهای مربوط به خود است.

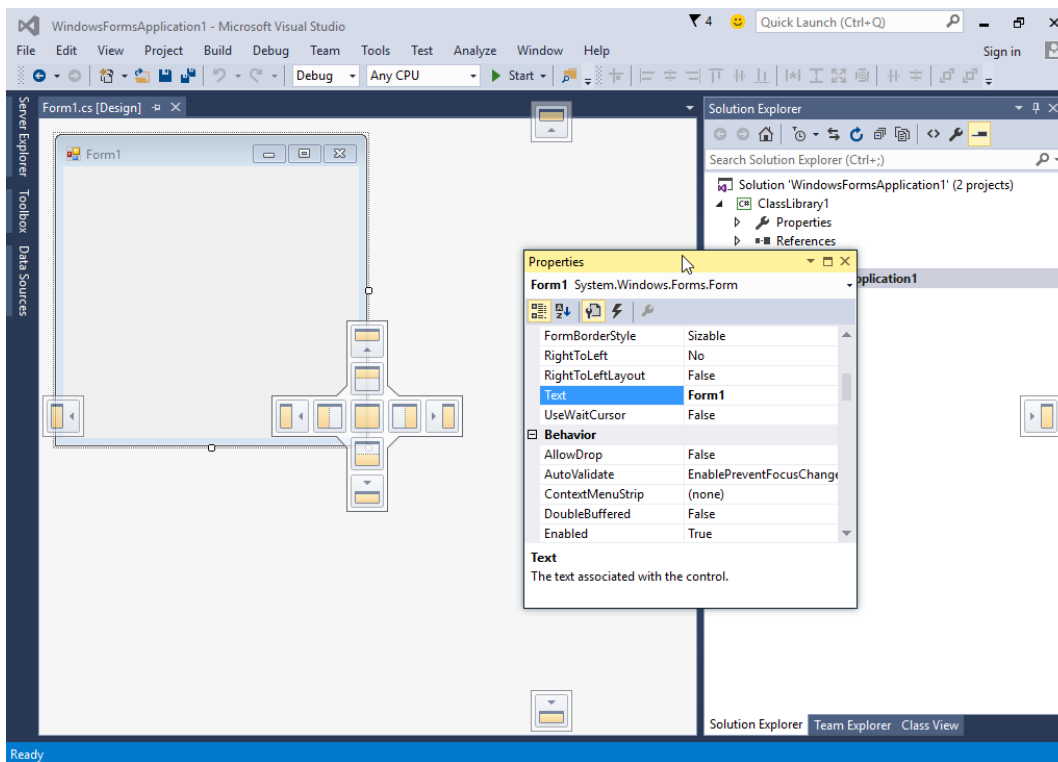
پنجره خواص (Properties)

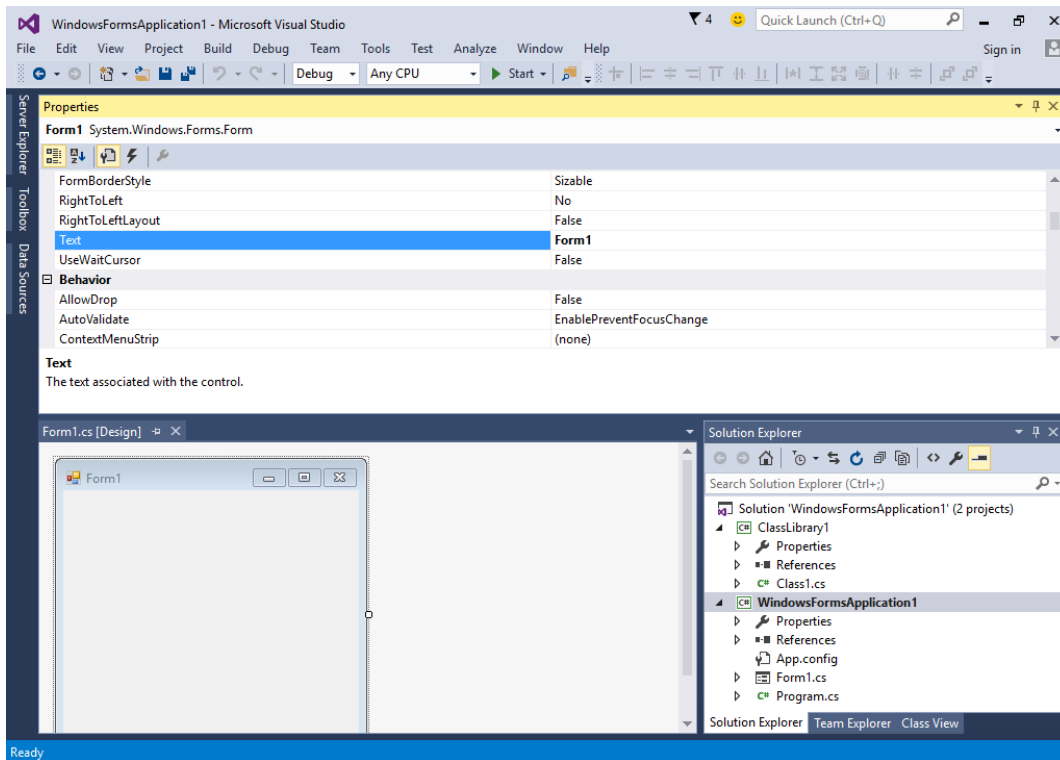
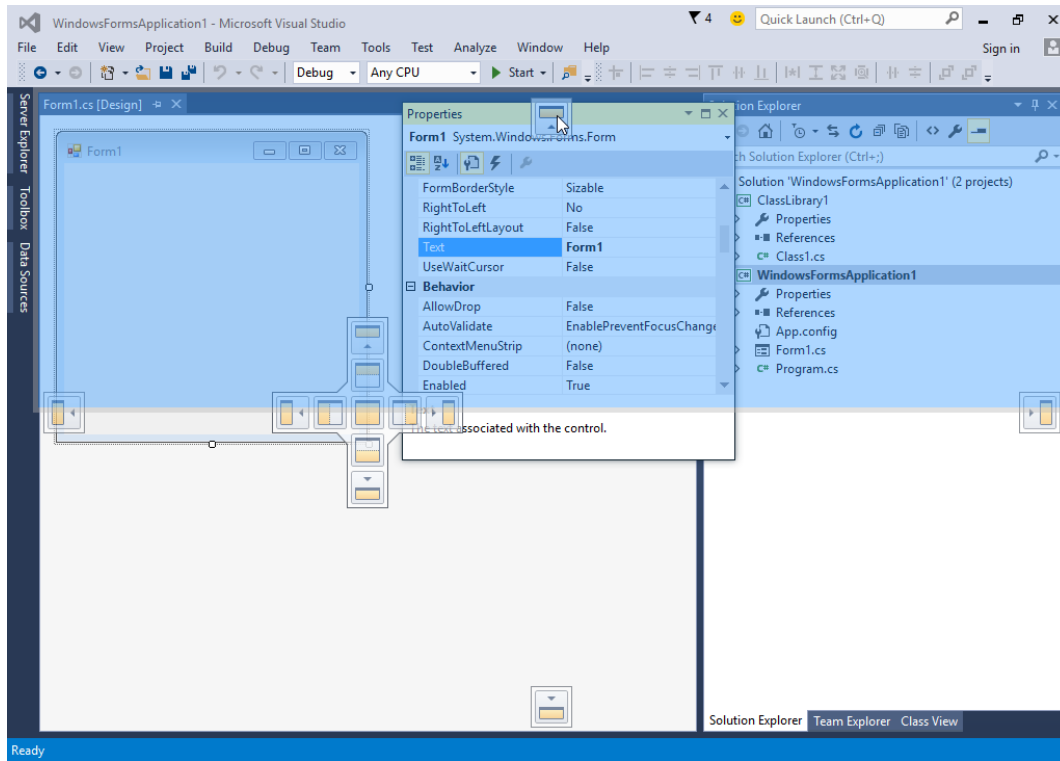
پنجره خواص (Properties)، خواص و رویدادهای مختلف هر آیتم انتخاب شده اعم از فرم، فایل، پروژه و کنترل را نشان می‌دهد. اگر این پنجره مخفی است می‌توانید از مسیر `View > Other Windows > Properties Window` یا کلید میانبر `F4` آنرا ظاهر کنید. در مورد خواص در درس‌های آینده مفصل توضیح خواهیم داد. خاصیت‌ها، ویژگی‌ها و صفات اشیاء را نشان می‌دهند. به عنوان مثال یک ماشین دارای خواصی مانند رنگ، سرعت، اندازه و مدل است. اگر یک فرم یا کنترل را در صفحه طراحی و یا یک پروژه یا فایل را در `Solution Explorer` انتخاب کنید، پنجره خواص مربوط به آنها نمایش داده خواهد شد. این پنجره همچنین دارای رویدادهای مربوط به فرم یا کنترل انتخاب شده می‌باشد. یک رویداد (event) اتفاقی است که در شرایط خاصی پیش می‌آید. مانند وقتی که بر روی دکمه (button) کلیک و یا متنی را در داخل جعبه متن (text box) اصلاح می‌کنیم. کمبو باکس (combo box) شکل بالا که با حرف A نشان داده شده است به شما اجازه می‌دهد که شیء مورد نظرتان (دکمه، فرم و...) را که می‌خواهید خواص آنرا تغییر دهید، انتخاب کنید. این کار زمانی مفید است که کنترل‌های روی فرم بسیار کوچک یا به هم نزدیک بوده و انتخاب آنها سخت باشد. در زیر کمبو باکس بالا دکمه‌های مفیدی قرار دارند (B). برخی از این دکمه‌ها در شرایط خاصی فعال می‌شوند. دکمه اول خاصیت اشیاء را بر اساس دسته‌های مختلف و دومین دکمه خواص را بر اساس حروف الفبا مرتب می‌کند که پیشنهاد می‌کنیم از این دکمه برای دسترسی سریع به خاصیت مورد نظرتان استفاده کنید. سومین دکمه هم وقتی ظاهر می‌شود که یک کنترل یا یک فرم را در محیط طراحی انتخاب کنیم. این دکمه به شما اجازه دسترسی به خواص فرم و یا کنترل انتخاب شده را می‌دهد. چهارمین دکمه (که به شکل یک جرقه نمایش داده شده) رویدادهای فرم و یا کنترل انتخاب شده را نشان می‌دهد. در پایین شکل بالا توضیحات کوتاهی در مورد خاصیت‌ها و رویدادها نشان داده می‌شود. بخش اصلی پنجره خواص (C) شامل خواص و رویدادها است. در ستون سمت چپ نام رویداد یا خاصیت و در ستون سمت راست مقدار آنها آمده است. در پایین پنجره خواص جعبه توضیحات (D) قرار دارد که توضیحاتی درباره خواص و رویدادها در آن نمایش داده می‌شود.

تغییر ظاهر ویژوال استودیو

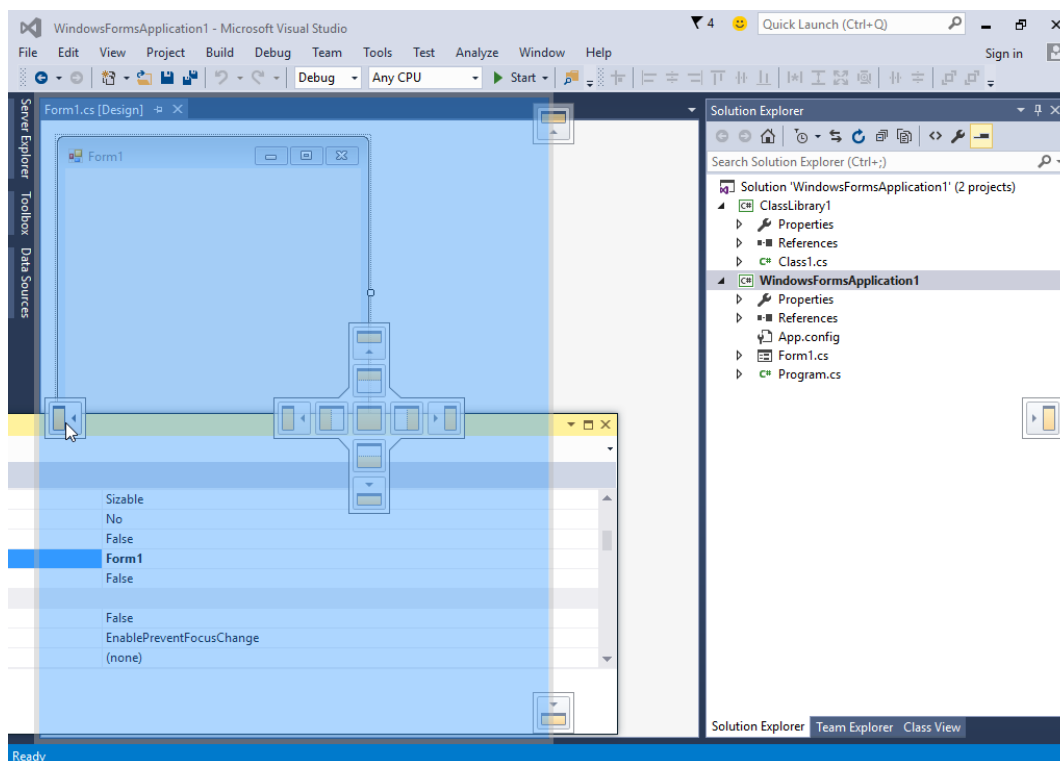
اگر موقعیت پنجره‌ها و یا ظاهر برنامه ویژوال سی شارپ را دوست نداشته باشید، می‌توانید به دلخواه آن را تغییر دهید. برای این کار بر روی نوار عنوان (title bar) کلیک کرده و آنرا می‌کشید تا پنجره به شکل زیر به حالت شناور در آید:

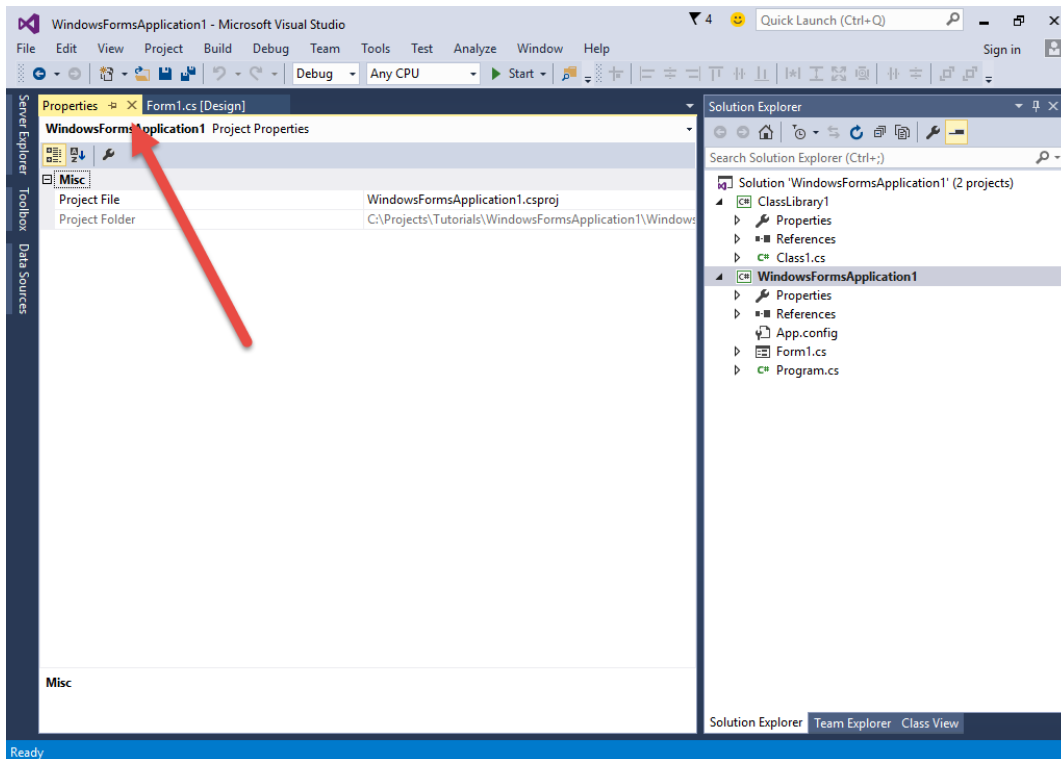
در حالی که هنوز بر روی پنجره کلیک کرده‌اید و آن را می‌کشید یک راهنما (فلشی با چهار جهت) ظاهر می‌شود و شما را در قرار دادن پنجره در محل دلخواه کمک می‌کند. به عنوان مثال شما می‌توانید پنجره را در بالاترین قسمت محیط برنامه قرار دهید. منطقه‌ای که پنجره قرار است در آنجا قرار بگیرد به رنگ آبی در می‌آید:

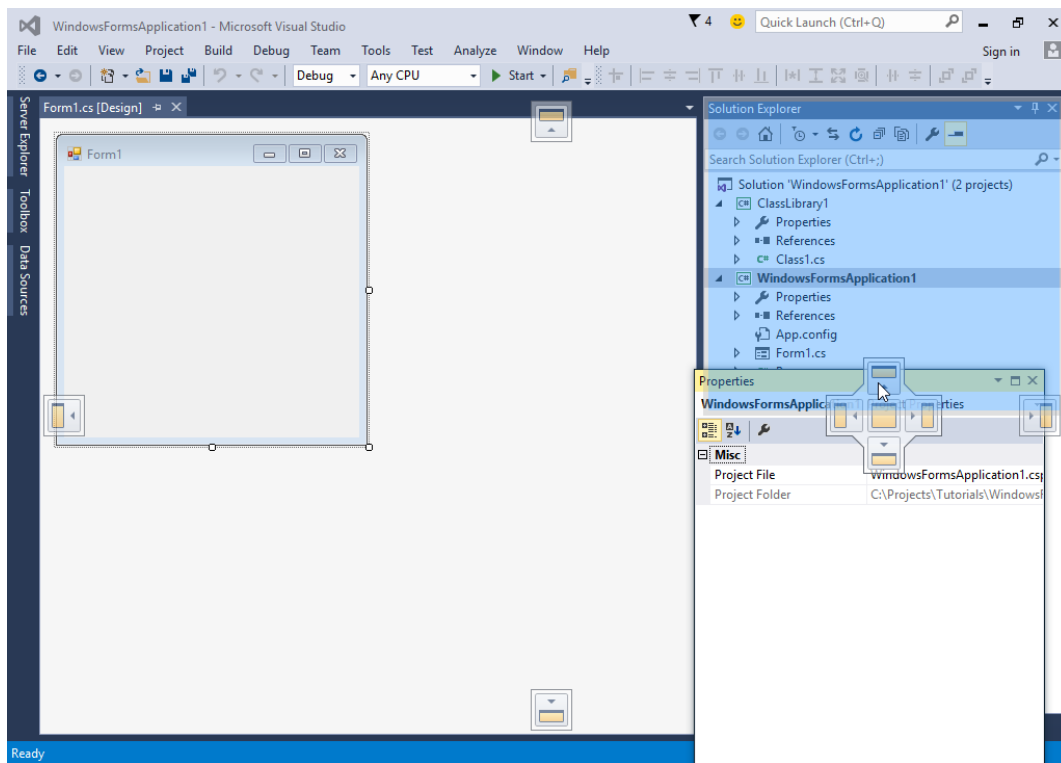
پنجره در قسمت بالای محیط قرار داده شده است. راهنمای صلیب شکل حاوی جعبه‌های مختلفی است که به شما اجازه می‌دهد پنجره انتخاب شده را در محل دلخواه محیط ویژوال استودیو قرار دهید. به عنوان مثال پنجره Properties را انتخاب و آنرا به چپ‌ترین قسمت صلیب در پنجره نمایش داده شده نزدیک و رها کنید، مشاهده می‌کنید که پنجره مذکور در سمت چپ پنجره Design View قرار می‌گیرد:

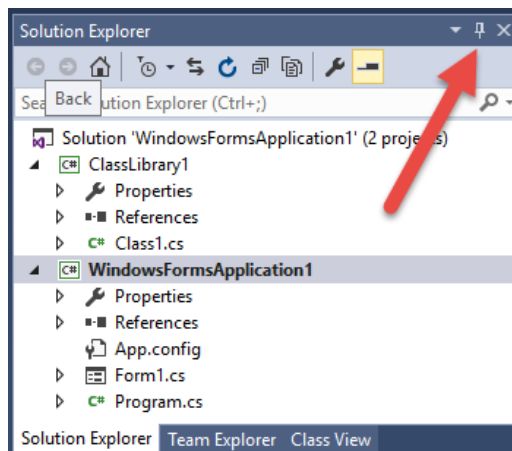
کشیدن پنجره به مرکز صلیب راهنما باعث ترکیب آن با پنجره مقصد می‌شود که در مثال بالا شما می‌توانید به عنوان یک تب به پنجره Properties دست پیدا کنید.

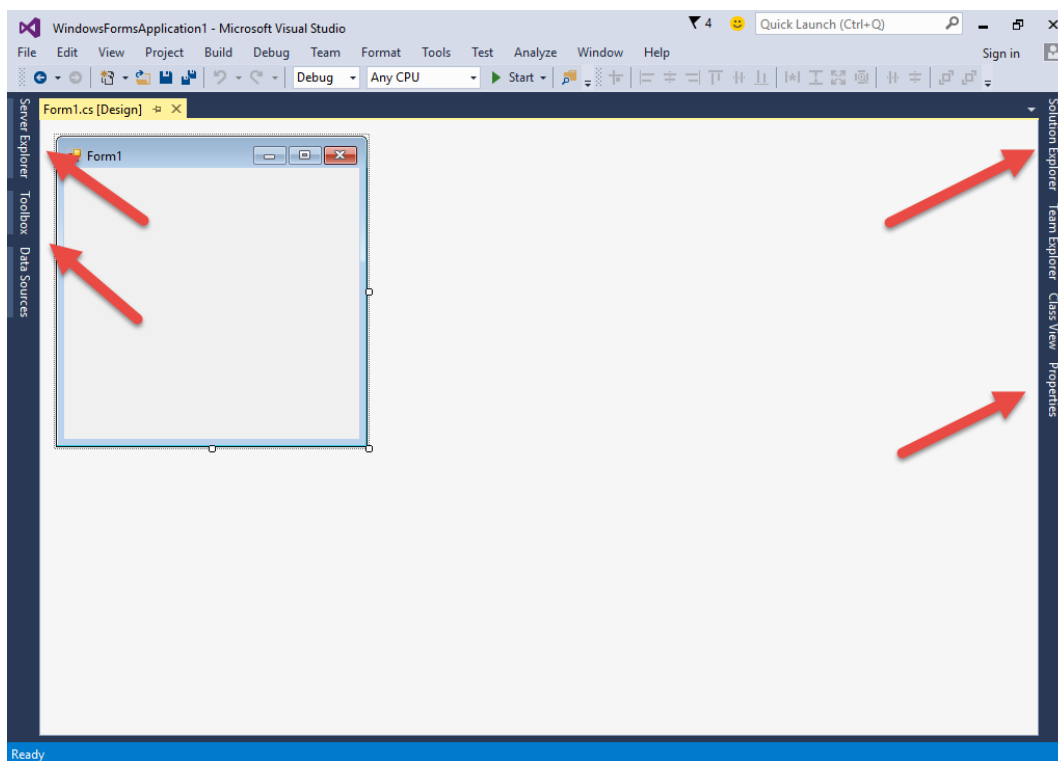
اگر به عنوان مثال پنجره Properties را روی پنجره Solution Explorer بکشید، یک صلیب راهنمای دیگر نشان داده می‌شود. با کشیدن پنجره به قسمت پایینی صلیب پنجره Properties، زیر پنجره Solution Explorer قرار خواهد گرفت.

قسمتی از محیط برنامه که می‌خواهید پنجره در آنجا قرار بگیرد به رنگ آبی در می‌آید. ویژوال استودیو همچنین دارای خصوصیتی به نام autohide است که به صورت اتوماتیک پنجره‌ها را مخفی می‌کند. هر پنجره دارای یک آیکن سنجاق مانند نزدیک دکمه close می‌باشد.

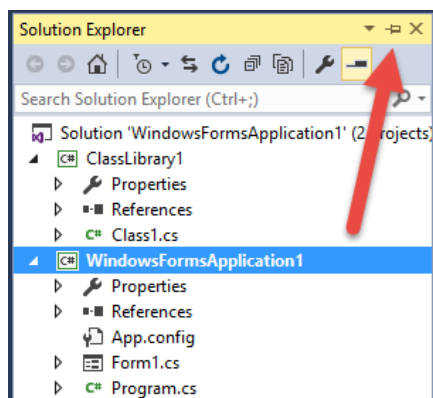

بر روی این آیکن کلیک کنید تا قابلیت auto-hide فعال شود. برای دسترسی به هر یک از پنجره‌ها می‌توان با ماوس بر روی آنها توقف یا بر روی تب‌های کنار محیط ویژوال سی شارپ کلیک کرد.

برای غیر فعال کردن این ویژگی در هر کدام از پنجره‌ها کافیست پنجره را انتخاب کرده و دوباره بر روی آیکن مورد نظر کلیک کنید.

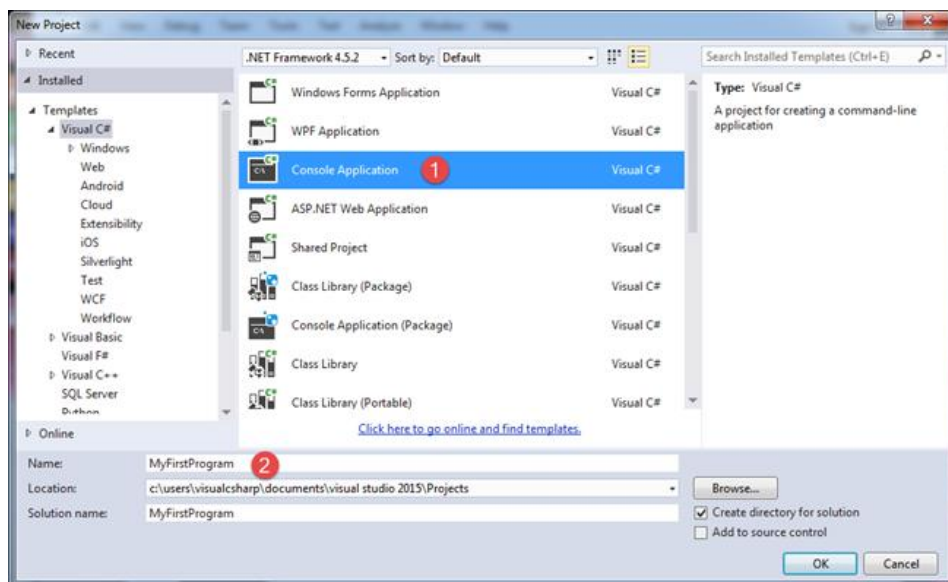

به این نکته توجه کنید که اگر شکل آیکون افقی بود بدین معناست که ویژگی فعال و اگر شکل آن عمودی بود به معنای غیر فعال بود ویژگی auto-hide می‌باشد.

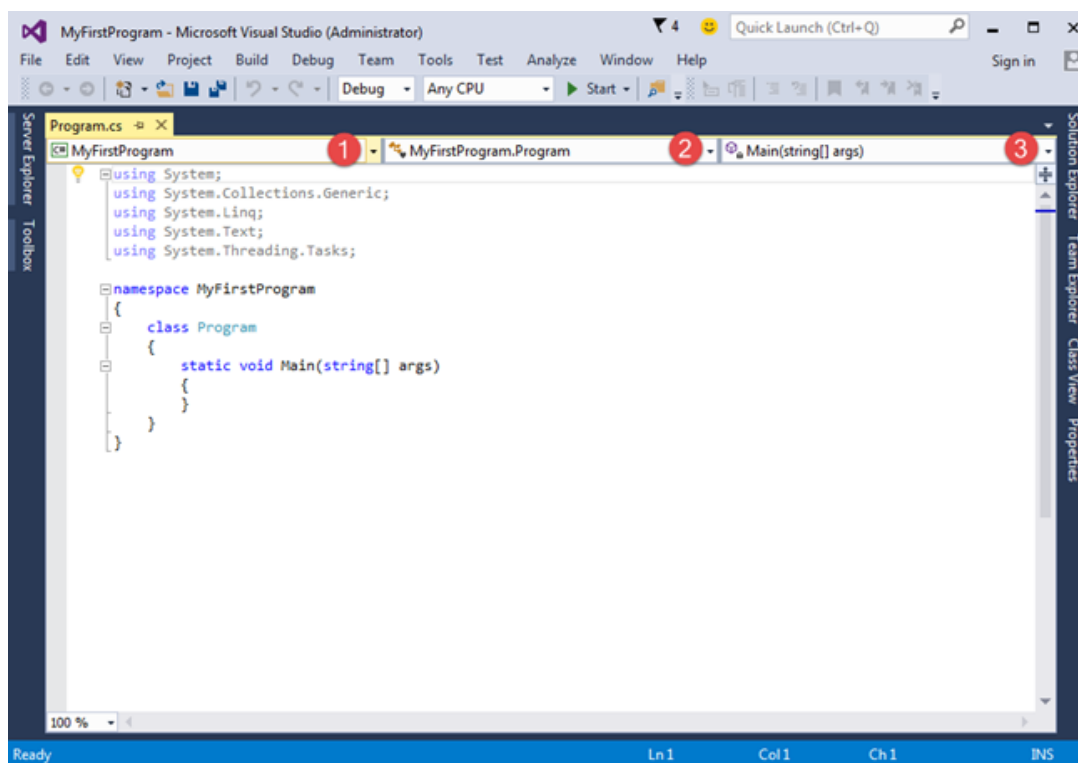
ساخت یک برنامه ساده

اجازه بدهید یک برنامه بسیار ساده به زبان سی شارپ بنویسیم. این برنامه یک پیغام را در محیط کنسول نمایش می‌دهد. در این درس می‌خواهم ساختار و دستور زبان یک برنامه ساده سی شارپ را توضیح دهم. برنامه Visual Studio Community را اجرا کنید. از مسیر File > New Project یک پروژه جدید ایجاد کنید. حال با یک صفحه مواجه می‌شوید که از شما می‌خواهد نام پروژه‌تان را انتخاب و آن را ایجاد کنید (شکل زیر):

گزینه Console Application را انتخاب کرده و نام پروژه‌تان را MyFirstProgram بگذارید. یک Console Application برنامه‌ای تحت داس در محیط ویندوز است و فاقد محیط گرافیکی می‌باشد. بهتر است برنامه خود را در محیط کنسول بنویسید تا بیشتر با مفهوم برنامه‌نویسی آشنا شوید. بعد از اینکه آموزش مبانی زبان سی شارپ به پایان رسید، برنامه نویسی در محیط ویندوز و بخش بصری آن را آموزش خواهیم داد.

بعد از فشردن دکمه OK، برنامه Visual Studio یک solution در یک فولدر موقتی ایجاد می‌کند. یک solution مجموعه‌ای از پروژه‌هاست، اما در بیشتر تمرینات شامل یک پروژه می‌باشد. فایل solution دارای پسوند sln می‌باشد و شامل جزئیاتی در مورد پروژه‌ها و فایل‌های وابسته به آن می‌باشد. پروژه جدید همچنین حاوی یک فایل با پسوند csproj می‌باشد که آن نیز شامل جزئیاتی در مورد پروژه‌ها و فایل‌های وابسته به آن می‌باشد. حال می‌خواهیم شما را با محیط کد نویسی آشنا کنیم.

محیط کدنویسی جایی است که ما کدها را در آن تایپ می‌کنیم. کدها در محیط کدنویسی به صورت رنگی تایپ می‌شوند. در نتیجه تشخیص بخشهای مختلف کد را راحت می‌کند. منوی سمت چپ (شماره ۱) شامل نام پروژه‌ای که ایجاد کرده‌اید، منوی وسط (شماره ۲) شامل لیست کلاس‌ها، ساختارها، انواع شمارشی و منوی سمت راست (شماره ۳) شامل اعضای کلاس‌ها، ساختارها، انواع شمارشی و... می‌باشد. نگران اصطلاحاتی که به کار بردیم نباشید آنها را در فصول بعد توضیح خواهم داد. همه فایل‌های دارای کد در سی‌شارپ دارای پسوند cs هستند. در محل کد نویسی کدهایی از قبل نوشته شده که برای شروع شما آنها را پاک کنید و کدهای زیر را در محل کدنویسی بنویسید:

```

1 namespace MyFirstProgram
2 {
3     class Program
4     {
5         static void Main()
6         {
7             System.Console.WriteLine("Welcome to Visual C# Tutorials!");
8         }
9     }
10 }
```

ساختار یک برنامه در سی شارپ

مثال بالا ساده‌ترین برنامه‌ای است که شما می‌توانید در سی شارپ بنویسید. هدف از مثال بالا، نمایش یک پیغام در صفحه نمایش است. هر زبان برنامه‌نویسی دارای قواعدی برای کدنویسی است. اجازه بدهید هر خط کد را در مثال بالا توضیح بدهیم. در خط اول فضای نام (namespace) تعریف شده است که شامل کدهای نوشته شده توسط شما است و از تداخل نام‌ها جلوگیری می‌کند. درباره فضای نام در درس‌های آینده توضیح خواهیم داد. در خط دوم آکولاد ({}) نوشته شده است. آکولاد برای تعریف یک بلوک کد به کار می‌رود. سی شارپ یک زبان ساخت یافته است که شامل کدهای زیاد و ساختارهای فراوانی می‌باشد. هر آکولاد باز ({}) در سی شارپ باید دارای یک آکولاد بسته ({}) نیز باشد. همه کدهای نوشته شده از خط ۲ تا خط ۱۰ یک بلوک کد یا بدنه فضای نام است. در خط ۳ یک کلاس تعریف شده است. درباره کلاس‌ها در فصل‌های آینده توضیح خواهیم داد.

در مثال بالا کدهای شما باید در داخل یک کلاس نوشته شود. بدنه کلاس شامل کدهای نوشته شده از خط ۴ تا ۹ می‌باشد. خط ۵ متد Main() یا متد اصلی نامیده می‌شود. هر متد شامل یک سری کد است که وقتی اجرا می‌شوند که متد را صدا بزنیم. درباره متد و نحوه صدا زدن آن در فصول بعدی توضیح خواهیم داد. متد Main() نقطه آغاز اجرای برنامه است. این بدان معناست که ابتدا تمام کدهای داخل متد Main() و سپس بقیه کدها اجرا می‌شود. درباره متد Main() در فصول بعدی توضیح خواهیم داد. متد Main() و سایر متدها دارای آکولاد و کدهایی در داخل آنها می‌باشند و وقتی کدها اجرا می‌شوند که متدها را صدا بزنیم. هر خط کد در سی شارپ به یک سمیکال (;) ختم می‌شود. اگر سمیکال در آخر خط فراموش شود، برنامه با خطا مواجه می‌شود. مثالی از یک خط کد در سی شارپ به صورت زیر است:

```
System.Console.WriteLine("Welcome to Visual C# Tutorials!");
```

این خط کد پیغام Welcome to Visual C# Tutorials! را در صفحه نمایش نشان می‌دهد. از متد WriteLine() برای چاپ یک رشته استفاده می‌شود. یک رشته گروهی از کاراکترها است که به وسیله دابل کوتیشن (") محصور شده است، مانند: "Welcome to Visual C# Tutorials!".

یک کاراکتر می‌تواند یک حرف، عدد، علامت یا ... باشد. در کل مثال بالا نحوه استفاده از متد WriteLine() است که در داخل کلاس Console که آن نیز به نوبه خود در داخل فضای نام MyFirstProgram قرار دارد را نشان می‌دهد. توضیحات بیشتر در درس‌های آینده آمده است. سی شارپ فضای خالی و خطوط جدید را نادیده می‌گیرد. بنابراین شما می‌توانید همه برنامه را در یک خط بنویسید. اما اینکار خواندن و اشکال زدایی برنامه را مشکل می‌کند. یکی از خطاهای معمول در برنامه‌نویسی فراموش کردن سمیکال در پایان هر خط کد است. به مثال زیر توجه کنید:

```
System.Console.WriteLine(
    "Welcome to Visual C# Tutorials!");
```

سی شارپ فضای خالی بالا را نادیده می‌گیرد و از کد بالا اشکال نمی‌گیرد. اما از کد زیر ایراد می‌گیرد:

```
System.Console.WriteLine(
    "Welcome to Visual C# Tutorials!");
```

به سمیکالین آخر خط اول توجه کنید. برنامه با خطای نحوی مواجه می‌شود، چون دو خط کد مربوط به یک برنامه هستند و شما فقط باید یک سمیکالین در آخر آن قرار دهید. همیشه به یاد داشته باشید که سی‌شارپ به بزرگی و کوچکی حروف حساس است. یعنی به طور مثال MAN و man در سی‌شارپ با هم فرق دارند. رشته‌ها و توضیحات از این قاعده مستثنی هستند که در درس‌های آینده توضیح خواهیم داد. مثلاً کدهای زیر با خطا مواجه می‌شوند و اجرا نمی‌شوند:

```
system.console.writeline("Welcome to Visual C# Tutorials!");
SYSTEM.CONSOLE.WRITELINE("Welcome to Visual C# Tutorials!");
sYsTem.cONsOlE.wRItElInE("Welcome to Visual C# Tutorials!");
```

تغییر در بزرگی و کوچکی حروف از اجرای کدها جلوگیری می‌کند. اما کد زیر کاملاً بدون خطا است:


```
System.Console.WriteLine("WELCOME TO VISUAL C# TUTORIALS!");
```

همیشه کدهای خود را در داخل آکولاد بنویسید.

```
{
    statement1;
}
```

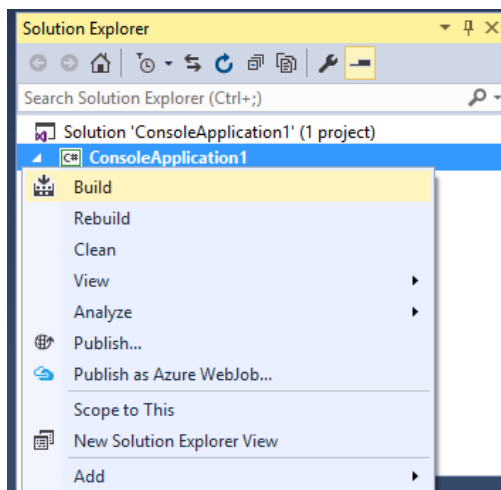
این کار باعث می‌شود که کدنویسی شما بهتر به چشم بیاید و تشخیص خطاها راحت تر باشد. یکی از ویژگی‌های مهم سی‌شارپ نشان دادن کدها به صورت تو رفتگی است. بدین معنی که کدها را به صورت تو رفتگی از هم تفکیک می‌کند و این در خوانایی برنامه بسیار مؤثر است.

ذخیره پروژه و برنامه

برای ذخیره پروژه و برنامه می‌توانید به مسیر File > Save All بروید یا از کلیدهای میانبر Ctrl+Shift+S استفاده کنید. همچنین می‌توانید از قسمت Toolbar بر روی شکل کلیک کنید. برای ذخیره یک فایل ساده می‌توانید به مسیر File > Save (FileName) رفته یا از کلیدهای میانبر Ctrl+S استفاده کنید. همچنین می‌توانید از قسمت Toolbar بر روی شکل کلیک کنید. برای باز کردن یک پروژه یا برنامه از منوی File گزینه Open را انتخاب و یا بر روی آیکون در toolbar کلیک کنید. سپس به محلی که پروژه در آنجا ذخیره شده رفته و فایلی با پسوند sln یا پروژه‌ای با پسوند csproj را باز کنید.

کامپایل برنامه

قبلاً ذکر شد که کدهای ما قبل از اینکه آنها را اجرا کنیم، ابتدا به زبان میانی ترجمه می‌شوند. برای کامپایل برنامه از منوی Debug گزینه Build Solution را انتخاب کنید یا دکمه F6 را بر روی صفحه کلید فشار دهید. این کار همه پروژه‌های داخل solution را کامپایل می‌کند. برای کامپایل یک قسمت از solution به Solution Explorer رفته و بر روی آن قسمت راست کلیک کرده و از منوی باز شده گزینه build را انتخاب کنید. مانند شکل زیر:

اجرای برنامه

وقتی ما برنامه مان را اجرا می‌کنیم سی‌شارپ به صورت اتوماتیک کدهای ما را به زبان میانی کامپایل می‌کند. دو راه برای اجرای برنامه وجود دارد :

- اجرا همراه با اشکال زدایی (Debug)
- اجرا بدون اشکال زدایی (Non-Debug)

اجرای بدون اشکال زدایی برنامه، خطاهای برنامه را نادیده می‌گیرد. با اجرای برنامه در حالت Non-Debug سریعاً برنامه اجرا می‌شود و شما با زدن یک دکمه از برنامه خارج می‌شوید. در حالت پیش فرض حالت Non-Debug مخفی است و برای استفاده از آن می‌توان از منوی Debug گزینه Start Without Debugging را انتخاب کرد یا از دکمه‌های ترکیبی `Ctrl + F5` استفاده نمود:

```
Welcome to Visual C# Tutorials!
Press any key to continue . . .
```

به این نکته توجه کنید که پیغام `Press any key to continue...` جزء خروجی به حساب نمی‌آید و فقط نشان دهنده آن است که برنامه در حالت Non-Debug اجرا شده است و شما می‌توانید با زدن یک کلید از برنامه خارج شوید. دسترسی به حالت Debug Mode آسان تر است و به صورت پیش‌فرض برنامه‌ها در این حالت اجرا می‌شوند. از این حالت برای رفع خطاها و اشکال زدایی برنامه‌ها استفاده می‌شود که در درس‌های آینده توضیح خواهیم داد.

شما همچنین می‌توانید از Break Points و قسمت Help برنامه در مواقعی که با خطا مواجه می‌شوید استفاده کنید. برای اجرای برنامه با حالت Debug Mode می‌توانید از منوی Debug گزینه Start Debugging را انتخاب کرده و یا دکمه `F5` را فشار دهید. همچنین می‌توانید بر روی شکل در toolbar کلیک کنید. اگر از حالت Debug Mode استفاده کنید برنامه نمایش داده شده و فوراً ناپدید می‌شود. برای جلوگیری از این اتفاق شما می‌توانید از کلاس و متد `System.Console.ReadKey()` برای توقف برنامه و گرفتن ورودی از کاربر جهت خروج از برنامه استفاده کنید (درباره متدها در درس‌های آینده توضیح خواهیم داد).

```
namespace MyFirstProgram
```

```
{
    class Program
    {
        static void Main()
        {
            System.Console.WriteLine("Welcome to Visual C# Tutorials!");
            System.Console.ReadKey();
        }
    }
}
```

حال برنامه را در حالت Debug Mode اجرا می‌کنیم. مشاهده می‌کنید که برنامه متوقف شده و از شما در خواست ورودی می‌کند، به سادگی و با زدن دکمه Enter از برنامه خارج شوید. من از حالت Non-Debug به این علت استفاده کرده‌ام تا نیازی به نوشتن کد اضافی Console.ReadKey() نباشد. از این به بعد هر جا ذکر شد که برنامه را اجرا کنید برنامه را در حالت Non-Debug اجرا کنید. وقتی به مبحث استثناءها رسیدیم از حالت Debug استفاده می‌کنیم.

وارد کردن فضای نام در برنامه

فضای نام (Namespace) در برگرنده کدهایی است که شما در برنامه‌تان از آنها استفاده می‌کنید. در برنامه فوق ما یک فضای نام در برنامه مان با نام MyFirstProgram داریم، اما داتنت دارای هزاران فضای نام می‌باشد. یکی از این فضاها نامی، فضای نام System است که شامل کدهایی است که در یک برنامه ابتدایی C# به کار می‌روند. کلاس Console که ما از آن در برنامه بالا استفاده کردیم در این فضای نام قرار دارد.

```
System.Console.WriteLine("Welcome to Visual C# Tutorials!");
System.Console.ReadKey();
```

اینکه قبل از استفاده از هر کلاس ابتدا فضای نام آن را مانند کد بالا بنویسیم کمی خسته کننده است. خوشبختانه داتنت به ما اجازه می‌دهد که برای جلوگیری از تکرار مکررات، فضاها نامی را که قرار است در برنامه استفاده کنیم با استفاده از دستور using در ابتدای برنامه وارد نماییم:

```
using namespace;
```

دستور بالا نحوه وارد کردن یک فضای نام در برنامه را نشان می‌دهد. در نتیجه به جای آنکه به صورت زیر ابتدا نام فضای نام و سپس نام کلاس را بنویسیم:

```
System.Console.WriteLine("Hello World!");
```

می‌توانیم فضای نام را با دستوری که ذکر شد وارد برنامه کرده و کد بالا را به صورت خلاصه شده زیر بنویسیم:

```
Console.WriteLine("Hello World!");
```

دستورات using که باعث وارد شدن فضاها نامی به برنامه می‌شوند عموماً در ابتدای برنامه و قبل از همه کدها نوشته می‌شوند، پس برنامه‌ی این درس را می‌توان به صورت زیر نوشت:

```
using System;

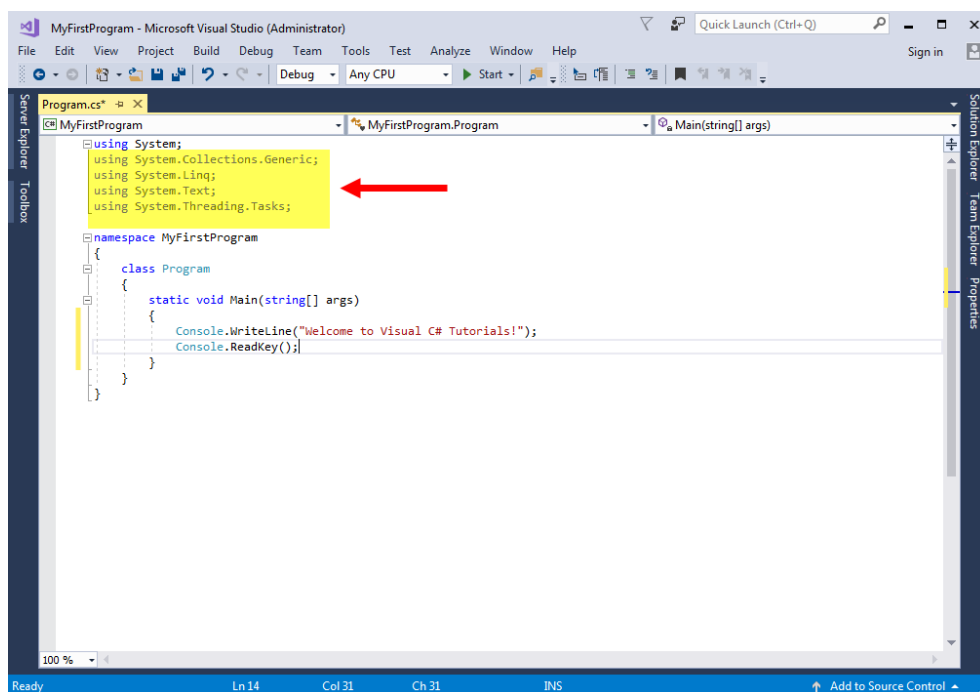
namespace MyFirstProgram
{
```

```

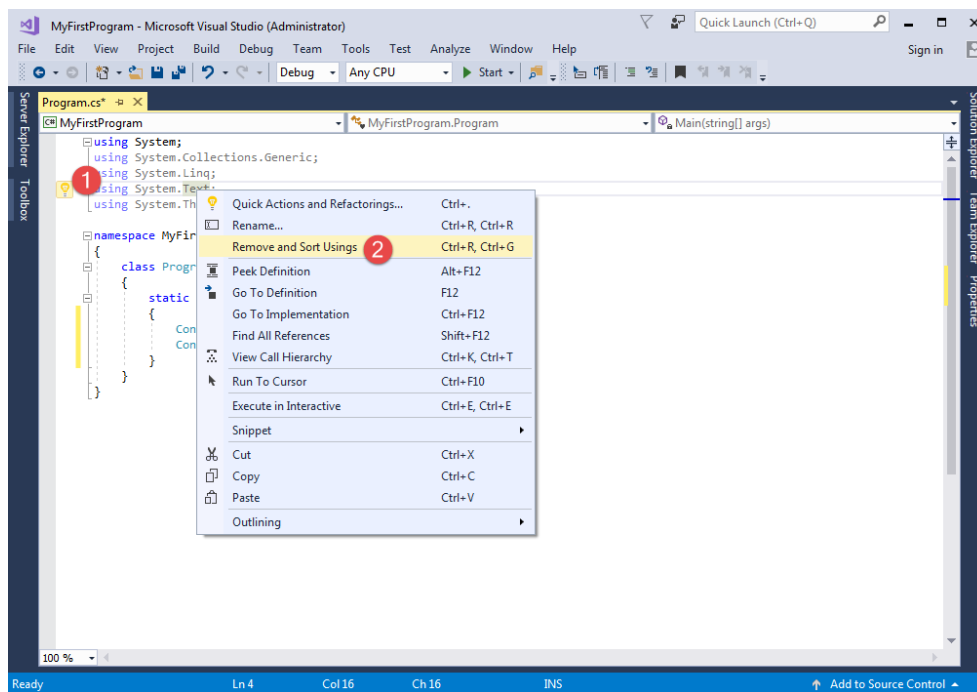
class Program
{
    static void Main()
    {
        Console.WriteLine("Welcome to Visual C# Tutorials!");
        Console.ReadKey();
    }
}

```

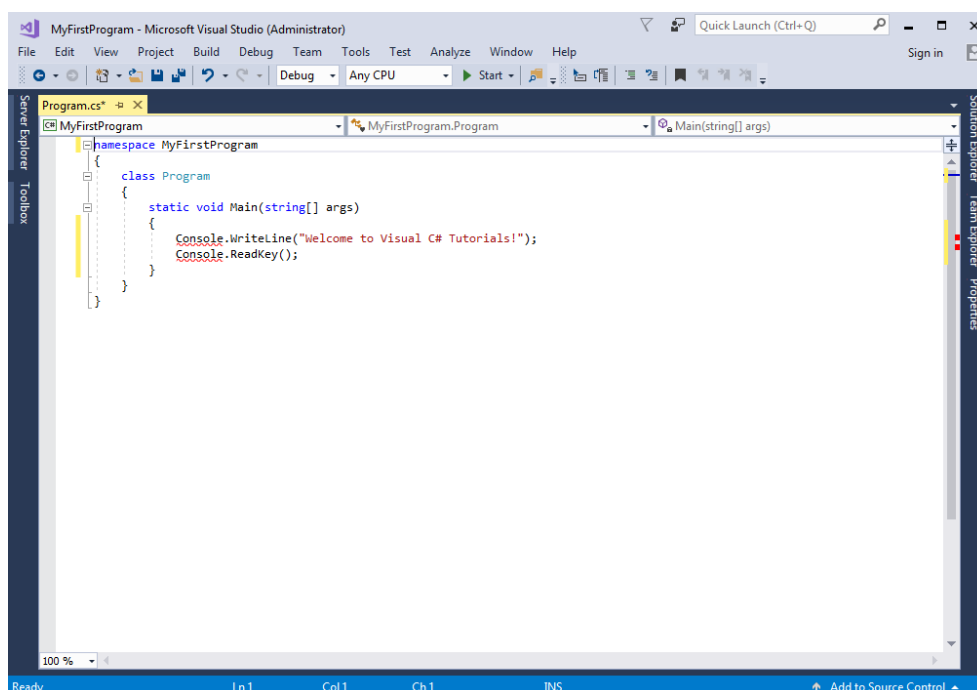
هنگامی که یک برنامه در ویژوال استودیو ایجاد می کنید، اگر وجود برخی از فضاها نام الزامی نباشد، ویژوال استودیو ۲۰۱۷ آنها را به صورت کم رنگ نمایش می دهد، و شما می توانید بدون هیچ مشکلی این فضاها نام را پاک کنید:

در نسخه های قبلی ویژوال استودیو هم برای پاک کردن فضاها نام غیر قابل استفاده، ابتدا بر روی یکی از آنها راست کلیک کرده و سپس بر روی Remove and Sort Usings کلیک کنید:

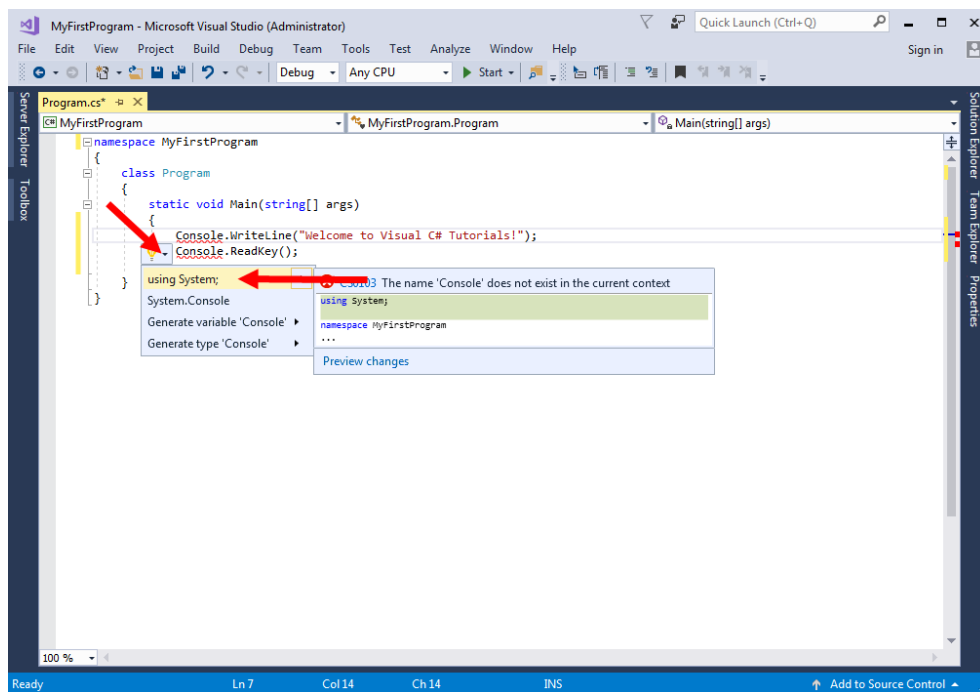

اگر از کلاسی استفاده کنید که از قبل فضای نام مربوط به آن را وارد برنامه نکرده باشید در زیر آن کلاس خط قرمز کشیده می شود:

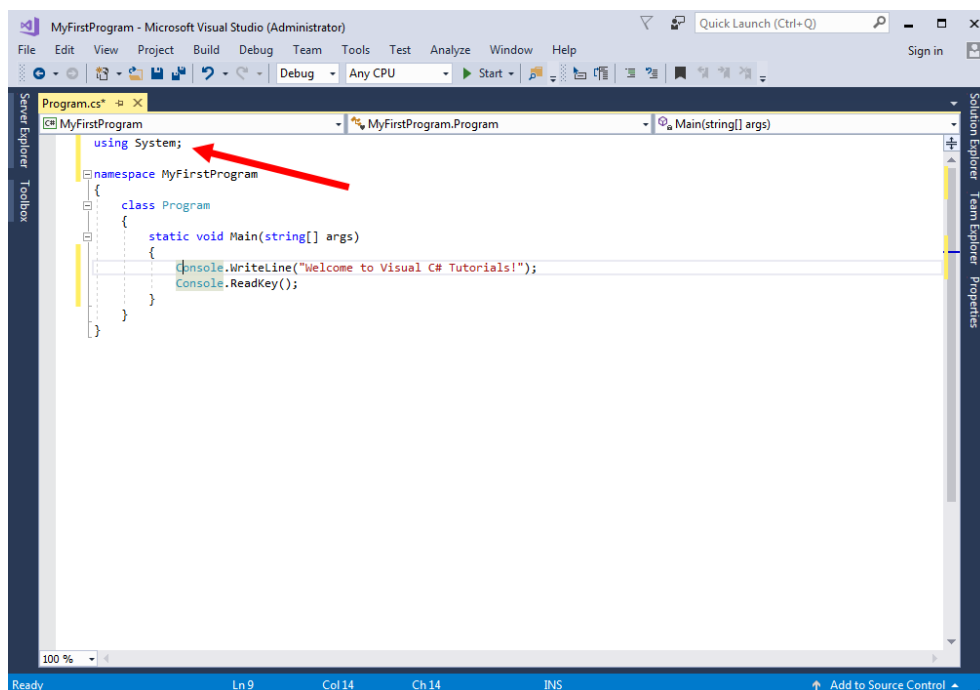

برای رفع این مشکل، اگر از قبل نام فضای مربوطه را بلد باشید که باید آن را در قسمت فضای نام وارد کنید. در غیر اینصورت، بر روی نام کلاس با ماوس کمی مکث کنید تا یک پنجره popup ظاهر شده و آن را به شما معرفی کند:

در این صورت با کلیک بر روی آن، ویژوال استودیو به طور خودکار فضای نام را وارد برنامه می کند:

در مورد فضای نام در درس های آینده بیشتر توضیح می دهیم. حال که با خصوصیات و ساختار اولیه سی شارپ آشنا شدید در درسهای آینده مطالب بیشتری از این زبان برنامه نویسی قدرتمند خواهید آموخت.

استفاده از IntelliSense

شاید یکی از ویژگی‌های مهم Visual Studio، اینتلی سنس باشد. IntelliSense ما را قادر می‌سازد که به سرعت به کلاس‌ها، متدها و... دسترسی پیدا کنیم. وقتی که شما در محیط کدنویسی حرفی را تایپ کنید IntelliSense فوراً فعال می‌شود. کد زیر را در داخل متد Main() بنویسید.

```
System.Console.WriteLine("Welcome to Visual C# Tutorials!");
```

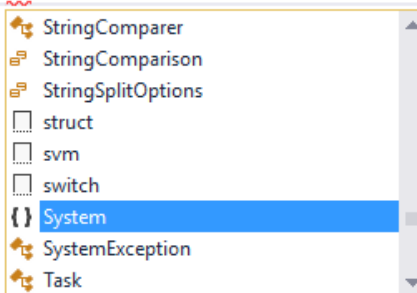
اولین حرف را تایپ کنید تا IntelliSense فعال شود.

```
static void Main(string[] args)
```

```
{
```

```
S
```

```
}
```


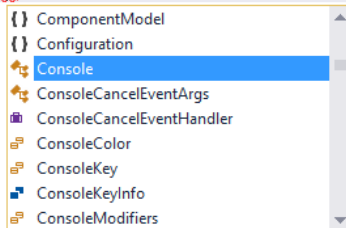
IntelliSense لیستی از کلمات به شما پیشنهاد می‌دهد که بیشترین تشابه را با نوشته شما دارند. شما می‌توانید با زدن دکمه Tab گزینه مورد نظرتان را انتخاب کنید. با تایپ نقطه (.) شما با لیست پیشنهادی دیگری مواجه می‌شوید.

```
static void Main(string[] args)
```

```
{
```

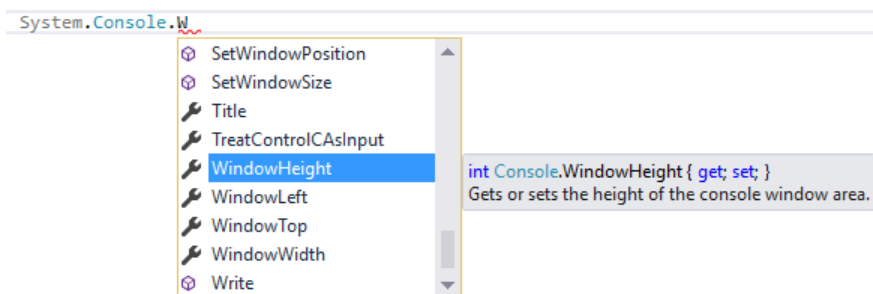
```
System.
```

```
}
```

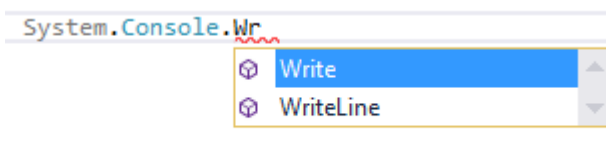

class System.Console
Represents the standard input, output, and error streams for console applications. Th cannot be inherited.

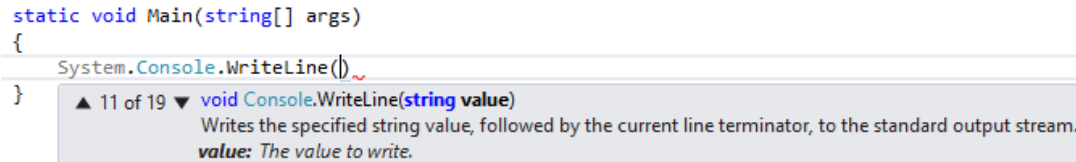
اگر بر روی گزینه‌ای که می‌خواهید انتخاب کنید لحظه‌ای مکث کنید، توضیحی در رابطه با آن مشاهده خواهید کرد، مانند شکل بالا. هر چه که به پایان کد نزدیک می‌شوید لیست پیشنهادی محدود تر می‌شود. برای مثال با تایپ حرف W، IntelliSense فقط کلماتی که با حرف W شروع می‌شوند، را نمایش می‌دهد.

با تایپ حرف‌های بیشتر لیست محدودتر شده و فقط دو کلمه را نشان می‌دهد.

اگر IntelliSense نتواند چیزی را که شما تایپ کرده‌اید پیدا کند، هیچ چیزی را نمایش نمی‌دهد. برای ظاهر کردن IntelliSense کافایت دکمه ترکیبی Ctrl+Space را فشار دهید. برای انتخاب یکی از متدهایی که دارای چند حالت هستند، می‌توان با استفاده از دکمه‌های مکان نما (بالا و پایین) یکی از حالت‌ها را انتخاب کرد. مثلاً متد WriteLine() همانطور که در شکل زیر مشاهده می‌کنید دارای ۱۹ حالت نمایش پیغام در صفحه است.

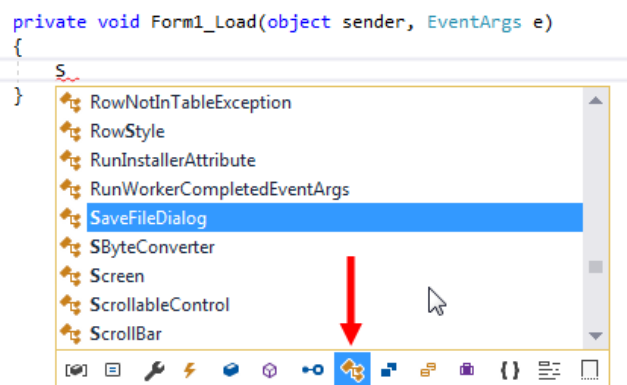

IntelliSense به طور هوشمند کدهایی را به شما پیشنهاد می‌دهد و در نتیجه زمان نوشتن کد را کاهش می‌دهد. در ویژوال استودیو هر جزء دارای یک آیکون منحصر به فرد می‌باشد. در زیر لیست آیکون‌های ویژوال استودیو آمده است:

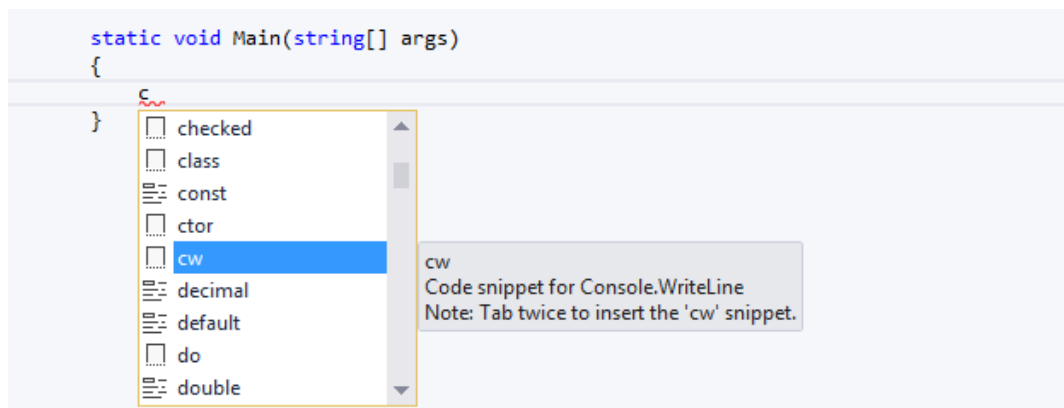
آیکون	مربوط به
	پارامترها و متغیرهای محلی (Locals and Parameters)
	ثابت (Constant)
	خاصیت (Property)
	رویداد (Event)
	فیلد (Field)

متد (Method)	
رابط (Interface)	
کلاس (Class)	
ساختار (Structure)	
نوع شمارشی (Enum)	
نماینده (Delegate)	
فضای نام (Namespace)	
کلمه کلیدی (Keyword)	
کد کوتاه (Code Snippet)	

نگران اسامی ذکر شده در جدول بالا نباشید. آنها را در درس های آینده توضیح خواهیم داد. یکی از قابلیت های جدید که در ویژوال استودیو ۲۰۱۷ اضافه شده است، مرتب کردن لیست IntelliSense می باشد. فرض کنید که شما می خواهید همه کلاس هایی دارای حرف S هستند را در لیست داشته باشید. برای این کار کافایت بر روی آیکون کلاس در IntelliSense کلیک کنید:

همانطور که در شکل بالا مشاهده می کنید همه کلاس هایی که دارای حرف S هستند، لیست می شوند. در زیر یکی دیگر از امکانات ویژوال استودیو که باعث راحتی در کدنویسی می شوند، Code Snippet ها هستند. Code Snippet ها در واقعاً مخفف برخی کلمات یا عبارات در ویژوال استودیو هستند. مثلاً به جای نوشتن عبارت `System.Console.WriteLine();` می توانید `cw` را نوشته و سپس دو بار دکمه Tab را بزنید تا ویژوال استودیو عبارت مذکور را برای شما کامل کند:


```
static void Main(string[] args)
{
    System.Console.WriteLine();
}
```

لیست Code Snippet های ویژوال استودیو در لینک زیر آمده است:

<http://www.w3-farsi.com/?p=2973>

رفع خطاها

بیشتر اوقات هنگام برنامه‌نویسی با خطا مواجه می‌شویم. تقریباً همه برنامه‌هایی که امروزه می‌بینید حداقل از داشتن یک خطا رنج می‌برند. خطاها می‌توانند برنامه شما را با مشکل مواجه کنند. در سی‌شارپ سه نوع خطا وجود دارد:

خطای کامپایلری

این نوع خطا از اجرای برنامه شما جلوگیری می‌کند. این خطاها شامل خطای دستور زبان می‌باشد. این بدین معنی است که شما قواعد کد نویسی را رعایت نکرده‌اید. یکی دیگر از موارد وقوع این خطا هنگامی است که شما از چیزی استفاده می‌کنید که نه وجود دارد و نه ساخته شده است. حذف فایل‌ها یا اطلاعات ناقص در مورد پروژه ممکن است باعث به وجود آمدن خطای کامپایلری شود. استفاده از برنامه بوسیله برنامه دیگر نیز ممکن است باعث جلوگیری از اجرای برنامه و ایجاد خطای کامپایلری شود.

خطاهای منطقی

این نوع خطا در اثر تغییر در یک منطق موجود در برنامه به وجود می‌آید. رفع این نوع خطاها بسیار سخت است چون شما برای یافتن آنها باید کد را تست کنید. نمونه‌ای از یک خطای منطقی برنامه‌ای است که دو عدد را جمع می‌کند ولی حاصل تفریق دو عدد را نشان می‌دهد. در این حالت ممکن است برنامه نویس علامت ریاضی را اشتباه تایپ کرده باشد.

استثناء

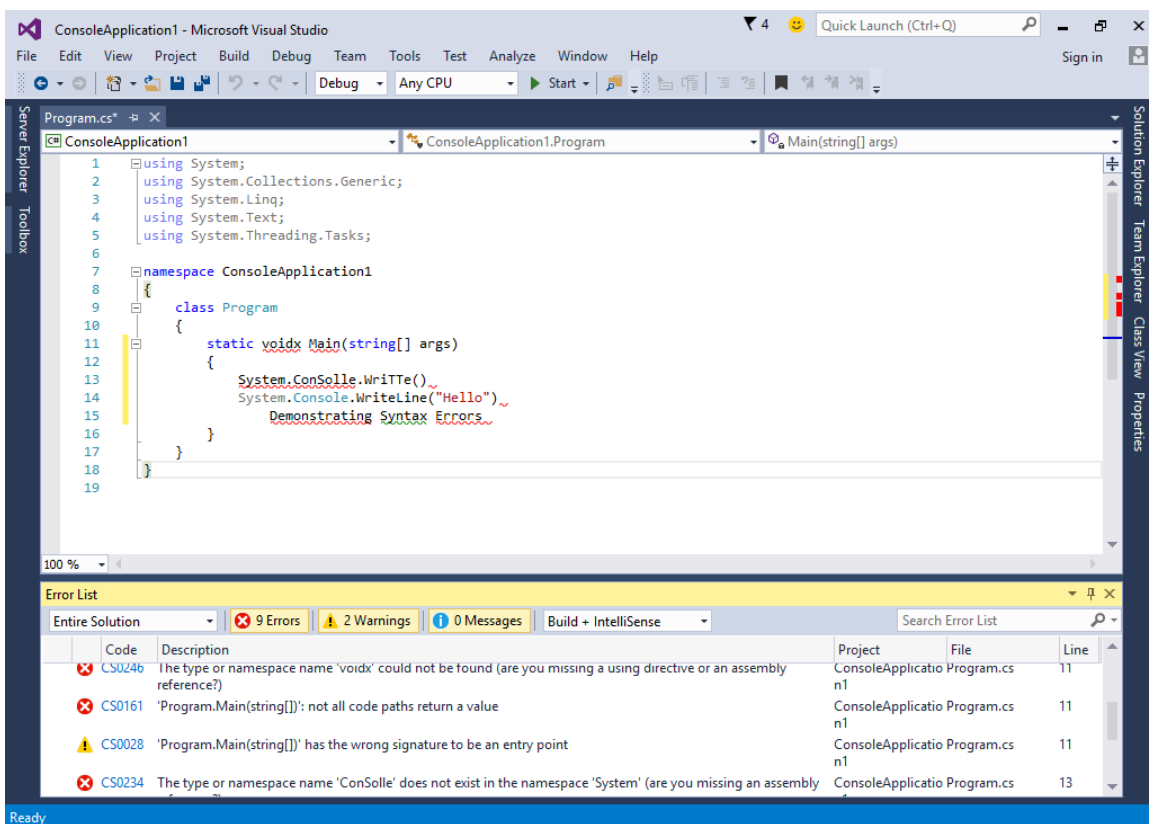
این نوع خطاها هنگامی رخ می‌دهند که برنامه در حال اجراست. این خطا هنگامی روی می‌دهد که کاربر یک ورودی نامعتبر به برنامه بدهد و برنامه نتواند آن را پردازش کند. ویژوال استودیو و ویژوال سی‌شارپ دارای ابزارهایی برای پیدا کردن و برطرف کردن خطاها هستند. وقتی در محیط کدنویسی در حال تایپ کد هستیم یکی از ویژگی‌های ویژوال استودیو تشخیص خطاهای ممکن قبل از اجرای برنامه است. زیر کدهایی که دارای خطای کامپایلری هستند خط قرمز کشیده می‌شود.

```
namespace ConsoleApplication1
{
    class Program
    {
        static void Main(string[] args)
        {
            System.Console.WriteLine()
            System.Console.WriteLine("Hello")
            Demonstrating Syntax Errors
        }
    }
}
```

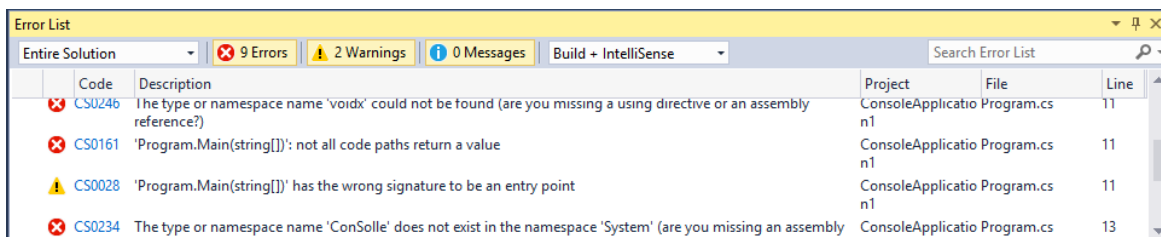
هنگامی که شما با ماوس روی این خطوط توقف کنید توضیحات خطا را مشاهده می‌کنید. شما ممکن است با خط سبز هم مواجه شوید که نشان دهنده اخطار در کد است ولی به شما اجازه اجرای برنامه را می‌دهند. به عنوان مثال ممکن است شما یک متغیر را تعریف کنید ولی در طول برنامه از آن استفاده نکنید (در درس‌های آینده توضیح خواهیم داد).

```
namespace ConsoleApplication1
{
    class Program
    {
        static void Main(string[] args)
        {
            int number;
        }
    }
}
```

در باره رفع خطاها در آینده توضیح بیشتری می‌دهیم. ErrorList (لیست خطاها) که در شکل زیر با فلش قرمز نشان داده شده است به شما امکان مشاهده خطاها، هشدارها و رفع آنها را می‌دهد. برای باز کردن Error List می‌توانید به مسیر View > Other Windows > Error List بروید.

همانطور که در شکل زیر مشاهده می‌کنید هرگاه برنامه شما با خطا مواجه شود لیست خطاها در Error List نمایش داده می‌شود.

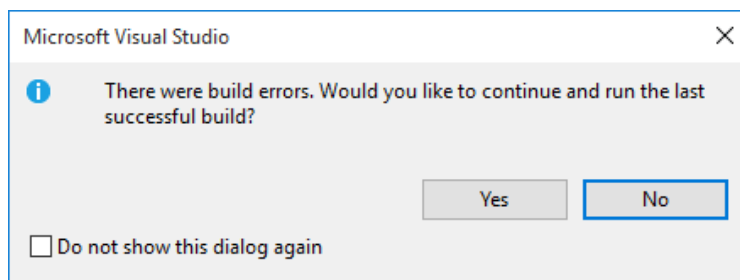

در شکل بالا تعدادی خطا همراه با راه حل رفع آنها در Error List نمایش داده شده است. Error List دارای چندین ستون است که به طور کامل جزییات خطاها را نمایش می‌دهند.

ستون	توضیحات
Description	توضیحی درباره خطا
File	فایلی که خطا در آن اتفاق افتاده است.
Line	شماره خطی از فایل که دارای خطاست.
Column	ستون یا موقعیت افقی خطا در داخل خط

Project	نام پروژه‌ای که دارای خطاست.
---------	------------------------------

اگر برنامه شما دارای خطا باشد و آن را اجرا کنید با پنجره زیر روبه‌رو می‌شوید:

مربع کوچک داخل پنجره بالا را تیک بزنید، تا دفعات بعد که برنامه شما با خطا مواجه شد، دیگر این پنجره به عنوان هشدار نشان داده نشود. با کلیک بر روی دکمه Yes برنامه با وجود خطا نیز اجرا می‌شود. اما با کلیک بر روی دکمه NO اجرای برنامه متوقف می‌شود و شما باید خطاهای موجود در پنجره Error List را بر طرف نمایید. یکی دیگر از ویژگی‌های مهم پنجره Error List نشان دادن قسمتی از برنامه است که دارای خطاست. با یک کلیک ساده بر روی هر کدام خطاهای موجود در پنجره Error List، محل وقوع خطا نمایش داده می‌شود.

خطایابی و برطرف کردن آن

در جدول زیر لیست خطاهای معمول در پنجره Error List و نحوه برطرف کردن آنها آمده است. کلمه Sample، جانشین نام‌های وابسته به خطاهایی است که شما با آنها مواجه می‌شوید و در کل یک مثال است:

خطا	توضیح	راه حل
expected;	در پایان دستور علامت سیمیکان (;) قرار نداده‌اید	اضافه کردن یک سیمیکالن (;)
The name 'sample' does not exist in the current context.	کلمه sample در کد شما نه تعریف شده و نه وجود دارد	کلمه sample را حذف یا تعریف کنید.
Only assignment, call, increment, decrement, and new object expressions can be used as a statement.	کد جزء دستورات سی‌شارپ نیست	دستور را حذف کنید.
Use of unassigned local variable 'sample'	متغیر sample مقدار دهی اولیه نشده	قبل از استفاده از متغیر آن را مقدار دهی اولیه کنید.
The type or namespace name 'sample' could not be found (are you missing	نوع یا فضای نام متغیر sample تعریف نشده است	باید یک کلاس یا فضای نام، به نام sample ایجاد کنید.

		a using directive or an assembly reference?)
مطمئن شوید که متد در همه قسمت‌های کد دارای مقدار برگشتی است.	بدین معناست که متد (MyMethod()) که به عنوان متدی با مقدار برگشتی در نظر گرفته شده در همه قسمت‌های کد دارای مقدار برگشتی نیست.	'MyMethod()': not all code paths return a value
با استفاده از متدهای تبدیل انواع به هم، دو متغیر را یکسان کنید.	متغیر type2 نمی‌تواند به متغیر type1 تبدیل شود.	Cannot implicitly convert type 'type1' to 'type2'

نگران یادگیری کلمات به کار رفته در جدول بالا نباشید چون توضیح آنها در درس‌های آینده آمده است.

توضیحات

وقتی که کدی تایپ می‌کنید شاید بخواهید که متنی جهت یادآوری وظیفه آن کد به آن اضافه کنید. در سی شارپ (و بیشتر زبان‌های برنامه نویسی) می‌توان این کار را با استفاده از توضیحات انجام داد. توضیحات متونی هستند که توسط کامپایلر نادیده گرفته می‌شوند و به عنوان بخشی از کد محسوب نمی‌شوند. هدف اصلی از ایجاد توضیحات، بالا بردن خوانایی و تشخیص نقش کدهای نوشته شده توسط شما، برای دیگران است. فرض کنید که می‌خواهید در مورد یک کد خاص، توضیح بدهید، می‌توانید توضیحات را در بالای کد یا کنار آن بنویسید. از توضیحات برای مستند سازی برنامه هم استفاده می‌شود. در برنامه زیر نقش توضیحات نشان داده شده است:

```

1 namespace CommentsDemo
2 {
3     class Program
4     {
5         public static void Main(string[] args)
6         {
7             // This line will print the message hello world
8             System.Console.WriteLine("Hello World!");
9         }
10    }
11 }

```

Hello World!

در کد بالا، خط ۷ یک توضیح درباره خط ۸ است که به کاربر اعلام می‌کند که وظیفه خط ۸ چیست؟ با اجرای کد بالا فقط جمله Hello World چاپ شده و خط ۷ در خروجی نمایش داده نمی‌شود چون کامپایلر توضیحات را نادیده می‌گیرد. توضیحات بر سه نوع‌اند:

```
// single line comment
```

```
/* multi
line
```

```
comment */
```

```
/// <summary>
/// This is XML comments
/// </summary>
```

توضیحات تک خطی همانگونه که از نامش پیداست، برای توضیحاتی در حد یک خط به کار می‌روند. این توضیحات با علامت // شروع می‌شوند و هر نوشته ای که در سمت راست آن قرار بگیرد جزء توضیحات به حساب می‌آید. این نوع توضیحات معمولاً در بالا یا کنار کد قرار می‌گیرند. اگر توضیح در باره یک کد به بیش از یک خط نیاز باشد از توضیحات چند خطی استفاده می‌شود. توضیحات چند خطی با /* شروع و با */ پایان می‌یابند. هر نوشته ای که بین این دو علامت قرار بگیرد جزء توضیحات محسوب می‌شود. نوع دیگری از توضیحات، توضیحات XML نامیده می‌شوند. این نوع با سه اسلش (///) نشان داده می‌شوند. از این نوع برای مستند سازی برنامه استفاده می‌شود و در درس‌های آینده در مورد آنها توضیح خواهیم داد.

کاراکترهای کنترلی

کاراکترهای کنترلی، کاراکترهای ترکیبی هستند که با یک بک اسلش (\) شروع می‌شوند و به دنبال آنها یک حرف یا عدد می‌آید و یک رشته را با فرمت خاص نمایش می‌دهند. برای مثال برای ایجاد یک خط جدید و قرار دادن رشته در آن می‌توان از کاراکتر کنترلی \n استفاده کرد:

```
System.Console.WriteLine("Hello\nWorld!");
```

```
Hello
World!
```

مشاهده کردید که کامپایلر بعد از مواجهه با کاراکتر کنترلی \n نشانگر ماوس را به خط بعد برده و بقیه رشته را در خط بعد نمایش می‌دهد. متد WriteLine() هم مانند کاراکتر کنترلی \n یک خط جدید ایجاد می‌کند، البته بدین صورت که در انتهای رشته یک کاراکتر کنترلی \n اضافه می‌کند:

```
System.Console.WriteLine("Hello World!");
```

کد بالا و کد زیر هیچ فرقی با هم ندارند:

```
System.Console.Write("Hello World!\n");
```

متد Write() کارکردی شبیه به WriteLine() دارد با این تفاوت که نشانگر ماوس را در همان خط نگه می‌دارد و خط جدید ایجاد نمی‌کند. جدول زیر لیست کاراکترهای کنترلی و کارکرد آنها را نشان می‌دهد:

کاراکتر کنترلی	عملکرد	کاراکتر کنترلی	عملکرد
\f	Form Feed	\'	چاپ کوتیشن

\n	خط جدید	"\	چاپ دابل کوتیشن
\r	سر سطر رفتن	\\	چاپ بک اسلش
\t	حرکت به صورت افقی	\0	چاپ فضای خالی
\v	حرکت به صورت عمودی	\a	صدای بیپ
\u	چاپ کاراکتر یونیکد	\b	حرکت به عقب

ما برای استفاده از کاراکترهای کنترلی از بک اسلش (\) استفاده می‌کنیم. از آنجاییکه علامت \ معنای خاصی به رشته‌ها می‌دهد، برای چاپ بک اسلش (\) باید از (\\) استفاده کنیم:

```
System.Console.WriteLine("We can print a \\ by using the \\\\ escape sequence.");
We can print a \ by using the \\ escape sequence.
```

یکی از موارد استفاده از \\، نشان دادن مسیر یک فایل در ویندوز است:

```
System.Console.WriteLine("C:\\Program Files\\Some Directory\\SomeFile.txt");
C:\Program Files\Some Directory\SomeFile.txt
```

از آنجاییکه از دابل کوتیشن (") برای نشان دادن رشته‌ها استفاده می‌کنیم، برای چاپ آن از \" استفاده می‌کنیم:

```
System.Console.WriteLine("I said, \"Motivate yourself!\".");
I said, "Motivate yourself!".
```

همچنین برای چاپ کوتیشن (') از \' استفاده می‌کنیم:

```
System.Console.WriteLine("The programmer\'s heaven.");
The programmer's heaven.
```

برای ایجاد فاصله بین حروف یا کلمات از \t استفاده می‌شود:

```
System.Console.WriteLine("Left\tRight");
Left    Right
```

هر تعداد کاراکتر که بعد از کاراکتر کنترلی \r بیایند به اول سطر منتقل و جایگزین کاراکترهای موجود می‌شوند:

```
System.Console.WriteLine("Mitten\rK");
Kitten
```

مثلاً در مثال بالا کاراکتر K بعد از کاراکتر کنترل \r آمده است. کاراکتر کنترل، حرف K را به ابتدای سطر برده و جایگزین حرف M می‌کند. برای چاپ کاراکترهای یونیکد می‌توان از \u استفاده کرد. برای استفاده از \u، مقدار در مبنای ۱۶ کاراکتر را درست بعد از علامت \u قرار می‌دهیم. برای مثال اگر بخواهیم علامت کپی رایت (©) را چاپ کنیم باید بعد از علامت \u مقدار 00A9 را قرار دهیم مانند:

```
System.Console.WriteLine("\u00A9");
```

```
©
```

برای مشاهده لیست مقادیر مبنای ۱۶ برای کاراکترهای یونیکد به لینک زیر مراجعه نمایید:

<http://www.ascii.cl/htmlcodes.htm>

اگر کامپایلر به یک کاراکتر کنترلی غیر مجاز برخورد کند، برنامه پیغام خطا می‌دهد. بیشترین خطا زمانی اتفاق می‌افتد که برنامه نویس برای چاپ اسلش (\) از \ \ استفاده می‌کند.

علامت @

علامت @ به شما اجازه می‌دهد که کاراکترهای کنترلی را رد کرده و رشته‌ای خواناتر و طبیعی تر ایجاد کنید. وقتی از کاراکترهای کنترلی در یک رشته استفاده می‌شود، ممکن است برای تایپ مثلاً یک بک اسلش (\) به جای استفاده از دو علامت \ \ از یک \ استفاده کرده و دچار اشتباه شوید. این کار باعث به وجود آمدن خطای کامپایلری شده و چون کامپایلر فکر می‌کند که شما می‌خواهید یک کاراکتر کنترلی را تایپ کنید، کاراکتر بعد از علامت \ را پردازش می‌کند و چون کاراکتر کنترلی وجود ندارد خطا به وجود می‌آید. به مثال زیر توجه کنید:

```
System.Console.WriteLine("I want to have a cat\dog as a birthday present."); //Error
```

با وجودیکه بهتر است در مثال بالا از اسلش (/) در cat/dog استفاده شود ولی عمداً از بک اسلش (\) برای اثبات گفته بالا استفاده کرده‌ایم. کامپایلر خطا ایجاد می‌کند و به شما می‌گوید که کاراکتر کنترلی \d قابل تشخیص نیست، چون چنین کاراکتر کنترلی وجود ندارد. زمانی وضعیت بدتر خواهد شد که کاراکتر بعد از بک اسلش کاراکتری باشد که هم جزء یک کلمه باشد و هم جزء کاراکترهای کنترلی. به مثال زیر توجه کنید:

```
System.Console.WriteLine("Answer with yes\no");
```

```
Answer with yes
o
```

استفاده از علامت @ برای نادیده گرفتن کاراکترهای کنترلی

استفاده از علامت @ زمانی مناسب است که شما نمی‌خواهید از علامت بک اسلش برای نشان دادن یک کاراکتر کنترلی استفاده کنید. استفاده از این علامت بسیار ساده است و کافی است که قبل از رشته مورد نظر آن را قرار دهید.

```
System.Console.WriteLine(@"I want to have a cat\dog as a birthday present.");
```

```
I want to have a cat\dog as a birthday present.
```

از علامت @ معمولاً زمانی استفاده می‌شود که شما بخواهید مسیر یک دایرکتوری را به عنوان رشته داشته باشید. چون دایرکتوری‌ها دارای تعداد زیادی بک اسلش هستند و طبیعتاً استفاده از علامت @ به جای دابل بک اسلش (\\) بهتر است.

```
System.Console.WriteLine(@"C:\Some Directory\SomeFile.txt");
```

```
C:\Some Directory\SomeFile.txt
```

اگر بخواهید یک دابل کوتیشن چاپ کنید به سادگی می‌توانید از دو دابل کوتیشن استفاده کنید.

```
System.Console.WriteLine(@"Printing ""double quotations""...");
```

```
Printing "double quotations"...
```

از به کار بردن علامت @ و کاراکترهای کنترلی به طور همزمان خودداری کنید چون باعث چاپ کاراکتر کنترلی در خروجی می‌شود.

استفاده از علامت @ برای نگهداری از قالب بندی رشته‌ها

یکی دیگر از موارد استفاده از علامت @ چاپ رشته‌های چند خطی بدون استفاده از کاراکتر کنترلی \n است. به عنوان مثال برای چاپ پیغام زیر:

```
C# is a great programming language and
it allows you to create different
kinds of applications.
```

یکی از راه‌های چاپ جمله بالا به صورت زیر است:

```
Console.WriteLine("C# is a great programming language and\n" +
    "it allows you to create different\n" +
    "kinds of applications.");
```

به نحوه استفاده از \n در آخر هر جمله توجه کنید. این کاراکتر همانطور که قبلاً مشاهده کردید خط جدید ایجاد می‌کند و در مثال بالا باعث می‌شود که جمله به چند خط تقسیم شود. از علامت + هم برای ترکیب رشته‌ها استفاده می‌شود. راه دیگر برای نمایش مثال بالا در چندین خط، استفاده از علامت @ است:

```
Console.WriteLine(@"C# is a great programming language and
it allows you to create different
kinds of applications.");
```

در این حالت کافایت که در هر جا که می‌خواهید رشته در خط بعد نمایش داده شود دکمه Enter را فشار دهید.

متغیرها

متغیر، مکانی از حافظه است که شما می‌توانید مقادیری را در آن ذخیره کنید. می‌توان آن را به عنوان یک ظرف تصور کرد که داده‌های خود را در آن قرار داده‌اید. محتویات این ظرف می‌تواند پاک شود یا تغییر کند. هر متغیر دارای یک نام نیز هست. که از طریق آن می‌توان متغیر را از دیگر متغیرها تشخیص داد و به مقدار آن دسترسی پیدا کرد. همچنین دارای یک مقدار می‌باشد که می‌تواند توسط کاربر انتخاب شده باشد یا نتیجه یک محاسبه باشد. مقدار متغیر می‌تواند تهی نیز باشد. متغیر دارای نوع نیز هست بدین معنی که نوع آن با نوع داده‌ای که در آن ذخیره می‌شود

یکی است. متغیر دارای عمر نیز هست که از روی آن می‌توان تشخیص داد که متغیر باید چقدر در طول برنامه مورد استفاده قرار گیرد. و در نهایت متغیر دارای محدوده استفاده نیز هست که به شما می‌گوید که متغیر در چه جای برنامه برای شما قابل دسترسی است.

ما از متغیرها به عنوان یک انبار موقتی برای ذخیره داده استفاده می‌کنیم. هنگامی که یک برنامه ایجاد می‌کنیم احتیاج به یک مکان برای ذخیره داده، مقادیر یا داده‌هایی که توسط کاربر وارد می‌شوند داریم. این مکان همان متغیر است. برای این از کلمه متغیر استفاده می‌شود چون ما می‌توانیم بسته به نوع شرایط، هر جا که لازم باشد مقدار آن را تغییر دهیم. متغیرها موقتی هستند و فقط موقعی مورد استفاده قرار می‌گیرند که برنامه در حال اجراست و وقتی شما برنامه را می‌بندید محتویات متغیرها نیز پاک می‌شود. قبلاً ذکر شد که به وسیله نام متغیر می‌توان به آن دسترسی پیدا کرد. برای نامگذاری متغیرها باید قوانین زیر را رعایت کرد:

- نام متغیر باید با یک از حروف الفبا (a-z or A-Z) شروع شود.
- نمی‌تواند شامل کاراکترهای غیرمجاز مانند #، ؟، ^ و \$ باشد.
- نمی‌توان از کلمات رزرو شده در سی شارپ برای نام متغیر استفاده کرد.
- نام متغیر نباید دارای فضای خالی (spaces) باشد.
- اسامی متغیرها نسبت به بزرگی و کوچکی حروف حساس هستند. در سی شارپ دو حرف مانند a و A دو کاراکتر مختلف به حساب می‌آیند.

دو متغیر با نام‌های myNumber و MyNumber دو متغیر مختلف محسوب می‌شوند چون یکی از آنها با حرف کوچک m و دیگری با حرف بزرگ M شروع می‌شود. شما نمی‌توانید دو متغیر را که دقیق شبیه هم هستند را در یک Scope (محدوده) تعریف کنید. Scope به معنای یک بلوک کد است که متغیر در آن قابل دسترسی و استفاده است. در مورد Scope در فصل‌های آینده بیشتر توضیح خواهیم داد. متغیر دارای نوع هست و نوع آن همان نوع داده‌ای است که در خود ذخیره می‌کند. معمول‌ترین انواع داده int، double، string، char، float، decimal می‌باشند. برای مثال شما برای قرار دادن یک عدد صحیح در متغیر باید از نوع int استفاده کنید.

انواع ساده

انواع ساده، انواعی از داده‌ها هستند که شامل اعداد، کاراکترها، رشته‌ها و مقادیر بولی می‌باشند. به انواع ساده انواع اصلی نیز گفته می‌شود چون از آنها برای ساخت انواع پیچیده تری مانند کلاس‌ها و ساختارها استفاده می‌شود. انواع ساده دارای مجموعه مشخصی از مقادیر هستند و محدوده خاصی از اعداد را در خود ذخیره می‌کنند. در جدول زیر انواع ساده و محدود آنها آمده است:

نوع	محدوده
sbyte	اعداد صحیح بین ۱۲۸- تا ۱۲۷
byte	اعداد صحیح بین ۰ تا ۲۵۵
short	اعداد صحیح بین ۳۲۷۶۸- تا ۳۲۷۶۷

ushort	اعداد صحیح بین ۰ تا ۶۵۵۳۵
int	اعداد صحیح بین ۲۱۴۷۴۸۳۶۴۸- تا ۲۱۴۷۴۸۳۶۴۷
uint	اعداد صحیح بین ۰ تا ۴۲۹۴۹۶۷۲۹۵
long	اعداد صحیح بین ۹۲۲۳۳۷۲۰۳۶۸۵۴۷۷۵۸۰۸- تا ۹۲۲۳۳۷۲۰۳۶۸۵۴۷۷۸۰۷
ulong	اعداد صحیح بین ۰ تا ۱۸۴۴۶۷۴۴۰۷۳۷۰۹۵۵۱۶۱۵

به حرف u در ابتدای برخی از انواع داده‌ها مثلاً ushort توجه کنید. این بدان معناست که این نوع فقط شامل اعداد مثبت و صفر هستند. جدول زیر انواعی که مقادیر با ممیز اعشار را می‌توانند در خود ذخیره کنند، را نشان می‌دهد:

نوع	محدوده	دقت
float	۳/۴۰۲۸۲۳۴۳۸- تا ۳/۴۰۲۸۲۳۴۳۸	۷ رقم
double	۱/۷۹۷۶۹۳۱۳۴۸۶۲۳۲۴۳۰۸- تا ۱/۷۹۷۶۹۳۱۳۴۸۶۲۳۲۴۳۰۸	۱۵-۱۶ رقم
decimal	۷۹۲۲۸۱۶۲۵۱۴۲۶۴۳۳۷۵۹۳۵۴۳۹۵۰۳۳۵- تا ۷۹۲۲۸۱۶۲۵۱۴۲۶۴۳۳۷۵۹۳۵۴۳۹۵۰۳۳۵	۲۸-۲۹ رقم

برای به خاطر سپردن آنها باید از نماد علمی استفاده شود. نوع دیگری از انواع ساده برای ذخیره داده‌های غیر عددی به کار می‌روند و در جدول زیر نمایش داده شده‌اند:

نوع	مقادیر مجاز
char	کاراکترهای یونیکد
bool	مقدار true یا false
string	مجموعه‌ای از کاراکترهای

نوع char برای ذخیره کاراکترهای یونیکد استفاده می‌شود. کاراکترها باید داخل یک کوتیشن ساده قرار بگیرند مانند ('a'). نوع bool فقط می‌تواند مقادیر درست (true) یا نادرست (false) را در خود ذخیره کند و بیشتر در برنامه‌هایی که دارای ساختار تصمیم‌گیری هستند، مورد استفاده قرار می‌گیرد. نوع string برای ذخیره گروهی از کاراکترها مانند یک پیغام استفاده می‌شود. مقادیر ذخیره شده در یک رشته باید داخل دابل کوتیشن قرار گیرند تا توسط کامپایلر به عنوان یک رشته در نظر گرفته شوند، مانند ("massage").

استفاده از متغیرها

در مثال زیر نحوه تعریف و مقدار دهی متغیرها نمایش داده شده است:

```

1  using System;
2
3  public class Program
4  {
5      public static void Main()
6      {
7          //Declare variables
8          int num1;
9          int num2;
10         double num3;
11         double num4;
12         bool boolVal;
13         char myChar;
14         string message;
15
16         //Assign values to variables
17         num1 = 1;
18         num2 = 2;
19         num3 = 3.54;
20         num4 = 4.12;
21         boolVal = true;
22         myChar = 'R';
23         message = "Hello World!";
24
25         //Show the values of the variables
26         Console.WriteLine("num1 = {0}", num1);
27         Console.WriteLine("num2 = {0}", num2);
28         Console.WriteLine("num3 = {0}", num3);
29         Console.WriteLine("num4 = {0}", num4);
30         Console.WriteLine("boolVal = {0}", boolVal);
31         Console.WriteLine("myChar = {0}", myChar);
32         Console.WriteLine("message = {0}", message);
33     }
34 }
```

```

num1 = 1
num2 = 2
num3 = 3.54
num4 = 4.12
boolVal = true
myChar = R
message = Hello World!
```

تعریف متغیر

در خطوط ۸-۱۴ متغیرهایی با نوع و نام متفاوت تعریف شده‌اند. ابتدا باید نوع داده‌هایی را که این متغیرها قرار است در خود ذخیره کنند را مشخص کنیم و سپس یک نام برای آنها در نظر بگیریم و در آخر سمیکالین بگذاریم. همیشه به یاد داشته باشید که قبل از مقدار دهی و استفاده از متغیر باید آن را تعریف کرد.

```

int num1;
int num2;
double num3;
double num4;
bool boolVal;
char myChar;
```



```
string message;
```

نحوه تعریف متغیر به صورت زیر است:

```
data_type identifier;
```

date_type همان نوع داده است مانند int، double و ... identifier نیز نام متغیر است که به ما امکان استفاده و دسترسی به مقدار متغیر را می‌دهد. برای تعریف چند متغیر از یک نوع می‌توان به صورت زیر عمل کرد:

```
data_type identifier1, identifier2, ... identifierN;
```

مثال

```
int num1, num2, num3, num4, num5;
string message1, message2, message3;
```

در مثال بالا ۵ متغیر از نوع صحیح و ۳ متغیر از نوع رشته تعریف شده است. توجه داشته باشید که بین متغیرها باید علامت کاما (,) باشد.

نامگذاری متغیرها

نام متغیر باید با یک حرف یا زیرخط و به دنبال آن حرف یا عدد شروع شود. نمی‌توان از کاراکترهای خاص مانند #، %، & یا عدد برای شروع نام متغیر استفاده کرد مانند 2numbers. نام متغیر نباید دارای فاصله باشد. برای نام‌های چند حرفی می‌توان به جای فاصله از علامت زیرخط یا _ استفاده کرد.

نام‌های مجاز:

num1	myNumber	studentCount	total	first_name	_minimum
num2	myChar	average	amountDue	last_name	_maximum
name	counter	sum	isLeapYear	color_of_car	_age

نام‌های غیر مجاز:

123	#numbers#	#ofstudents	1abc2
123abc	\$money	first name	ty.np
my number	this&that	last name	1:00

اگر به نام‌های مجاز در مثال بالا توجه کنید متوجه قراردادهای به کار رفته در نامگذاری آنها خواهید شد. یکی از روش‌های نامگذاری، نامگذاری کوهان شتری است. در این روش که برای متغیرهای دو کلمه ای به کار می‌رود، اولین کلمه با حرف کوچک نوشته می‌شود و سایر کلمات با حرف بزرگ شروع می‌شوند. مانند myNumber. توجه کنید که اولین حرف کلمه Number با حرف بزرگ شروع شده است. مثال دیگر کلمه numberOfStudents است. اگر توجه کنید بعد از اولین کلمه، حرف اول سایر کلمات با حروف بزرگ نمایش داده شده است.

محدوده متغیر

متغیرها در داخل متد `Main()` تعریف می‌شوند. این متغیرها فقط در داخل متد `Main()` قابل دسترسی هستند. محدوده یک متغیر مشخص می‌کند که متغیر در کجای کد قابل دسترسی است. هنگامیکه برنامه به پایان متد `Main()` می‌رسد متغیرها از محدوده خارج و بدون استفاده می‌شوند. محدوده متغیرها انوعی دارد که در درس‌های بعدی با آنها آشنا می‌شوید. تشخیص محدوده متغیر بسیار مهم است. چون به وسیله آن می‌فهمید که در کجای کد می‌توان از متغیر استفاده کرد. باید یاد آور شد که دو متغیر در یک محدوده نمی‌توانند دارای نام یکسان باشند. مثلاً کد زیر در برنامه ایجاد خطا می‌کند:

```
int num1;
int num1;
```

از آنجاییکه سی‌شارپ به بزرگی و کوچک بودن حروف حساس است می‌توان از این خاصیت برای تعریف چند متغیر همنام ولی با حروف متفاوت (از لحاظ بزرگی و کوچکی) برای تعریف چند متغیر از یک نوع استفاده کرد مانند:

```
int num1;
int Num1;
int NUM1;
```

مقداردهی متغیرها

می‌توان فوراً بعد از تعریف متغیرها مقادیری را به آنها اختصاص داد. این عمل را مقداردهی می‌نامند. در زیر نحوه مقداردهی متغیرها نشان داده شده است:

```
data_type identifier = value;
```

به عنوان مثال:

```
int myNumber = 7;
```

همچنین می‌توان چندین متغیر را فقط با گذاشتن کاما بین آنها به سادگی مقداردهی کرد:

```
data_type variable1 = value1, variable2 = value2, ... variableN, valueN;
```

به عنوان مثال:

```
int num1 = 1, num2 = 2, num3 = 3;
```

تعریف متغیر با مقداردهی متغیرها متفاوت است. تعریف متغیر یعنی انتخاب نوع و نام برای متغیر ولی مقداردهی یعنی اختصاص یک مقدار به متغیر.

اختصاص مقدار به متغیر

در زیر نحوه اختصاص مقادیر به متغیرها نشان داده شده است:

```
num1 = 1;
num2 = 2;
num3 = 3.54;
num4 = 4.12;
boolVal = true;
myChar = 'R';
message = "Hello World!";
```

به این نکته توجه کنید که شما به متغیری که هنوز تعریف نشده نمی‌توانید مقدار بدهید. شما فقط می‌توانید از متغیرهایی استفاده کنید که هم تعریف و هم مقدار دهی شده باشند. مثلاً متغیرهای بالا همه قابل استفاده هستند. در این مثال num1 و num2 هر دو تعریف شده‌اند و مقادیری از نوع صحیح به آنها اختصاص داده شده است. اگر نوع داده با نوع متغیر یکی نباشد برنامه پیغام خطا می‌دهد.

جانگهدار (Placeholders)

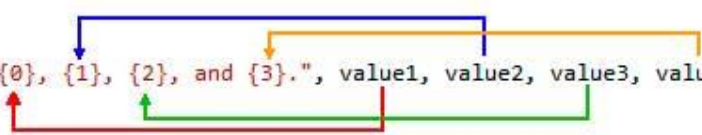
به متد WriteLine() در خطوط (۳۲-۲۶) توجه کنید. این متد دو آرگومان قبول می‌کند. آرگومانها اطلاعاتی هستند که متد با استفاده از آنها کاری انجام می‌دهد. آرگومانها به وسیله کاما از هم جدا می‌شوند. آرگومان اول، یک رشته قالب بندی شده است و آرگومان دوم مقداری است که توسط رشته قالب بندی شده مورد استفاده قرار می‌گیرد.

```
Console.WriteLine("num1 = {0}", num1);
Console.WriteLine("num2 = {0}", num2);
Console.WriteLine("num3 = {0}", num3);
Console.WriteLine("num4 = {0}", num4);
Console.WriteLine("boolVal = {0}", boolVal);
Console.WriteLine("myChar = {0}", myChar);
Console.WriteLine("message = {0}", message);
```

اگر به دقت نگاه کنید رشته قالب بندی شده دارای عدد صفری است که در داخل دو آکولاد محصور شده است. البته عدد داخل دو آکولاد می‌تواند از صفر تا n باشد. به این اعداد جانگهدار (Placeholder) می‌گویند. این اعداد بوسیله مقدار آرگومان بعد جایگزین می‌شوند. به عنوان مثال جانگهدار {۰} به این معناست که اولین آرگومان (مقدار) بعد از رشته قالب بندی شده در آن قرار می‌گیرد.

متد WriteLine() عملاً می‌تواند هر تعداد آرگومان قبول کند اولین آرگومان همان رشته قالب بندی شده است که جانگهدار در آن قرار دارد و دومین آرگومان مقداری است که جایگزین جانگهدار می‌شود. در مثال زیر از چهار جانگهدار استفاده شده است:

```
Console.WriteLine("The values are {0}, {1}, {2}, and {3}.", value1, value2, value3, value4);
```



```
Console.WriteLine("The values are {0}, {1}, {2}, and {3}.", value1, value2, value3, value4);
```

جانگهدارها از صفر شروع می‌شوند. تعداد جانگهدارها باید با تعداد آرگومانهای بعد از رشته قالب بندی شده برابر باشد. برای مثال اگر شما چهار جانگهدار مثل بالا داشته باشید باید چهار مقدار هم برای آنها بعد از رشته قالب بندی شده در نظر بگیرید. اولین جانگهدار با دومین آرگومان و

دومین جا نگهدار با سومین آرگومان جایگزین می‌شود. در ابتدا فهمیدن این مفهوم برای کسانی که تازه برنامه‌نویسی را شروع کرده‌اند سخت است، اما در درس‌های آینده مثال‌های زیادی در این مورد مشاهده خواهید کرد.

وارد کردن فضاهای نام

شاید به این نکته توجه کرده باشید که ما زمان فراخوانی متد `WriteLine()` و قبل از `Console`، کلمه `System` را نوشتیم چون در خط ۱ و در ابتدای برنامه این کلمه را در قسمت تعریف فضای نام وارد کردیم.

```
using System;
```

این دستور بدین معناست که ما از تمام چیزهایی که در داخل فضای نام `System` قرار دارند، استفاده می‌کنیم. پس به جای اینکه جمله زیر را به طور کامل بنویسیم:

```
System.Console.WriteLine("Hello World!");
```

می‌توانیم آن را ساده تر کرده و به صورت زیر بنویسیم:

```
Console.WriteLine("Hello World");
```

در مورد فضای نام در درس‌های آینده توضیح خواهیم داد.

ثابت‌ها

ثابت‌ها انواعی از متغیرها هستند که مقدار آنها در طول برنامه تغییر نمی‌کند. ثابت‌ها حتماً باید مقدار دهی اولیه شوند و اگر مقدار دهی آنها فراموش شود در برنامه خطا به وجود می‌آید. بعد از این که به ثابت‌ها مقدار اولیه اختصاص داده شد، هرگز در زمان اجرای برنامه نمی‌توان آن را تغییر داد. برای تعریف ثابت‌ها باید از کلمه کلیدی `const` استفاده کرد. معمولاً نام ثابت‌ها را طبق قرارداد با حروف بزرگ می‌نویسند تا تشخیص آنها در برنامه راحت باشد. نحوه تعریف ثابت در زیر آمده است:

```
const data_type identifier = initial_value;
```

مثال:

```
class Program
{
    public static void Main()
    {
        const int NUMBER = 1;

        NUMBER = 10; //ERROR, Cant modify a constant
    }
}
```

در این مثال می‌بینید که مقدار دادن به یک ثابت، که قبلاً مقدار دهی شده برنامه را با خطا مواجه می‌کند. نکته‌ی دیگری که نباید فراموش شود این است که، نباید مقدار ثابت را با مقدار دیگر متغیرهای تعریف شده در برنامه برابر قرار داد. به مثال زیر توجه کنید:

```
int someVariable;
constint MY_CONST = someVariable
```

ممکن است این سؤال برایتان پیش آمده باشد که دلیل استفاده از ثابت‌ها چیست؟ اگر مطمئن هستید که مقادیری در برنامه وجود دارند که هرگز در طول برنامه تغییر نمی‌کنند، بهتر است که آنها را به صورت ثابت تعریف کنید. این کار هر چند کوچک، کیفیت برنامه شما را بالا می‌برد.

تبدیل ضمنی

تبدیل ضمنی متغیرها یک نوع تبدیل است که به طور خودکار توسط کامپایلر انجام می‌شود. یک متغیر از یک نوع داده می‌تواند به طور ضمنی به یک نوع دیگر تبدیل شود به شرطی که مقدار آن از مقدار داده‌ای که می‌خواهد به آن تبدیل شود کمتر باشد. به عنوان مثال نوع داده‌ای `byte` می‌تواند مقادیر ۰ تا ۲۵۵ را در خود ذخیره کند و نوع داده‌ای `int` مقادیر ۲۱۴۷۴۸۳۶۴۸ تا ۲۱۴۷۴۸۳۶۴۷ را شامل می‌شود. پس می‌توانید یک متغیر از نوع `byte` را به یک نوع `int` تبدیل کنید:

```
byte number1 = 5;
int number2 = number1;
```

در مثال بالا مقدار `number1` برابر ۵ است در نتیجه متغیر `number2` که یک متغیر از نوع صحیح است، می‌تواند مقدار `number1` را در خود ذخیره کند. چون نوع `int` از نوع `byte` بزرگ‌تر است، پس متغیر `number1` که یک متغیر از نوع `byte` است می‌تواند به طور ضمنی به `number2` که یک متغیر از نوع صحیح است تبدیل شود. اما عکس مثال بالا صادق نیست:

```
int number1 = 5;
byte number2 = number1;
```

در این مورد ما با خطا مواجه می‌شویم. اگر چه مقدار ۵ متغیر `number1` در محدوده مقادیر `byte` یعنی اعداد بین ۰-۲۵۵ قرار دارد اما متغیری از نوع `byte` حافظه کمتری نسبت به متغیری از نوع `int` اشغال می‌کند. نوع `byte` شامل ۸ بیت یا ۸ رقم دودویی است، در حالی که نوع `int` شامل ۳۲ بیت یا رقم دودویی است. یک عدد باینری عددی متشکل از اعداد ۰ و ۱ است. برای مثال عدد ۵ در کامپیوتر به عدد باینری ۱۰۱ ترجمه می‌شود. بنابراین وقتی ما عدد ۵ را در یک متغیر از نوع بایت ذخیره می‌کنیم عددی به صورت زیر نمایش داده می‌شود:

```
00000101
```

و وقتی آن را در یک متغیر از نوع صحیح ذخیره می‌کنیم به صورت زیر نمایش داده می‌شود:

```
00000000000000000000000000000101
```

بنابراین قرار دادن یک مقدار `int` در یک متغیر `byte` درست مانند این است که ما سعی کنیم که یک توپ فوتبال را در یک سوراخ کوچک گلف جای دهیم. برای قرار دادن یک مقدار `int` در یک متغیر از نوع `byte` می‌توان از تبدیل صریح استفاده کرد که در درس‌های آینده توضیح داده می‌شود. نکته دیگری که نباید فراموش شود این است که شما نمی‌توانید اعداد با ممیز اعشار را به یک نوع `int` تبدیل کنید چون این کار باعث از بین رفتن بخش اعشاری این اعداد می‌شود.

```
double number1 = 5.25;
```

```
int number2 = number1; //Error
```

می‌توان یک نوع کاراکتر را به نوع ushort تبدیل کرد، چون هر دو دارای طیف مشابهی از اعداد هستند. گرچه هر یک از آنها کاملاً متفاوت توسط کامپایلر ترجمه می‌شوند. نوع char به عنوان یک کاراکتر و نوع ushort به عنوان یک عدد ترجمه می‌شود.

```
char charVar = 'c';
ushort shortVar = charVar;

Console.WriteLine(charVar);
Console.WriteLine(shortVar);
```

```
c
99
```

تبدیلاتی که کامپایلر به صورت ضمنی می‌تواند انجام دهد در جدول زیر آمده است:

نوع	قابلیت تبدیل به انواع
byte	short, ushort, int, uint, long, ulong, float, double, decimal
sbyte	short, int, long, float, double, decimal
short	int, long, float, double, decimal
ushort	int, uint, long, ulong, float, double, decimal
int	long, float, double, decimal
uint	long, ulong, float, double, decimal
long	float, double, decimal
ulong	float, double, decimal
float	double
char	ushort, int, uint, long, ulong, float, double, decimal

نکته‌ای دیگر که معمولاً ابهام بر انگیز است تعیین نوع داده است. برای مثال ما چطور بدانیم که مثلاً عدد ۷ از نوع int، uint، long یا ulong است؟ برای این کار باید کاراکترهایی را به انتهای اعداد اضافه کنیم.

```
uint number1 = 7U;
long number2 = 7L;
ulong number3 = 7UL;
```

در حالت پیش‌فرض و بدون قرار دادن کاراکتر در انتهای عدد، کامپایلر عدد را از نوع صحیح (int) در نظر می‌گیرد و در حالت پیش‌فرض کامپایلر اعداد دسیمال (decimal) را اعداد double در نظر می‌گیرد. شما می‌توانید برای نشان دادن اعداد اعشاری float از کاراکتر F و برای نشان دادن اعداد دسیمال از کاراکتر M استفاده کنید.

```
double number1 = 1.23;
float number2 = 1.23F;
```


خروجی بالا نشان می‌دهد که بیشترین مقدار byte که عدد ۲۵۵ است، می‌تواند فقط شامل ۸ بیت باشد (11111111) بنابراین فقط ۸ بیت اول مقدار int به متغیر byte انتقال می‌یابد که شامل (00101100) یا عدد ۴۴ در مبنای ۱۰ است. قرار ندادن یک مقدار مناسب در داخل یک متغیر باعث ایجاد یک سرریز (overflow) می‌شود. یک مورد آن سرریز ریاضی نام دارد که در مثال زیر مشاهده می‌کنید:

```
byte sum = (byte)(150 + 150);
```

گرچه در این تبدیل ما داده‌هایی را از دست می‌دهیم، اما کامپایلر کد ما را قبول می‌کند. برای اینکه برنامه هنگام وقوع سرریز پیغام خطا بدهد می‌توان از کلمه کلیدی checked استفاده کرد.

```
int number1 = 300;
byte number2 = checked((byte)number1);
Console.WriteLine("Value of number2 is {0}.", number2)
```

```
Unhandled Exception: System.OverflowException: Arithmetic operation resulted in an overflow ...
```

برنامه پیغام System.OverflowException که به زبان ساده نشان دهند وقوع خطاست. در نتیجه شما می‌توانید از اجرای برنامه جلوگیری کنید.

تبدیل با استفاده از کلاس Convert

NET Framework دارای یک کلاس استاتیک است، که می‌توان از آن برای تبدیل مقادیر از نوعی به نوع دیگر استفاده کرد. این کلاس به نوبه خود دارای متدهایی برای تبدیل انواع داده به یکدیگر می‌باشد. در جدول زیر متدها ذکر شده‌اند:

دستور	نتیجه
Convert.ToBoolean(val)	مقدار val به نوع bool تبدیل می‌شود.
Convert.ToByte(val)	مقدار val به نوع byte تبدیل می‌شود.
Convert.ToChar(val)	مقدار val به نوع char تبدیل می‌شود.
Convert.ToDecimal(val)	مقدار val به نوع decimal تبدیل می‌شود.
Convert.ToDouble(val)	مقدار val به نوع double تبدیل می‌شود.
Convert.ToInt16(val)	مقدار val به نوع short تبدیل می‌شود.
Convert.ToInt32(val)	مقدار val به نوع int تبدیل می‌شود.
Convert.ToInt64(val)	مقدار val به نوع long تبدیل می‌شود.
Convert.ToSByte(val)	مقدار val به نوع ushort تبدیل می‌شود.

Convert.ToInt32(val)	مقدار val به نوع float تبدیل می‌شود.
Convert.ToString(val)	مقدار val به نوع string تبدیل می‌شود.
Convert.ToUInt16(val)	مقدار val به نوع ushort تبدیل می‌شود.
Convert.ToUInt32(val)	مقدار val به نوع uint تبدیل می‌شود.
Convert.ToUInt64(val)	مقدار val به نوع ulong تبدیل می‌شود.

در برنامه زیر یک نمونه از تبدیل متغیرها با استفاده از کلاس Convert و متدهای آن نمایش داده شده است:

```
double x = 9.99;
int convertedValue = Convert.ToInt32(x);

Console.WriteLine("Original value is: " + x);
Console.WriteLine("Converted value is: " + convertedValue);
```

```
Original value is: 9.99
Converted value is: 10
```

مقدار val هر نوع داده‌ای می‌تواند باشد، اما باید مطمئن شد که به نوع داده‌ای مورد نظر تبدیل شود.

عبارات و عملگرها

ابتدا با دو کلمه آشنا شوید:

- عملگر: نمادهایی هستند که اعمال خاص انجام می‌دهند.
- عملوند: مقادیری که عملگرها بر روی آنها عملی انجام می‌دهند.

مثلاً $X+Y$ یک عبارت است که در آن X و Y عملوند و علامت $+$ عملگر به حساب می‌آیند. زبان‌های برنامه‌نویسی جدید دارای عملگرهایی هستند که از اجزاء معمول زبان به حساب می‌آیند. سی‌شارپ دارای عملگرهای مختلفی از جمله عملگرهای ریاضی، تخصیصی، مقایسه‌ای، منطقی و بیتی می‌باشد. از عملگرهای ساده ریاضی می‌توان به عملگر جمع و تفریق اشاره کرد. سه نوع عملگر در سی‌شارپ وجود دارد:

- یگانی (Unary) – به یک عملوند نیاز دارد
- دودویی (Binary) – به دو عملوند نیاز دارد
- سه تایی (Ternary) – به سه عملوند نیاز دارد

انواع مختلف عملگر که در این بخش مورد بحث قرار می‌گیرند عبارت‌اند از:

- عملگرهای ریاضی
- عملگرهای تخصیصی
- عملگرهای مقایسه‌ای

- عملگرهای منطقی
- عملگرهای بیتی

عملگرهای ریاضی

سی شارپ از عملگرهای ریاضی برای انجام محاسبات استفاده می کند. جدول زیر عملگرهای ریاضی سی شارپ را نشان می دهد:

عملگر	دسته	مثال	نتیجه
+	Binary	<code>var1 = var2 + var3;</code>	Var1 برابر است با حاصل جمع var2 و var3
-	Binary	<code>var1 = var2 - var3;</code>	Var1 برابر است با حاصل تفریق var2 و var3
*	Binary	<code>var1 = var2 * var3;</code>	Var1 برابر است با حاصلضرب var2 در var3
/	Binary	<code>var1 = var2 / var3;</code>	Var1 برابر است با حاصل تقسیم var2 بر var3
%	Binary	<code>var1 = var2 % var3;</code>	Var1 برابر است با باقیمانده تقسیم var2 و var3
+	Unary	<code>var1 = +var2;</code>	Var1 برابر است با مقدار var2
-	Unary	<code>var1 = -var2;</code>	Var1 برابر است با مقدار var2 ضربدر -۱

در مثال بالا از نوع عددی استفاده شده است. اما استفاده از عملگرهای ریاضی برای نوع رشته ای نتیجه متفاوتی دارد. همچنین در جمع دو کاراکتر کامپایلر معادل عددی آنها را نشان می دهد. اگر از عملگر + برای رشته ها استفاده کنیم دو رشته را با هم ترکیب کرده و به هم می چسباند. دیگر عملگرهای سی شارپ عملگرهای کاهش و افزایش هستند. این عملگرها مقدار ۱ را از متغیرها کم یا به آنها اضافه می کنند. از این متغیرها اغلب در حلقه ها استفاده می شود:

عملگر	دسته	مثال	نتیجه
++	Unary	<code>var1 = ++var2;</code>	مقدار var1 برابر است با var2 بعلاوه ۱. از متغیر var2 یک واحد اضافه می شود.
--	Unary	<code>var1 = --var2;</code>	مقدار var1 برابر است با var2 منهای ۱. از متغیر var2 یک واحد کم می شود.
++	Unary	<code>var1 = var2++;</code>	مقدار var1 برابر است با var2. به متغیر var2 یک واحد اضافه می شود.
--	Unary	<code>var1 = var2--;</code>	مقدار var1 برابر است با var2.

از متغیر var2 یک واحد کم می‌شود.			
----------------------------------	--	--	--

به این نکته توجه داشته باشید که محل قرارگیری عملگر در نتیجه محاسبات تأثیر دارد. اگر عملگر قبل از متغیر var2 بیاید افزایش یا کاهش var1 اتفاق می‌افتد و var2 تغییر نمی‌کند. چنانچه عملگرها بعد از متغیر var2 قرار بگیرند ابتدا var1 برابر var2 می‌شود و سپس متغیر var2 افزایش یا کاهش می‌یابد. به مثال‌های زیر توجه کنید:

```
using System;

namespace ConsoleApplication5
{
    class Program
    {
        static void Main(string[] args)
        {
            int x = 0;
            int y = 1;

            x = ++y;

            Console.WriteLine("x= {0}", x);
            Console.WriteLine("y= {0}", y);
            Console.ReadLine();
        }
    }
}
```

```
x=2
y=2
```

```
using System;

using System;

namespace ConsoleApplication5
{
    class Program
    {
        static void Main(string[] args)
        {
            int x = 0;
            int y = 1;

            x = --y;

            Console.WriteLine("x= {0}", x);
            Console.WriteLine("y= {0}", y);
            Console.ReadLine();
        }
    }
}
```

```
x=0
y=0
```

همانطور که در دو مثال بالا مشاهده می‌کنید، درج عملگرهای - و ++ قبل از عملوند y باعث می‌شود که ابتدا یک واحد از y کم و یا یک واحد به y اضافه شود و سپس نتیجه در عملوند x قرار بگیرد. حال به دو مثال زیر توجه کنید:

```
using System;

namespace ConsoleApplication5
{
    class Program
    {
        static void Main(string[] args)
        {
            int x = 0;
            int y = 1;

            x = y--;

            Console.WriteLine("x= {0}", x);
            Console.WriteLine("y= {0}", y);
            Console.ReadLine();
        }
    }
}
```

```
x=1
y=0
```

```
using System;

namespace ConsoleApplication5
{
    class Program
    {
        static void Main(string[] args)
        {
            int x = 0;
            int y = 1;

            x = y++;

            Console.WriteLine("x= {0}", x);
            Console.WriteLine("y= {0}", y);
            Console.ReadLine();
        }
    }
}
```

```
x=1
y=2
```

همانطور که در دو مثال بالا مشاهده می‌کنید، درج عملگرهای ++ و -- بعد از عملوند y باعث می‌شود که ابتدا مقدار y در داخل متغیر x قرار بگیرد و سپس یک واحد از y کم و یا یک واحد به آن اضافه شود. حال می‌توانیم با ایجاد یک برنامه نحوه عملکرد عملگرهای ریاضی در سی شارپ را یاد بگیریم:

```
1 using System;
2
3 public class Program
4 {
5     public static void Main()
6     {
7         //Variable declarations
8         int num1, num2;
9         string msg1, msg2;
10    }
```

```

11 //Assign test values
12 num1 = 5;
13 num2 = 3;
14
15 //Demonstrate use of mathematical operators
16 Console.WriteLine("The sum of {0} and {1} is {2}.",
17     num1, num2, (num1 + num2));
18 Console.WriteLine("The difference of {0} and {1} is {2}.",
19     num1, num2, (num1 - num2));
20 Console.WriteLine("The product of {0} and {1} is {2}.",
21     num1, num2, (num1 * num2));
22 Console.WriteLine("The quotient of {0} and {1} is {2:F2}.",
23     num1, num2, ((double)num1 / num2));
24 Console.WriteLine("The remainder of {0} divided by {1} is {2}",
25     num1, num2, (num1 % num2));
26
27 //Demonstrate concatenation on strings using the + operator
28 msg1 = "Hello ";
29 msg2 = "World!";
30 Console.WriteLine(msg1 + msg2);
31 }
32 }

```

```

The sum of 5 and 3 is 8.
The difference of 5 and 3 is 2.
The product of 5 and 3 is 15.
The quotient of 5 and 3 is 1.67.
The remainder of 5 divided by 3 is 2
Hello World!

```

برنامه بالا نتیجه هر عبارت را نشان می‌دهد. در این برنامه از متد `WriteLine()` برای نشان دادن نتایج در سطریهای متفاوت استفاده شده است. در این مثال با یک نکته عجیب مواجه می‌شویم و آن حاصل تقسیم دو عدد صحیح است. وقتی که دو عدد صحیح را بر هم تقسیم کنیم حاصل باید یک عدد صحیح و فاقد بخش کسری باشد. اما همانطور که مشاهده می‌کنید اگر فقط یکی از اعداد را به نوع اعشاری `double` تبدیل کنیم (در مثال می‌بینید) حاصل به صورت اعشار نشان داده می‌شود. برای اینکه ارقام کسری بعد از عدد حاصل دو رقم باشند از `{2:F2}` استفاده می‌کنیم. `F` به معنای فرمت بندی می‌باشد و در این جا بدین معناست که عدد را تا دو رقم اعشار نمایش بده. چون خطوط کد طولانی هستند آنها را در دو خط می‌نویسیم. سی‌شارپ خط جدید، فاصله و فضای خالی را نادیده می‌گیرد.

در خط ۲۹ مشاهده می‌کنید که دو رشته به وسیله عملگر `+` به هم متصل شده‌اند. نتیجه استفاده از عملگر `+` برای چسباندن دو کلمه "Hello " و "World!" رشته "Hello World!" خواهد بود. به فاصله خالی بعد از کلمه Hello توجه کنید اگر آن را حذف کنید از خروجی برنامه نیز حذف می‌شود.

عملگرهای تخصیصی (جایگزینی)

نوع دیگر از عملگرهای سی‌شارپ عملگرهای جایگزینی نام دارند. این عملگرها مقدار متغیر سمت راست خود را در متغیر سمت چپ قرار می‌دهند. جدول زیر انواع عملگرهای تخصیصی در سی‌شارپ را نشان می‌دهد:

عملگر	مثال	نتیجه
=	<code>var1 = var2;</code>	مقدار <code>var1</code> برابر است با مقدار <code>var2</code> .

+=	var1 += var2;	مقدار var1 برابر است با حاصل جمع var1 و var2.
-=	var1 -= var2;	مقدار var1 برابر است با حاصل تفریق var1 و var2.
*=	var1 *= var2;	مقدار var1 برابر است با حاصل ضرب var1 در var2.
/=	var1 /= var2;	مقدار var1 برابر است با حاصل تقسیم var1 بر var2.
%=	var1 %= var2;	مقدار var1 برابر است با باقیمانده تقسیم var1 بر var2.

از عملگر += برای اتصال دو رشته نیز می‌توان استفاده کرد. استفاده از این نوع عملگرها در واقع یک نوع خلاصه نویسی در کد است. مثلاً شکل اصلی کد var1 += var2 به صورت var1 = var1 + var2 می‌باشد. این حالت کدنویسی زمانی کارایی خود را نشان می‌دهد که نام متغیرها طولانی باشد. برنامه زیر چگونگی استفاده از عملگرهای تخصیصی و تأثیر آنها را بر متغیرها نشان می‌دهد.

```
using System;

public class Program
{
    public static void Main()
    {
        int number;

        Console.WriteLine("Assigning 10 to number...");
        number = 10;
        Console.WriteLine("Number = {0}", number);

        Console.WriteLine("Adding 10 to number...");
        number += 10;
        Console.WriteLine("Number = {0}", number);

        Console.WriteLine("Subtracting 10 from number...");
        number -= 10;
        Console.WriteLine("Number = {0}", number);
    }
}
```

```
Assigning 10 to number...
Number = 10
Adding 10 to number...
Number = 20
Subtracting 10 from number...
Number = 10
```

در برنامه از سه عملگر تخصیصی استفاده شده است. ابتدا یک متغیر و مقدار ۱۰ با استفاده از عملگر = به آن اختصاص داده شده است. سپس به آن با استفاده از عملگر += مقدار ۱۰ اضافه شده است. و در آخر به وسیله عملگر -= عدد ۱۰ از آن کم شده است.

عملگرهای مقایسه ای

از عملگرهای مقایسه ای برای مقایسه مقادیر استفاده می‌شود. نتیجه این مقادیر یک مقدار بولی (منطقی) است. این عملگرها اگر نتیجه مقایسه دو مقدار درست باشد، مقدار true و اگر نتیجه مقایسه اشتباه باشد، مقدار false را نشان می‌دهند. این عملگرها به طور معمول در دستورات شرطی به کار می‌روند. به این ترتیب که باعث ادامه یا توقف دستور شرطی می‌شوند. جدول زیر عملگرهای مقایسه ای در سی شارپ را نشان می‌دهد:

عملگر	دسته	مثال	نتیجه
==	Binary	var1 = var2 == var3	var1 در صورتی true است که مقدار var2 با مقدار var3 برابر باشد در غیر اینصورت false است.
!=	Binary	var1 = var2 != var3	var1 در صورتی true است که مقدار var2 با مقدار var3 برابر نباشد در غیر اینصورت false است.
<	Binary	var1 = var2 < var3	var1 در صورتی true است که مقدار var2 کوچک‌تر از var3 مقدار باشد در غیر اینصورت false است.
>	Binary	var1 = var2 > var3	var1 در صورتی true است که مقدار var2 بزرگ‌تر از var3 مقدار باشد در غیر اینصورت false است.
<=	Binary	var1 = var2 <= var3	var1 در صورتی true است که مقدار var2 کوچک‌تر یا مساوی مقدار var3 باشد در غیر اینصورت false است.
>=	Binary	var1 = var2 >= var3	var1 در صورتی true است که مقدار var2 بزرگ‌تر یا مساوی مقدار var3 باشد در غیر اینصورت false است.

برنامه زیر نحوه عملکرد این عملگرها را نشان می‌دهد:

```
using System;

namespace ComparisonOperators
{
    class Program
    {
        static void Main()
        {
            int num1 = 10;
            int num2 = 5;

            Console.WriteLine("{0} == {1} : {2}", num1, num2, num1 == num2);
            Console.WriteLine("{0} != {1} : {2}", num1, num2, num1 != num2);
            Console.WriteLine("{0} < {1} : {2}", num1, num2, num1 < num2);
            Console.WriteLine("{0} > {1} : {2}", num1, num2, num1 > num2);
            Console.WriteLine("{0} <= {1} : {2}", num1, num2, num1 <= num2);
        }
    }
}
```

```

        Console.WriteLine("{0} >= {1} : {2}", num1, num2, num1 >= num2);
    }
}

```

```

10 == 5 : False
10 != 5 : True
10 < 5 : False
10 > 5 : True
10 <= 5 : False
10 >= 5 : True

```

در مثال بالا ابتدا دو متغیر را که می‌خواهیم با هم مقایسه کنیم را ایجاد کرده و به آنها مقادیری اختصاص می‌دهیم. سپس با استفاده از یک عملگر مقایسه ای آنها را با هم مقایسه کرده و نتیجه را چاپ می‌کنیم. به این نکته توجه کنید که هنگام مقایسه دو متغیر از عملگر == به جای عملگر = باید استفاده شود. عملگر = عملگر تخصیصی است و در عبارتی مانند $x = y$ مقدار y را در x اختصاص می‌دهد. عملگر == عملگر مقایسه ای است که دو مقدار را با هم مقایسه می‌کند مانند $x == y$ و اینطور خوانده می‌شود x برابر است با y .

عملگرهای منطقی

عملگرهای منطقی بر روی عبارات منطقی عمل می‌کنند و نتیجه آنها نیز یک مقدار بولی است. از این عملگرها اغلب برای شرطهای پیچیده استفاده می‌شود. همانطور که قبلاً یاد گرفتید مقادیر بولی می‌توانند false یا true باشند. فرض کنید که var2 و var3 دو مقدار بولی هستند.

عملگر	نام	دسته	مثال
&&	منطقی AND	Binary	var1 = var2 && var3;
	منطقی OR	Binary	var1 = var2 var3;
!	منطقی NOT	Unary	var1 = !var1;

عملگر منطقی (&&) AND

اگر مقادیر دو طرف این عملگر، true باشند، عملگر AND مقدار true را بر می‌گرداند. در غیر اینصورت اگر یکی از مقادیر یا هر دوی آنها false باشند، مقدار false را بر می‌گرداند. در زیر جدول درستی عملگر AND نشان داده شده است:

X	Y	X && Y
true	true	true
true	false	false
false	true	false
false	false	false

برای درک بهتر تأثیر عملگر AND یادآوری می‌کنیم که این عملگر فقط در صورتی مقدار true را نشان می‌دهد که هر دو عملوند مقدارشان true باشد. در غیر اینصورت نتیجه تمام ترکیب‌های بعدی، false خواهد شد. استفاده از عملگر AND مانند استفاده از عملگرهای مقایسه ای است. به عنوان مثال نتیجه عبارت زیر درست (true) است اگر سن (age) بزرگ‌تر از ۱۸ و salary کوچک‌تر از ۱۰۰۰ باشد.

```
result = (age > 18) && (salary < 1000);
```

عملگر AND زمانی کارآمد است که ما با محدوده خاصی از اعداد سرو کار داریم. مثلاً عبارت `100 <= x <= 10` بدین معنی است که x می‌تواند مقداری شامل اعداد ۱۰ تا ۱۰۰ را بگیرد. حال برای انتخاب اعداد خارج از این محدوده می‌توان از عملگر منطقی AND به صورت زیر استفاده کرد.

```
inRange = (number <= 10) && (number >= 100);
```

عملگر منطقی (||) OR

اگر یکی یا هر دو مقدار دو طرف عملگر OR، درست (true) باشد، عملگر OR مقدار true را بر می‌گرداند. جدول درستی عملگر OR در زیر نشان داده شده است:

X	Y	X Y
true	true	true
true	false	true
false	true	true
false	false	false

در جدول بالا مشاهده می‌کنید که عملگر OR در صورتی مقدار false را بر می‌گرداند که مقادیر دو طرف آن false باشند. کد زیر را در نظر بگیرید. نتیجه این کد در صورتی درست (true) است، که رتبه نهایی دانش آموز (finalGrade) بزرگ‌تر از ۷۵ یا نمره نهایی امتحان آن ۱۰۰ باشد.

```
isPassed = (finalGrade >= 75) || (finalExam == 100);
```

عملگر منطقی (!) NOT

برخلاف دو اپراتور OR و AND عملگر منطقی NOT یک عملگر یگانی است و فقط به یک عملوند نیاز دارد. این عملگر یک مقدار یا عبارت بولی را نفی می‌کند. مثلاً اگر عبارت یا مقدار true باشد آنرا false و اگر false باشد آنرا true می‌کند. جدول زیر عملکرد اپراتور NOT را نشان می‌دهد:

X	!X
true	false
false	true

نتیجه کد زیر در صورتی درست است که age (سن) بزرگ‌تر یا مساوی ۱۸ نباشد.

```
isMinor = !(age >= 18);
```

عملگرهای بیتی به شما اجازه می‌دهند که شکل باینری انواع داده‌ها را دستکاری کنید. برای درک بهتر این درس توصیه می‌شود که شما سیستم باینری و نحوه تبدیل اعداد اعشاری به باینری را از لینک زیر یاد بگیرید:

عملگر بیتی AND مانند کاری شبیه عملگر منطقی AND انجام می‌دهد با این تفاوت که این عملگر بر روی بیت‌ها کار می‌کند. اگر مقادیر دو طرف آن ۱ باشد، مقدار ۱ را بر می‌گرداند و اگر یکی یا هر دو طرف آن صفر باشد مقدار صفر را بر می‌گرداند. جدول درستی عملگر بیتی AND در زیر آمده است:

	X	Y	X AND Y
	1	1	1
	1	0	0
	0	1	0
	0	0	0

در زیر نحوه استفاده از عملگر بیتی AND آمده است:

```
int result = 5 & 3;  
Console.WriteLine(result);
```

1

همانطور که در مثال بالا مشاهده می‌کنید، نتیجه عملکرد عملگر AND بر روی دو مقدار ۵ و ۳ عدد ۱ می‌شود. اجازه بدهید ببینیم که چطور این نتیجه را به دست می‌آید:

[illegible]

ابتدا دو عدد ۵ و ۳ به معادل باینری شان تبدیل می‌شوند. از آنجاییکه هر عدد صحیح (int) ۳۲ بیت است از صفر برای پر کردن بیت‌های خالی استفاده می‌کنیم. با استفاده از جدول درستی عملگر بیتی AND می‌توان فهمید که چرا نتیجه عدد یک می‌شود.

عملگر بیتی OR (|)

اگر مقادیر دو طرف عملگر بیتی OR هر دو صفر باشند نتیجه ۰ در غیر اینصورت ۱ خواهد شد. جدول درستی این عملگر در زیر آمده است:

X	Y	X OR Y
1	1	1
1	0	1
0	1	1
0	0	0

نتیجه عملگر بیتی OR در صورتی ° است که عملوندهای دو طرف آن ° باشند. اگر فقط یکی از دو عملوند ۱ باشد، نتیجه ۱ خواهد شد. به مثال زیر توجه کنید:

```
int result = 7 | 9;  
Console.WriteLine(result);
```

15

```
7: 0000000000000000000000000000111  
9: 00000000000000000000000000001001  
-----  
15:00000000000000000000000000001111
```

[illegible]

	X	NOT X
1		0
0		1

عملگر تغییر مکان به سمت چپ

40

```

10: 000000000000000000000000000000001010
-----
40: 00000000000000000000000000000000101000

```

عملگر تغییر مکان به سمت راست

6

```
100: 00000000000000000000000000000000000000001100100  
-----  
6: 000000000000000000000000000000000000000000000110
```

هر بیت به اندازه ۴ واحد به سمت راست منتقل می‌شود، بنابراین ۴ بیت اول سمت راست حذف شده و چهار صفر به سمت چپ اضافه می‌شود.

تقدم عملگرها

تقدم عملگرها مشخص می‌کند که در محاسباتی که بیش از دو عملوند دارند، ابتدا کدام عملگر اثرش را اعمال کند. عملگرها در سی شارپ در محاسبات دارای حق تقدم هستند. به عنوان مثال:

```
number = 1 + 2 * 3 / 1;
```

اگر ما حق تقدم عملگرها را رعایت نکنیم و عبارت بالا را از سمت چپ به راست انجام دهیم نتیجه ۹ خواهد شد ($1+2=3$) سپس $3 \times 3=9$ و در آخر $9/1=9$. اما کامپایلر با توجه به تقدم عملگرها محاسبات را انجام می‌دهد. برای مثال عمل ضرب و تقسیم نسبت به جمع و تفریق تقدم دارند. بنابراین در مثال فوق ابتدا عدد ۲ ضربدر ۳ و سپس نتیجه آنها تقسیم بر ۱ می‌شود که نتیجه ۶ به دست می‌آید. در آخر عدد ۶ با ۱ جمع می‌شود و عدد ۷ حاصل می‌شود. در جدول زیر تقدم برخی از عملگرهای سی شارپ آمده است:

عملگرها	تقدم
++, --, (used as prefixes); +, - (unary)	بالاترین
*, /, %	
+, -	
<<, >>	
<, >, <=, >=	
==, !=	
&	
^	
&&	
=, *=, /=, % =, +=, -=	
++, -- (used as suffixes)	پایین‌ترین

ابتدا عملگرهای با بالاترین و سپس عملگرهای با پایین‌ترین حق تقدم در محاسبات تأثیر می‌گذارند. به این نکته توجه کنید که تقدم عملگرها ++ و -- به مکان قرارگیری آنها بستگی دارد (در سمت چپ یا راست عملوند باشند). به عنوان مثال:

```
int number = 3;
number1 = 3 + ++number; //results to 7
number2 = 3 + number++; //results to 6
```

در عبارت اول ابتدا به مقدار number یک واحد اضافه شده و ۴ می‌شود و سپس مقدار جدید با عدد ۳ جمع می‌شود و در نهایت عدد ۷ به دست می‌آید. در عبارت دوم مقدار عددی ۳ به مقدار number اضافه می‌شود و عدد ۶ به دست می‌آید. سپس این مقدار در متغیر number2 قرار می‌گیرد. و در نهایت مقدار number به ۴ افزایش می‌یابد. برای ایجاد خوانایی در تقدم عملگرها و انجام محاسباتی که در آنها از عملگرهای زیادی استفاده می‌شود از پرانتز استفاده می‌کنیم:

```
number = ( 1 + 2 ) * ( 3 / 4 ) % ( 5 - ( 6 * 7 ) );
```

در مثال بالا ابتدا هر کدام از عباراتی که داخل پرانتز هستند مورد محاسبه قرار می‌گیرند. به نکته‌ای در مورد عبارتی که در داخل پرانتز سوم قرار دارد توجه کنید. در این عبارت ابتدا مقدار داخلی‌ترین پرانتز مورد محاسبه قرار می‌گیرد یعنی مقدار ۶ ضربدر ۷ شده و سپس از ۵ کم می‌شود. اگر دو یا چند عملگر با حق تقدم یکسان موجود باشد ابتدا باید هر کدام از عملگرها را که در ابتدای عبارت می‌آیند مورد ارزیابی قرار دهید. به عنوان مثال:

```
number = 3 * 2 + 8 / 4;
```

هر دو عملگر * و / دارای حق تقدم یکسانی هستند. بنابراین شما باید از چپ به راست آنها را در محاسبات تأثیر دهید. یعنی ابتدا ۳ را ضربدر ۲ می‌کنید و سپس عدد ۸ را بر ۴ تقسیم می‌کنید. در نهایت نتیجه دو عبارت را جمع کرده و در متغیر number قرار می‌دهید.

گرفتن ورودی از کاربر

چارچوب دات‌نت تعدادی متد برای گرفتن ورودی از کاربر در اختیار شما قرار می‌دهد. حال می‌خواهیم در باره متد ReadLine() یکی دیگر از متدهای کلاس Console بحث کنیم که یک مقدار رشته‌ای را از کاربر دریافت می‌کند. متد ReadLine() فقط مقدار رشته‌ای را که توسط کاربر نوشته می‌شود را بر می‌گرداند. همانطور که از نام این متد پیداست، تمام کاراکترهایی را که شما در محیط کنسول تایپ می‌کنید تا زمانی که دکمه Enter را می‌زنید می‌خواند. هر چه که در محیط کنسول تایپ می‌شود از نوع رشته است. برای تبدیل نوع رشته به انواع دیگر می‌توانید از کلاس Convert و متدهای آن استفاده کنید. به برنامه زیر توجه کنید:

```
1 using System;
2
3 public class Program
4 {
5     public static void Main()
6     {
7         string name;
8         int age;
9         double height;
10
11         Console.Write("Enter your name: ");
12         name = Console.ReadLine();
13         Console.Write("Enter your age: ");
14         age = Convert.ToInt32(Console.ReadLine());
15         Console.Write("Enter your height: ");
16         height = Convert.ToDouble(Console.ReadLine());
17
18         //Print a blank line
19         Console.WriteLine();
20
21         //Show the details you typed
22         Console.WriteLine("Name is {0}.", name);
23         Console.WriteLine("Age is {0}.", age);
```



```

24 Console.WriteLine("Height is {0}.", height);
25 }
26 }

```

```

Enter your name: John
Enter your age: 18
Enter your height: 160.5

```

```

Name is John.
Age is 18.
Height is 160.5.

```

ابتدا ۳ متغیر را برای ذخیره داده در برنامه تعریف می‌کنیم (خطوط ۷ و ۸ و ۹). برنامه از کاربر می‌خواهد که نام خود را وارد کند (خط ۱۱). در خط ۱۲ شما به عنوان کاربر نام خود را وارد می‌کنید. مقدار متغیر نام، برابر مقداری است که توسط متد `ReadLine()` خوانده می‌شود. از آنجاییکه نام از نوع رشته است و مقداری که از متد `ReadLine()` خوانده می‌شود هم از نوع رشته است در نتیجه نیازی به تبدیل انواع نداریم.

سپس برنامه از ما سن را سؤال می‌کند (خط ۱۳). سن، متغیری از نوع صحیح (`int`) است، پس نیاز است که ما تبدیل از نوع رشته به صحیح را انجام دهیم. بنابراین از کلاس و متد `Convert.ToInt32()` برای این تبدیل استفاده می‌کنیم (خط ۱۴). مقدار بازگشتی از این متد در متغیر سن قرار می‌گیرد. چون متغیر قد (`height`) را از نوع `double` تعریف کرده‌ایم برای تبدیل رشته دریافتی از محیط کنسول به نوع `double` باید از متد `Convert.ToDouble()` مربوط به کلاس `Convert` استفاده کنیم (خط ۱۶). علاوه بر آنچه گفته شد شما می‌توانید از متد `Parse()` برای تبدیل‌های بالا استفاده کنید، مانند:

```

age = int.Parse(Console.ReadLine());
height = double.Parse(Console.ReadLine());

```

توجه داشته باشد که این متد برای تبدیل رشته به رقم استفاده می‌شود، یعنی رشته‌ای که توسط کاربر تایپ می‌شود، باید فقط عدد باشد.

ساختارهای تصمیم

تقریباً همه زبان‌های برنامه‌نویسی به شما اجازه اجرای کد را در شرایط مطمئن می‌دهند. حال تصور کنید که یک برنامه دارای ساختار تصمیم‌گیری نباشد و همه کدها را اجرا کند. این حالت شاید فقط برای چاپ یک پیغام در صفحه مناسب باشد ولی فرض کنید که شما بخواهید در صورتیکه مقدار یک متغیر با یک عدد برابر باشد، سپس یک پیغام چاپ شود آن وقت با مشکل مواجه خواهید شد. سی‌شارپ راه‌های مختلفی برای رفع این نوع مشکلات ارائه می‌دهد. در این بخش با مطالب زیر آشنا خواهید شد:

- دستور `if`
- دستور `if...else`
- عملگر سه تایی
- دستور `if` چندگانه
- دستور `if` تو در تو

- عملگرهای منطقی
- دستور switch

دستور if

می‌توان با استفاده از دستور if و یک شرط خاص که باعث ایجاد یک کد می‌شود یک منطق به برنامه خود اضافه کنید. دستور if ساده‌ترین دستور شرطی است که برنامه می‌گوید اگر شرطی برقرار است، کد معینی را انجام بده. ساختار دستور if به صورت زیر است:

```
if(condition)
{
    code to execute;
}
```

قبل از اجرای دستور if ابتدا شرط بررسی می‌شود. اگر شرط برقرار باشد یعنی درست باشد سپس کد اجرا می‌شود. شرط یک عبارت مقایسه‌ای است. می‌توان از عملگرهای مقایسه‌ای برای تست درست یا اشتباه بودن شرط استفاده کرد. اجازه بدهید که نگاهی به نحوه استفاده از دستور if در داخل برنامه ببندیم. برنامه زیر پیام Hello World را اگر مقدار number کمتر از ۱۰ و Goodbye World را اگر مقدار number از ۱۰ بزرگ‌تر باشد در صفحه نمایش می‌دهد.

```
1 using System;
2
3 public class Program
4 {
5     public static void Main()
6     {
7         //Declare a variable and set it a value less than 10
8         int number = 5;
9
10        //If the value of number is less than 10
11        if (number < 10)
12            Console.WriteLine("Hello World.");
13
14        //Change the value of a number to a value which
15        // is greater than 10
16        number = 15;
17
18        //If the value of number is greater than 10
19        if (number > 10)
20            Console.WriteLine("Goodbye World.");
21    }
22 }
```

```
Hello World.
Goodbye World.
```

در خط ۸ یک متغیر با نام number تعریف و مقدار ۵ به آن اختصاص داده شده است. وقتی به اولین دستور if در خط ۱۱ می‌رسیم برنامه تشخیص می‌دهد که مقدار number از ۱۰ کمتر است؟ یعنی ۵ کوچک‌تر از ۱۰ است؟ منطقی است که نتیجه مقایسه درست می‌باشد. بنابراین خط ۱۲ اجرا و پیام Hello World چاپ می‌شود. حال مقدار number را به ۱۵ تغییر می‌دهیم (خط ۱۶). وقتی به دومین دستور if در خط ۱۹ می‌رسیم برنامه مقدار number را با ۱۰ مقایسه می‌کند و چون مقدار number یعنی ۱۵ از ۱۰ بزرگ‌تر است برنامه پیام Goodbye World را چاپ می‌کند (خط ۲۰). به این نکته توجه کنید که دستور if را می‌توان در یک خط نوشت:

```
if (number > 10) Console.WriteLine("Goodbye World.");
```

شما می‌توانید چندین دستور را در داخل دستور if بنویسید. کافیهست که از یک آکولاد برای نشان دادن ابتدا و انتهای دستورات استفاده کنید. همه دستورات داخل بین آکولاد جزء بدنه دستور if هستند. نحوه تعریف چند دستور در داخل بدنه if به صورت زیر است:

```
if(condition)
{
    statement1;
    statement2;
    .
    .
    .
    statementN;
}
```

این هم یک مثال ساده:

```
if (x > 10)
{
    Console.WriteLine("x is greater than 10.");
    Console.WriteLine("This is still part of the if statement.");
}
```

در مثال بالا اگر مقدار x از ۱۰ بزرگتر باشد دو پیغام چاپ می‌شود. حال اگر به عنوان مثال آکولاد را حذف کنیم و مقدار x از ۱۰ بزرگتر نباشد مانند کد زیر:

```
if (x > 10)
Console.WriteLine("x is greater than 10.");
Console.WriteLine("This is still part of the if statement. (Really?)");
```

کد بالا در صورتی بهتر خوانده می‌شود که بین دستورات فاصله بگذاریم.

```
if (x > 10)
Console.WriteLine("x is greater than 10.");

Console.WriteLine("This is still part of the if statement. (Really?)");
```

می‌بینید که دستور دوم (خط ۳) در مثال بالا جزء دستور if نیست. اینجاست که چون ما فرض را بر این گذاشته‌ایم که مقدار x از ۱۰ کوچکتر است پس خط (Really?) This is still part of the if statement چاپ می‌شود. در نتیجه اهمیت وجود آکولاد مشخص می‌شود. به عنوان تمرین همیشه حتی اگر فقط یک دستور در بدنه if داشتید برای آن یک آکولاد بگذارید. فراموش نکنید که از قلم انداختن یک آکولاد باعث به وجود آمدن خطا شده و یافتن آن را سخت می‌کند. یکی از خطاهای معمول کسانی که برنامه‌نویسی را تازه شروع کرده‌اند قرار دادن سمیکالن در سمت راست پرانتز if است. به عنوان مثال:

```
if (x > 10);
Console.WriteLine("x is greater than 10");
```

به یاد داشته باشید که if یک مقایسه را انجام می‌دهد و دستور اجرایی نیست. بنابراین برنامه شما با یک خطای منطقی مواجه می‌شود. همیشه به یاد داشته باشید که قرار گرفتن سمیکالن در سمت راست پرانتز if به منزله این است که بلوک کد در اینجا به پایان رسیده است. مثالی دیگر در مورد دستور if:

```
using System;

public class Program
{
    public static void Main()
    {
        int firstNumber;
        int secondNumber;

        Console.Write("Enter a number: ");
        firstNumber = Convert.ToInt32(Console.ReadLine());

        Console.Write("Enter another number: ");
        secondNumber = Convert.ToInt32(Console.ReadLine());

        if (firstNumber == secondNumber)
        {
            Console.WriteLine("{0} == {1}", firstNumber, secondNumber);
        }
        if (firstNumber != secondNumber)
        {
            Console.WriteLine("{0} != {1}", firstNumber, secondNumber);
        }
        if (firstNumber < secondNumber)
        {
            Console.WriteLine("{0} < {1}", firstNumber, secondNumber);
        }
        if (firstNumber > secondNumber)
        {
            Console.WriteLine("{0} > {1}", firstNumber, secondNumber);
        }
        if (firstNumber <= secondNumber)
        {
            Console.WriteLine("{0} <= {1}", firstNumber, secondNumber);
        }
        if (firstNumber >= secondNumber)
        {
            Console.WriteLine("{0} >= {1}", firstNumber, secondNumber);
        }
    }
}
```

```
Enter a number: 2
Enter another number: 5
2 != 5
2 < 5
2 <= 5
Enter a number: 10
Enter another number: 3
10 != 3
10 > 3
10 >= 3
Enter a number: 5
Enter another number: 5
5 == 5
5 <= 5
5 >= 5
```

ما از عملگرهای مقایسه ای در دستور if استفاده کرده ایم. ابتدا دو عدد که قرار است با هم مقایسه شوند را به عنوان ورودی از کاربر می گیریم. اعداد با هم مقایسه می شوند و اگر شرط درست بود پیغامی چاپ می شود. به این نکته توجه داشته باشید که شرط ها مقادیر بولی هستند، بنابراین شما می توانید نتیجه یک عبارت را در داخل یک متغیر بولی ذخیره کنید و سپس از متغیر به عنوان شرط در دستور if استفاده کنید.

```
bool isNewMillenium = year == 2000;

if (isNewMillenium)
{
    Console.WriteLine("Happy New Millenium!");
}
```

اگر مقدار year برابر ۲۰۰۰ باشد سپس حاصل عبارت در متغیر isNewMillenium ذخیره می شود. می توان از متغیر برای تشخیص کد اجرایی بدنه دستور if استفاده کرد خواه مقدار متغیر درست باشد یا نادرست.

دستور if...else

دستور if فقط برای اجرای یک حالت خاص به کار می رود یعنی اگر حالتی برقرار بود کار خاصی انجام شود. اما زمانی که شما بخواهید اگر شرط خاصی برقرار شد یک دستور و اگر برقرار نبود دستور دیگر اجرا شود باید از دستور if...else استفاده کنید. ساختار دستور if...else در زیر آمده است:

```
if(condition)
{
    code to execute if condition is true;
}
else
{
    code to execute if condition is false;
}
```

از کلمه کلیدی else نمی توان به تنهایی استفاده کرد بلکه حتماً باید با if به کار برده شود. اگر فقط یک کد اجرایی در داخل بدنه if و بدنه else دارید استفاده از آکولاد اختیاری است. کد داخل بلوک else فقط در صورتی اجرا می شود که شرط داخل دستور if نادرست باشد. در زیر نحوه استفاده از دستور if...else آمده است.

```
1 using System;
2
3 public class Program
4 {
5     public static void Main()
6     {
7         int number = 5;
8
9         //Test the condition
10        if (number < 10)
11        {
12            Console.WriteLine("The number is less than 10.");
13        }
14        else
15        {
16            Console.WriteLine("The number is either greater than or equal to 10.");
17        }
18
19        //Modify value of number
```

```

20     number = 15;
21
22     //Repeat the test to yield a different result
23     if (number < 10)
24     {
25         Console.WriteLine("The number is less than 10.");
26     }
27     else
28     {
29         Console.WriteLine("The number is either greater than or equal to 10.");
30     }
31 }
32 }

```

```

The number is less than 10.
The number is either greater than or equal to 10.

```

وقتی مقدار number از ۱۰ کمتر باشد کد داخل بلوک if اجرا می‌شود و اگر مقدار number را تغییر دهیم و به مقداری بزرگ‌تر از ۱۰ تغییر دهیم شرط نادرست می‌شود و کد داخل بلوک else اجرا می‌شود. مانند بلوک if نباید به آخر کلمه کلیدی else سمیکالن اضافه شود.

عملگر شرطی

عملگر شرطی (?:) در سی شارپ مانند دستور شرطی if...else عمل می‌کند. در زیر نحوه استفاده از این عملگر آمده است:

```
<condition> ? <result if true> : <result if false>
```

عملگر شرطی تنها عملگر سه تایی سی شارپ است که نیاز به سه عملوند دارد: شرط، یک مقدار زمانی که شرط درست باشد و یک مقدار زمانی که شرط نادرست باشد. اجازه بدهید که نحوه استفاده این عملگر را در داخل برنامه مورد بررسی قرار دهیم.

```

public class Program
{
    public static void Main()
    {
        string pet1 = "puppy";
        string pet2 = "kitten";
        string type1;
        string type2;

        type1 = (pet1 == "puppy") ? "dog" : "cat";
        type2 = (pet2 == "kitten") ? "cat" : "dog";
    }
}

```

برنامه بالا نحوه استفاده از این عملگر شرطی را نشان می‌دهد. خط یک به صورت زیر ترجمه می‌شود: اگر مقدار pet1 برابر با puppy بود، مقدار dog را در type1 قرار بده در غیر اینصورت مقدار cat را type1 قرار بده. خط دو به صورت زیر ترجمه می‌شود: اگر مقدار pet2 برابر با kitten بود، مقدار cat را در type2 قرار بده در غیر اینصورت مقدار dog. حال برنامه بالا را با استفاده از دستور if else می‌نویسیم:

```

if (pet1 == "puppy")
    type1 = "dog";
else
    type1 = "cat";

```

هنگامی که چندین دستور در داخل یک بلوک if یا else دارید از عملگر شرطی استفاده نکنید، چون خوانایی برنامه را پایین می‌آورد.

دستور if چندگانه

اگر بخواهید چند شرط را بررسی کنید چکار می‌کنید؟ می‌توانید از چندین دستور if استفاده کنید و بهتر است که این دستورات if را به صورت زیر بنویسید:

```
if (condition)
{
    code to execute;
}
else
{
    if (condition)
    {
        code to execute;
    }
    else
    {
        if (condition)
        {
            code to execute;
        }
        else
        {
            code to execute;
        }
    }
}
```

خواندن کد بالا سخت است. بهتر است دستورات را به صورت تو رفتگی در داخل بلوک else بنویسید. می‌توانید کد بالا را ساده تر کنید:

```
if(condition)
{
    code to execute;
}
else if(condition)
{
    code to execute;
}
else if(condition)
{
    code to execute;
}
else
{
    code to execute;
}
```

حال که نحوه استفاده از دستور if else را یاد گرفتید باید بدانید که مانند else if, else نیز به دستور if وابسته است. دستور else if وقتی اجرا می‌شود که اولین دستور if اشتباه باشد. حال اگر else if اشتباه باشد دستور else if بعدی اجرا می‌شود. و اگر آن نیز اجرا نشود در نهایت دستور else اجرا می‌شود. برنامه زیر نحوه استفاده از دستور if else را نشان می‌دهد:

```
using System;

public class Program
{
    public static void Main()
    {
        int choice;
```

```

Console.WriteLine("What's your favorite color?");
Console.WriteLine("[1] Black");
Console.WriteLine("[2] White");
Console.WriteLine("[3] Blue");
Console.WriteLine("[4] Red");
Console.WriteLine("[5] Yellow\n");

Console.Write("Enter your choice: ");
choice = Convert.ToInt32(Console.ReadLine());

if (choice == 1)
{
    Console.WriteLine("You might like my black t-shirt.");
}
else if (choice == 2)
{
    Console.WriteLine("You might be a clean and tidy person.");
}
else if (choice == 3)
{
    Console.WriteLine("You might be sad today.");
}
else if (choice == 4)
{
    Console.WriteLine("You might be inlove right now.");
}
else if (choice == 5)
{
    Console.WriteLine("Lemon might be your favorite fruit.");
}
else
{
    Console.WriteLine("Sorry, your favorite color is not in the choices above.");
}
}
}

```

```

What's your favorite color?
[1] Black
[2] White
[3] Blue
[4] Red
[5] Yellow

```

```

Enter your choice: 1
You might like my black t-shirt.

```

```

What's your favorite color?
[1] Black
[2] White
[3] Blue
[4] Red
[5] Yellow

```

```

Enter your choice: 999
Sorry, your favorite color is not in the choices above.

```

خروجی برنامه بالا به متغیر choice وابسته است. بسته به اینکه شما چه چیزی انتخاب می‌کنید پیغام‌های مختلفی چاپ می‌شود. اگر عددی که شما تایپ می‌کنید در داخل حالت‌های انتخاب نباشد، کد مربوط به بلوک else اجرا می‌شود.

دستور if تو در تو

می‌توان از دستور if تو در تو در سی‌شارپ استفاده کرد. یک دستور ساده if در داخل دستور if دیگر.

```
if (condition)
{
    code to execute;

    if (condition)
    {
        code to execute;
    }
    else if (condition)
    {
        if (condition)
        {
            code to execute;
        }
    }
}
else
{
    if (condition)
    {
        code to execute;
    }
}
```

اجازه بدهید که نحوه استفاده از دستور if تو در تو را نشان دهیم:

```
1  using System;
2  public class Program
3  {
4      public static void Main()
5      {
6          int age;
7          string gender;
8
9          Console.Write("Enter your age: ");
10         age = Convert.ToInt32(Console.ReadLine());
11
12         Console.Write("Enter your gender (male/female): ");
13
14         gender = Console.ReadLine();
15
16         if (age > 12)
17         {
18             if (age < 20)
19             {
20                 if (gender == "male")
21                 {
22                     Console.WriteLine("You are a teenage boy.");
23                 }
24                 else
25                 {
26                     Console.WriteLine("You are a teenage girl.");
27                 }
28             }
29             else
30             {
31                 Console.WriteLine("You are already an adult.");
32             }
33         }
34     }
35 }
```

```

34         else
35         {
36             Console.WriteLine("You are still too young.");
37         }
38     }
39 }

```

```

Enter your age: 18
Enter your gender: male
You are a teenage boy.

```

```

Enter your age: 12
Enter your gender: female
You are still too young.

```

اجازه بدهید که برنامه را کالبد شکافی کنیم. ابتدا برنامه از شما درباره ستنان سؤال می‌کند (خط ۹). در خط ۱۲ درباره جنستان از شما سؤال می‌کند. سپس به اولین دستور if می‌رسد (خط ۱۶).

در این قسمت اگر سن شما بیشتر از ۱۲ سال باشد برنامه وارد بدنه دستور if می‌شود در غیر اینصورت وارد بلوک else (خط ۳۴) مربوط به همین دستور if می‌شود. حال فرض کنیم که سن شما بیشتر از ۱۲ سال است و شما وارد بدنه اولین if شده‌اید. در بدنه اولین if دو دستور if دیگر را مشاهده می‌کنید. اگر سن کمتر ۲۰ باشد شما وارد بدنه if دوم می‌شوید و اگر نباشد به قسمت else متناظر با آن می‌روید (خط ۲۹). دوباره فرض می‌کنیم که سن شما کمتر از ۲۰ باشد، در اینصورت وارد بدنه if دوم شده و با یک if دیگر مواجه می‌شوید (خط ۲۰). در اینجا جنسیت شما مورد بررسی قرار می‌گیرد که اگر برابر "male" باشد کدهای داخل بدنه سومین if اجرا می‌شود در غیر اینصورت قسمت else مربوط به این if اجرا می‌شود (خط ۲۴). پیشنهاد می‌شود که از if تو در تو در برنامه کمتر استفاده کنید چون خوانایی برنامه را پایین می‌آورد.

استفاده از عملگرهای منطقی

عملگرهای منطقی به شما اجازه می‌دهند که چندین شرط را با هم ترکیب کنید. این عملگرها حداقل دو شرط را درگیر می‌کنند و در آخر یک مقدار بولی را بر می‌گردانند. در جدول زیر برخی از عملگرهای منطقی آمده است:

عملگر	تلفظ	مثال	تأثیر
&&	And	$z = (x > 2) \ \&\& \ (y < 10)$	مقدار Z در صورتی true است که هر دو شرط دو طرف عملگر مقدارشان true باشد. اگر فقط مقدار یکی از شروط false باشد مقدار Z، false خواهد شد.
	Or	$z = (x > 2) \ \ (y < 10)$	مقدار Z در صورتی true است که یکی از دو شرط دو طرف عملگر مقدارشان true باشد. اگر هر دو شرط مقدارشان false باشد مقدار Z، false خواهد شد.
!	Not	$z = !(x > 2)$	مقدار Z در صورتی true است که مقدار شرط false باشد و در صورتی false است که مقدار شرط true باشد.

به عنوان مثال جمله $z = (x > 2) \&\& (y < 10)$ را به این صورت بخوانید: "در صورتی مقدار z برابر $true$ است که مقدار x بزرگتر از ۲ و مقدار y کوچکتر از ۱۰ باشد در غیر اینصورت $false$ است". این جمله بدین معناست که برای اینکه مقدار کل دستور $true$ باشد باید مقدار همه شروط $true$ باشد. عملگر منطقی OR ($||$) تأثیر متفاوتی نسبت به عملگر منطقی AND ($\&\&$) دارد. نتیجه عملگر منطقی OR برابر $true$ است اگر فقط مقدار یکی از شروط $true$ باشد. و اگر مقدار هیچ یک از شروط $true$ نباشد نتیجه $false$ خواهد شد. می‌توان عملگرهای منطقی AND و OR را با هم ترکیب کرده و در یک عبارت به کار برد مانند:

```
if ( (x == 1) && (y > 3) || z < 10 ) )
{
    //do something here
}
```

در اینجا استفاده از پرانتز مهم است چون از آن در گروه بندی شرطها استفاده می‌کنیم. در اینجا ابتدا عبارت $(z < 10) || (y > 3)$ مورد بررسی قرار می‌گیرد (به علت تقدم عملگرها). سپس نتیجه آن بوسیله عملگر AND با نتیجه $(x == 1)$ مقایسه می‌شود. حال بیاید نحوه استفاده از عملگرهای منطقی در برنامه را مورد بررسی قرار دهیم:

```
1  using System;
2
3  public class Program
4  {
5      public static void Main()
6      {
7          int age;
8          string gender;
9
10         Console.Write("Enter your age: ");
11         age = Convert.ToInt32(Console.ReadLine());
12
13         Console.Write("Enter your gender (male/female): ");
14         gender = Console.ReadLine();
15
16         if (age > 12 && age < 20)
17         {
18             if (gender == "male")
19             {
20                 Console.WriteLine("You are a teenage boy.");
21             }
22             else
23             {
24                 Console.WriteLine("You are a teenage girl.");
25             }
26         }
27         else
28         {
29             Console.WriteLine("You are not a teenager.");
30         }
31     }
32 }
```

```
Enter your age: 18
Enter your gender (male/female): female
You are a teenage girl.
```

```
Enter you age: 10
Enter your gender (male/female): male
You are not a teenager.
```

برنامه بالا نحوه استفاده از عملگر منطقی AND را نشان می‌دهد (خط ۱۶). وقتی به دستور if می‌رسید (خط ۱۶) برنامه سن شما را چک می‌کند. اگر سن شما بزرگ‌تر از ۱۲ و کوچک‌تر از ۲۰ باشد (سنتان بین ۱۲ و ۲۰ باشد) یعنی مقدار هر دو true باشد سپس کدهای داخل بلوک if اجرا می‌شوند. اگر نتیجه یکی از شروط false باشد کدهای داخل بلوک else اجرا می‌شود. عملگر AND عملوند سمت چپ را مورد بررسی قرار می‌دهد. اگر مقدار آن false باشد دیگر عملوند سمت راست را بررسی نمی‌کند و مقدار false را بر می‌گرداند. بر عکس عملگر || عملوند سمت چپ را مورد بررسی قرار می‌دهد و اگر مقدار آن true باشد سپس عملوند سمت راست را نادیده می‌گیرد و مقدار true را بر می‌گرداند. نکته مهم اینجاست که شما می‌توانید از عملگرهای & و | به عنوان عملگر بیتی استفاده کنید.

```
if (x == 2 & y == 3)
{
    //Some code here
}

if (x == 2 | y == 3)
{
    //Some code here
}
```

تفاوت جزئی این عملگرها وقتی که به عنوان عملگر بیتی به کار می‌روند این است که دو عملوند را بدون در نظر گرفتن مقدار عملوند سمت چپ مورد بررسی قرار می‌دهند. به عنوان مثال حتی اگر مقدار عملوند سمت چپ false باشد، عملوند سمت چپ به وسیله عملگر بیتی (&) ارزیابی می‌شود. اگر شرطها را در برنامه ترکیب کنید استفاده از عملگرهای منطقی AND(&&) و OR (||) به جای عملگرهای بیتی (&) و (|) بهتر خواهد بود. یکی دیگر از عملگرهای منطقی عملگر (!) NOT است که نتیجه یک عبارت را خنثی یا منفی می‌کند. به مثال زیر توجه کنید:

```
if (!(x == 2))
{
    Console.WriteLine("x is not equal to 2.");
}
```

اگر نتیجه عبارت x == 2 برابر false باشد عملگر ! آن را True می‌کند.

دستور Switch

در سی‌شارپ ساختاری به نام switch وجود دارد که به شما اجازه می‌دهد که با توجه به مقدار ثابت یک متغیر چندین انتخاب داشته باشید. دستور switch معادل دستور if تو در تو است با این تفاوت که در دستور switch متغیر فقط مقادیر ثابتی از اعداد، رشته‌ها و یا کاراکترها را قبول می‌کند. مقادیر ثابت مقادیری هستند که قابل تغییر نیستند. در زیر نحوه استفاده از دستور switch آمده است:

```
switch (testVar)
{
    case compareVa11:
        code to execute if testVar == compareVa11;
        break;
    case compareVa12:
        code to execute if testVar == compareVa12;
        break;
    .
    .
    .
    case compareVa1N:
        code to execute if testVer == compareVa1N;
```

```

        break;
    default:
        code to execute if none of the values above match the testVar;
        break;
}

```

ابتدا یک مقدار در متغیر switch که در مثال بالا testVar است قرار می‌دهید. این مقدار با هر یک از عبارت‌های case داخل بلوک switch مقایسه می‌شود. اگر مقدار متغیر با هر یک از مقادیر موجود در دستورات case برابر بود، کد مربوط به آن case اجرا خواهد شد. به این نکته توجه کنید که حتی اگر تعداد خط کدهای داخل دستور case از یکی بیشتر باشد نباید از آکولاد استفاده کنیم. آخر هر دستور case با کلمه کلیدی break تشخیص داده می‌شود که باعث می‌شود برنامه از دستور switch خارج شده و دستورات بعد از آن اجرا شوند. اگر این کلمه کلیدی از قلم بیوفتد برنامه با خطا مواجه می‌شود. دستور switch یک بخش default دارد. این دستور در صورتی اجرا می‌شود که مقدار متغیر با هیچ یک از مقادیر دستورات case برابر نباشد. دستور default اختیاری است و اگر از بدنه switch حذف شود هیچ اتفاقی نمی‌افتد. مکان این دستور هم مهم نیست اما بر طبق تعریف آن را در پایان دستورات می‌نویسند. به مثالی در مورد دستور switch توجه کنید:

```

1  using System;
2
3  public class Program
4  {
5      public static void Main()
6      {
7          int choice;
8
9          Console.WriteLine("What's your favorite pet?");
10         Console.WriteLine("[1] Dog");
11         Console.WriteLine("[2] Cat");
12         Console.WriteLine("[3] Rabbit");
13         Console.WriteLine("[4] Turtle");
14         Console.WriteLine("[5] Fish");
15         Console.WriteLine("[6] Not in the choices");
16         Console.Write("\nEnter your choice: ");
17
18         choice = Convert.ToInt32(Console.ReadLine());
19
20         switch (choice)
21         {
22             case 1:
23                 Console.WriteLine("Your favorite pet is Dog.");
24                 break;
25             case 2:
26                 Console.WriteLine("Your favorite pet is Cat.");
27                 break;
28             case 3:
29                 Console.WriteLine("Your favorite pet is Rabbit.");
30                 break;
31             case 4:
32                 Console.WriteLine("Your favorite pet is Turtle.");
33                 break;
34             case 5:
35                 Console.WriteLine("Your favorite pet is Fish.");
36                 break;
37             case 6:
38                 Console.WriteLine("Your favorite pet is not in the choices.");
39                 break;
40             default:
41                 Console.WriteLine("You don't have a favorite pet.");
42                 break;
43         }
44     }

```

45 }

What's your favorite pet?

```
[1] Dog
[2] Cat
[3] Rabbit
[4] Turtle
[5] Fish
[6] Not in the choices
```

Enter your choice: 2

Your favorite pet is Cat.

What's your favorite pet?

```
[1] Dog
[2] Cat
[3] Rabbit
[4] Turtle
[5] Fish
[6] Not in the choices
```

Enter your choice: 99

You don't have a favorite pet.

برنامه بالا به شما اجازه انتخاب حیوان مورد علاقه‌تان را می‌دهد. به اسم هر حیوان یک عدد نسبت داده شده است. شما عدد را وارد می‌کنید و این عدد در دستور switch با مقادیر case مقایسه می‌شود و با هر کدام از آن مقادیر که برابر بود پیغام مناسب نمایش داده خواهد شد. اگر هم با هیچ کدام از مقادیر case برابر نبود دستور default اجرا می‌شود. یکی دیگر از ویژگی‌های دستور switch این است که شما می‌توانید از دو یا چند case برای نشان داده یک مجموعه کد استفاده کنید. در مثال زیر اگر مقدار number، ۱، ۲ یا ۳ باشد یک کد اجرا می‌شود. توجه کنید که case‌ها باید پشت سر هم نوشته شوند.

```
switch (number)
{
    case 1:
    case 2:
    case 3:
        Console.WriteLine("This code is shared by three values.");
        break;
}
```

همانطور که قبلاً ذکر شد دستور switch معادل دستور if تو در تو است. برنامه بالا را به صورت زیر نیز می‌توان نوشت:

```
if (choice == 1)
    Console.WriteLine("Your favorite pet is Dog.");
else if (choice == 2)
    Console.WriteLine("Your favorite pet is Cat.");
else if (choice == 3)
    Console.WriteLine("Your favorite pet is Rabbit.");
else if (choice == 4)
    Console.WriteLine("Your favorite pet is Turtle.");
else if (choice == 5)
    Console.WriteLine("Your favorite pet is Fish.");
else if (choice == 6)
    Console.WriteLine("Your favorite pet is not in the choices.");
else
    Console.WriteLine("You don't have a favorite pet.");
```

کد بالا دقیقاً نتیجه‌ای مانند دستور switch دارد. دستور default معادل دستور else می‌باشد. حال از بین این دو دستور (switch و if else) کدامیک را انتخاب کنیم. از دستور switch موقعی استفاده می‌کنیم که مقداری که می‌خواهیم با دیگر مقادیر مقایسه شود ثابت باشد. مثلاً در مثال زیر هیچگاه از switch استفاده نکنید.

```
int myNumber = 5;
int x = 5;

switch (myNumber)
{
    case x:
        Console.WriteLine("Error, you can't use variables as a value" +
                           " to be compared in a case statment.");
        break;
}
```

مشاهده می‌کنید که با اینکه مقدار x عدد ۵ است و به طور واضح با متغیر myNumber مقایسه شده است برنامه خطا می‌دهد چون x یک ثابت نیست بلکه یک متغیر است یا به زبان ساده تر، قابلیت تغییر را دارد. اگر بخواهید از x استفاده کنید و برنامه خطا ندهد باید از کلمه کلیدی const به صورت زیر استفاده کنید.

```
int myNumber = 5;
const int x = 5;

switch (myNumber)
{
    case x:
        Console.WriteLine("Error has been fixed!");
        break;
}
```

از کلمه کلیدی const برای ایجاد ثابت‌ها استفاده می‌شود. توجه کنید که بعد از تعریف یک ثابت نمی‌توان مقدار آن را در طول برنامه تغییر داد. به یاد داشته باشید که باید ثابت‌ها را حتماً مقداردهی کنید. دستور switch یک مقدار را با مقادیر Case مقایسه می‌کند و شما لازم نیست که به شکل زیر مقادیر را با هم مقایسه کنید:

```
switch (myNumber)
{
    case x > myNumber:
        Console.WriteLine("switch staments can't test if a value is less than " +
                           "or greater than the other value.");
        break;
}
```

تکرار

ساختارهای تکرار به شما اجازه می‌دهند که یک یا چند دستور کد را تا زمانی که یک شرط برقرار است تکرار کنید. بدون ساختارهای تکرار شما مجبورید همان تعداد کدها را بنویسید که بسیار خسته کننده است. مثلاً شما مجبورید ۱۰ بار جمله "Hello World." را تایپ کنید مانند مثال

زیر:

```

Console.WriteLine("Hello World.");
Console.WriteLine("Hello World.");
Console.WriteLine("Hello World.");
Console.WriteLine("Hello World.");
Console.WriteLine("Hello World.");
Console.WriteLine("Hello World.");
Console.WriteLine("Hello World.");
Console.WriteLine("Hello World.");
Console.WriteLine("Hello World.");
Console.WriteLine("Hello World.");

```

البته شما می‌توانید با کپی کردن این تعداد کد را راحت بنویسید ولی این کار در کل کیفیت کدنویسی را پایین می‌آورد. برای نوشتن کدهای بالا استفاده از حلقه‌ها بهتر است. ساختارهای تکرار در سی‌شارپ عبارت‌اند از:

- while
- do while
- for

حلقه While

ابتدایی‌ترین ساختار تکرار در سی‌شارپ حلقه While است. ابتدا یک شرط را مورد بررسی قرار می‌دهد و تا زمانی که شرط برقرار باشد کدهای درون بلوک اجرا می‌شوند. ساختار حلقه while به صورت زیر است:

```

while(condition)
{
    code to loop;
}

```

می‌بینید که ساختار while مانند ساختار if بسیار ساده است. ابتدا یک شرط را که نتیجه آن یک مقدار بولی است می‌نویسیم اگر نتیجه درست یا true باشد سپس کدهای داخل بلوک while اجرا می‌شوند. اگر شرط غلط یا false باشد وقتی که برنامه به حلقه while برسد هیچکدام از کدها را اجرا نمی‌کند. برای متوقف شدن حلقه باید مقادیر داخل حلقه while اصلاح شوند. به یک متغیر شمارنده در داخل بدنه حلقه نیاز داریم. این شمارنده برای آزمایش شرط مورد استفاده قرار می‌گیرد و ادامه یا توقف حلقه به نوعی به آن وابسته است. این شمارنده را در داخل بدنه باید کاهش یا افزایش دهیم. در برنامه زیر نحوه استفاده از حلقه while آمده است:

```

1  using System;
2
3  public class Program
4  {
5      public static void Main()
6      {
7          int counter = 1;
8
9          while (counter <= 10)
10         {
11             Console.WriteLine("Hello World!");
12             counter++;
13         }
14     }
15 }
16

```



```

Hello World!
Hello World!
Hello World!
Hello World!
Hello World!
Hello World!
Hello World!
Hello World!
Hello World!
Hello World!
Hello World!

```

برنامه بالا ۱۰ بار پیغام Hello World! را چاپ می‌کند. اگر از حلقه در مثال بالا استفاده نمی‌کردیم مجبور بودیم تمام ۱۰ خط را تایپ کنیم. اجازه دهید که نگاهی به کدهای برنامه فوق ببندازیم. ابتدا در خط ۷ یک متغیر تعریف و از آن به عنوان شمارنده حلقه استفاده شده است. سپس به آن مقدار ۱ را اختصاص می‌دهیم چون اگر مقدار نداشته باشد نمی‌توان در شرط از آن استفاده کرد. در خط ۹ حلقه While را وارد می‌کنیم. در حلقه while ابتدا مقدار اولیه شمارنده با ۱۰ مقایسه می‌شود که آیا از ۱۰ کمتر است یا با آن برابر است. نتیجه هر بار مقایسه ورود به بدنه حلقه while و چاپ پیغام است.

همانطور که مشاهده می‌کنید بعد از هر بار مقایسه مقدار شمارنده یک واحد اضافه می‌شود (خط ۱۲). حلقه تا زمانی تکرار می‌شود که مقدار شمارنده از ۱۰ کمتر باشد. اگر مقدار شمارنده ۱ بماند و آن را افزایش ندهیم و یا مقدار شرط هرگز false نشود یک حلقه بینهایت به وجود می‌آید. به این نکته توجه کنید که در شرط بالا به جای علامت < از <= استفاده شده است. اگر از علامت < استفاده می‌کردیم که ما ۹ بار تکرار می‌شد چون مقدار اولیه ۱ است و هنگامی که شرط به ۱۰ برسد false می‌شود چون 10 < 10 نیست. اگر می‌خواهید یک حلقه بی نهایت ایجاد کنید که هیچگاه متوقف نشود باید یک شرط ایجاد کنید که همواره درست (true) باشد.

```

while(true)
{
    //code to loop
}

```

این تکنیک در برخی موارد کارایی دارد و آن زمانی است که شما بخواهید با استفاده از دستورات break و return که در آینده توضیح خواهیم داد از حلقه خارج شوید.

حلقه do while

حلقه do while یکی دیگر از ساختارهای تکرار است. این حلقه بسیار شبیه حلقه while است با این تفاوت که در این حلقه ابتدا کد اجرا می‌شود و سپس شرط مورد بررسی قرار می‌گیرد. ساختار حلقه do while به صورت زیر است:

```

do
{
    code to repeat;
}
while(condition);

```

همانطور که مشاهده می‌کنید شرط در آخر ساختار قرار دارد. این بدین معنی است که کدهای داخل بدنه حداقل یکبار اجرا می‌شوند. برخلاف حلقه while که اگر شرط نادرست باشد، دستورات داخل بدنه اجرا نمی‌شوند. یکی از موارد برتری استفاده از حلقه do while نسبت به حلقه while زمانی است که شما بخواهید اطلاعاتی از کاربر دریافت کنید. به مثال زیر توجه کنید:

استفاده از while

```
//while version
Console.WriteLine("Enter a number greater than 10: ");
number = Convert.ToInt32(Console.ReadLine());

while (number < 10)
{
    Console.WriteLine("Enter a number greater than 10: ");
    number = Convert.ToInt32(Console.ReadLine());
}
```

استفاده از do while

```
//do while version

do
{
    Console.WriteLine("Enter a number greater than 10: ");
    number = Convert.ToInt32(Console.ReadLine());
} while (number < 10);
```

مشاهده می‌کنید که از کدهای کمتری در بدنه do while نسبت به while استفاده شده است.

حلقه for

یکی دیگر از ساختارهای تکرار حلقه for است. این حلقه عملی شبیه به حلقه while انجام می‌دهد و فقط دارای چند خصوصیت اضافی است. ساختار حلقه for به صورت زیر است:

```
for(initialization; condition; operation)
{
    code to repeat;
}
```

مقدار اولیه (initialization) اولین مقداری است که به شمارنده حلقه می‌دهیم. شمارنده فقط در داخل حلقه for قابل دسترسی است. شرط (condition) در اینجا مقدار شمارنده را با یک مقدار دیگر مقایسه می‌کند و تعیین می‌کند که حلقه ادامه یابد یا نه. عملگر (operation) که مقدار اولیه متغیر را کاهش یا افزایش می‌دهد. در زیر یک مثال از حلقه for آمده است:

```
using System;

namespace ForLoopDemo
{
    public class Program
    {
        public static void Main()
        {
```

```

        for (int i = 1; i <= 10; i++)
        {
            Console.WriteLine("Number " + i);
        }
    }
}

```

```

Number 1
Number 2
Number 3
Number 4
Number 5
Number 6
Number 7
Number 8
Number 9
Number 10

```

برنامه بالا اعداد ۱ تا ۱۰ را با استفاده از حلقه for می‌شمارد. ابتدا یک متغیر به عنوان شمارنده تعریف می‌کنیم و آن را با مقدار ۱ مقدار دهی اولیه می‌کنیم. سپس با استفاده از شرط آن را با مقدار ۱۰ مقایسه می‌کنیم که آیا کمتر است یا مساوی؟ توجه کنید که قسمت سوم حلقه (i++) فوراً اجرا نمی‌شود. کد اجرا می‌شود و ابتدا رشته Number و سپس مقدار جاری i یعنی ۱ را چاپ می‌کند. آنگاه یک واحد به مقدار i اضافه شده و مقدار i برابر ۲ می‌شود و بار دیگر i با عدد ۱۰ مقایسه می‌شود و این حلقه تا زمانی که مقدار شرط true شود ادامه می‌یابد. حال اگر بخواهید معکوس برنامه بالا را پیاده سازی کنید یعنی اعداد از بزرگ به کوچک چاپ شوند باید به صورت زیر عمل کنید:

```

for (int i = 10; i > 0; i--)
{
    //code omitted
}

```

کد بالا اعداد را از ۱۰ به ۱ چاپ می‌کند (از بزرگ به کوچک). مقدار اولیه شمارنده را ۱۰ می‌دهیم و با استفاده از عملگر کاهش (-) برنامه‌ای که شمارش معکوس را انجام می‌دهد ایجاد می‌کنیم. می‌توان قسمت شرط و عملگر را به صورت‌های دیگر نیز تغییر داد. به عنوان مثال می‌توان از عملگرهای منطقی در قسمت شرط و از عملگرهای تخصیصی در قسمت عملگر افزایش یا کاهش استفاده کرد. همچنین می‌توانید از چندین متغیر در ساختار حلقه for استفاده کنید.

```

for (int i = 1, y = 2; i < 10 && y > 20; i++, y -= 2)
{
    //some code here
}

```

به این نکته توجه کنید که اگر از چندین متغیر شمارنده یا عملگر در حلقه for استفاده می‌کنید باید آنها را با استفاده از کاما از هم جدا کنید.

حلقه‌های تو در تو (Nested Loops)

سی‌شارپ به شما اجازه می‌دهد که از حلقه‌ها به صورت تو در تو استفاده کنید. اگر یک حلقه در داخل حلقه دیگر قرار بگیرد، به آن حلقه تو در تو گفته می‌شود. در این نوع حلقه‌ها، به ازای اجرای یک بار حلقه بیرونی، حلقه داخلی به طور کامل اجرا می‌شود. در زیر نحوه ایجاد حلقه تو در تو آمده است:

```
for (init; condition; increment)
{
    for (init; condition; increment)
    {
        //statement(s);
    }
    //statement(s);
}
```

```
while(condition)
{
    while(condition)
    {
        //statement(s);
    }
    //statement(s);
}
```

```
do
{
    //statement(s);
    do
    {
        //statement(s);
    }
    while(condition);
}
while(condition);
```

نکته ای که در مورد حلقه‌های تو در تو وجود دارد این است که می‌توان از یک نوع حلقه در داخل نوع دیگر استفاده کرد. مثلاً می‌توان از حلقه for داخل حلقه while استفاده نمود. در مثال زیر نحوه استفاده از این حلقه‌ها ذکر شده است. فرض کنید که می‌خواهید یک مستطیل با ۳ سطر و ۵ ستون ایجاد کنید:

```
1 using System;
2
3 namespace NestedLoopsDemo
4 {
5     class Program
6     {
7         static void Main(string[] args)
8         {
9             for (int i = 1; i <= 4; i++)
10             {
11                 for (int j = 1; j <= 5; j++)
```

```

12         {
13             Console.Write(" * ");
14         }
15         Console.Write("\n");
16     }
17 }
18 }
19 }

```

```

* * * * *
* * * * *
* * * * *
* * * * *

```

در کد بالا به ازای یک بار اجرای حلقه for اول (خط ۹)، حلقه for دوم (۱۱-۱۴) به طور کامل اجرا می‌شود. یعنی وقتی مقدار i برابر عدد ۱ می‌شود، علامت * توسط حلقه دوم ۵ بار چاپ می‌شود، وقتی i برابر ۲ می‌شود، دوباره علامت * پنج بار چاپ می‌شود و .... در کل منظور از دو حلقه for این است که در ۴ سطر علامت * در ۵ ستون چاپ شود یا ۴ سطر ایجاد شود و در هر سطر ۵ بار علامت * چاپ شود. خط ۱۵ هم برای ایجاد خط جدید است. یعنی وقتی حلقه داخلی به طور کامل اجرا شد، یک خط جدید ایجاد می‌شود و علامت‌های * در خطوط جدید چاپ می‌شوند. البته به جای این خط می‌توان Console.WriteLine() را هم نوشت.

خارج شدن از حلقه با استفاده از break و continue

گاهی اوقات با وجود درست بودن شرط می‌خواهیم حلقه متوقف شود. سؤال اینجاست که چطور این کار را انجام دهید؟ با استفاده از کلمه کلیدی break حلقه را متوقف کرده و با استفاده از کلمه کلیدی continue می‌توان بخشی از حلقه را رد کرد و به مرحله بعد رفت. برنامه زیر نحوه استفاده از break و continue را نشان می‌دهد:

```

1  using System;
2
3  namespace BreakContinueDemo
4  {
5      public class Program
6      {
7          public static void Main()
8          {
9              Console.WriteLine("Demonstrating the use of break.\n");
10
11              for (int x = 1; x < 10; x++)
12              {
13                  if (x == 5)
14                      break;
15
16                  Console.WriteLine("Number " + x);
17              }
18
19              Console.WriteLine("\nDemonstrating the use of continue.\n");
20
21              for (int x = 1; x < 10; x++)
22              {
23                  if (x == 5)
24                      continue;
25
26                  Console.WriteLine("Number " + x);
27              }
28          }
29      }
30 }

```

Demonstrating the use of break.

Number 1
Number 2
Number 3
Number 4

Demonstrating the use of continue.

Number 1
Number 2
Number 3
Number 4
Number 6
Number 7
Number 8
Number 9

در این برنامه از حلقه for برای نشان دادن کاربرد دو کلمه کلیدی فوق استفاده شده است. اگر به جای for از حلقه های while و do...while استفاده می شد، نتیجه یکسانی به دست می آمد. همانطور که در شرط برنامه (خط ۱۱) آمده است وقتی که مقدار x به عدد ۵ رسید سپس دستور break اجرا می شود (خط ۱۲). حلقه بلافاصله متوقف می شود حتی اگر شرط $x < 10$ برقرار باشد. از طرف دیگر در خط ۲۲ حلقه for فقط برای یک تکرار خاص متوقف شده و سپس ادامه می یابد (وقتی مقدار x برابر ۵ شود حلقه از ۵ رد شده و مقدار ۵ را چاپ نمی کند و بقیه مقادیر چاپ می شوند).

آرایه ها

آرایه نوعی متغیر است که لیستی از آدرس های مجموعه ای از داده های هم نوع را در خود ذخیره می کند. تعریف چندین متغیر از یک نوع برای هدفی یکسان بسیار خسته کننده است. مثلاً اگر بخواهید صد متغیر از نوع اعداد صحیح تعریف کرده و از آنها استفاده کنید. مطمئناً تعریف این همه متغیر بسیار کسالت آور و خسته کننده است. اما با استفاده از آرایه می توان همه آنها را در یک خط تعریف کرد. در زیر راهی ساده برای تعریف یک آرایه نشان داده شده است:

```
datatype[] arrayName = new datatype[length];
```

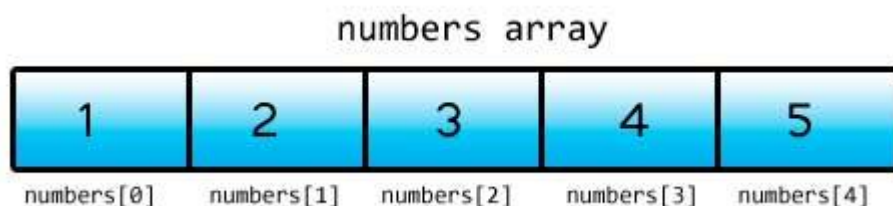
Datatype نوع داده هایی را نشان می دهد که آرایه در خود ذخیره می کند. گروهی که بعد از نوع داده قرار می گیرد و نشان دهنده استفاده از آرایه است. arrayName که نام آرایه را نشان می دهد. هنگام نامگذاری آرایه بهتر است که نام آرایه نشان دهنده نوع آرایه باشد. به عنوان مثال برای نامگذاری آرایه هایی که اعداد را در خود ذخیره می کند از کلمه number استفاده کنید. طول آرایه که به کامپایلر می گوید شما قصد دارید چه تعداد داده یا مقدار را در آرایه ذخیره کنید. از کلمه کلیدی new هم برای اختصاص فضای حافظه به اندازه طول آرایه استفاده می شود. برای تعریف یک آرایه که ۵ مقدار از نوع اعداد صحیح در خود ذخیره می کند باید به صورت زیر عمل کنیم:

```
int[] numbers = new int[5];
```

در این مثال ۵ آدرس از فضای حافظه کامپیوتر شما برای ذخیره ۵ مقدار رزرو می شود. حال چطور مقادیرمان را در هر یک از این آدرس ها ذخیره کنیم؟ برای دسترسی و اصلاح مقادیر آرایه از اندیس یا مکان آنها استفاده می شود.

```
numbers[0] = 1;
numbers[1] = 2;
numbers[2] = 3;
numbers[3] = 4;
numbers[4] = 5;
```

اندیس یک آرایه از صفر شروع شده و به یک واحد کمتر از طول آرایه ختم می‌شود. به عنوان مثال شما یک آرایه ۵ عضوی دارید، اندیس آرایه از ۰ تا ۴ می‌باشد چون طول آرایه ۵ است، پس ۵-۱ برابر است با ۴. این بدان معناست که اندیس ۰ نشان دهنده اولین عضو آرایه است و اندیس ۱ نشان دهنده دومین عضو و الی آخر. برای درک بهتر مثال بالا به شکل زیر توجه کنید:

به هر یک از اجزاء آرایه و اندیس‌های داخل گروه توجه کنید. کسانی که تازه شروع به برنامه‌نویسی کرده‌اند، معمولاً در گذاشتن اندیس دچار اشتباه می‌شوند و مثلاً ممکن است در مثال بالا اندیس‌ها را از ۱ شروع کنند. اگر بخواهید به یکی از اجزای آرایه با استفاده از اندیسی دسترسی پیدا کنید که در محدوده اندیس‌های آرایه شما نباشد با پیغام خطای `IndexOutOfRangeException` مواجه می‌شوید و بدین معنی است که شما آدرسی را می‌خواهید که وجود ندارد. یکی دیگر از راه‌های تعریف سریع و مقدار دهی یک آرایه به صورت زیر است:

```
datatype[] arrayName = new datatype[length] { val1, val2, ... valN };
```

در این روش شما می‌توانید فوراً بعد از تعریف اندازه آرایه مقادیر را در داخل آکولاد قرار دهید. به یاد داشته باشید که هر کدام از مقادیر را با استفاده از کاما از هم جدا کنید. همچنین تعداد مقادیر داخل آکولاد باید با اندازه آرایه تعریف شده برابر باشد. به مثال زیر توجه کنید:

```
int[] numbers = new int[5] { 1, 2, 3, 4, 5 };
```

این مثال با مثال قبل هیچ تفاوتی ندارد و تعداد خط‌های کدنویسی را کاهش می‌دهد. شما می‌توانید با استفاده از اندیس به مقدار هر یک از اجزاء آرایه دسترسی یابید و آنها را به دلخواه تغییر دهید. تعداد اجزاء آرایه در مثال بالا ۵ است و ما ۵ مقدار را در آن قرار می‌دهیم. اگر تعداد مقادیری که در آرایه قرار می‌دهیم کمتر یا بیشتر از طول آرایه باشد با خطا مواجه می‌شویم. یکی دیگر از راه‌های تعریف آرایه در زیر آمده است. شما می‌توانید هر تعداد عنصر را که خواستید در آرایه قرار دهید بدون اینکه اندازه آرایه را مشخص کنید. به عنوان مثال:

```
int[] numbers = new int[] { 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 };
```

در این مثال ما ۱۰ مقدار را به آرایه اختصاص داده‌ایم. نکته اینجاست که طول آرایه را تعریف نکرده‌ایم. در این حالت کامپایلر بعد از شمردن تعداد مقادیر داخل آکولاد طول آرایه را تشخیص می‌دهد. به این نکته توجه کنید که اگر برای آرایه طولی در نظر نگیرید، باید برای آن مقدار تعریف کنید، در غیر این صورت با خطا مواجه می‌شوید:

```
int[] numbers = new int[]; //not allowed
```

یک راه بسیار ساده تر برای تعریف آرایه به صورت زیر است:

```
int[] numbers = { 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 };
```

به سادگی و بدون احتیاج به کلمه کلیدی new می‌توان مقادیر را در داخل آکولاد قرار داد. کامپایلر به صورت اتوماتیک با شمارش مقادیر، طول آرایه را تشخیص می‌دهد.

دستیابی به مقادیر آرایه با استفاده از حلقه for

در زیر مثالی در مورد استفاده از آرایه‌ها آمده است. در این برنامه ۵ مقدار از کاربر گرفته شده و میانگین آنها حساب می‌شود:

```
1 using System;
2
3 public class Program
4 {
5     public static void Main()
6     {
7         int[] numbers = new int[5];
8         int total = 0;
9         double average;
10
11         for (int i = 0; i < numbers.Length; i++)
12         {
13             Console.Write("Enter a number: ");
14             numbers[i] = Convert.ToInt32(Console.ReadLine());
15         }
16
17         for (int i = 0; i < numbers.Length; i++)
18         {
19             total += numbers[i];
20         }
21
22         average = total / (double)numbers.Length;
23
24         Console.WriteLine("Average = {0}", average);
25     }
26 }
```

```
Enter a number: 90
Enter a number: 85
Enter a number: 80
Enter a number: 87
Enter a number: 92
Average = 86
```

در خط ۷ یک آرایه تعریف شده است که می‌تواند ۵ عدد صحیح را در خود ذخیره کند. خطوط ۸ و ۹ متغیرهایی تعریف شده‌اند که از آنها برای محاسبه میانگین و جمع کل استفاده می‌شود. توجه کنید که مقدار اولیه total صفر است تا از بروز خطا هنگام اضافه شدن مقدار به آن جلوگیری شود. در خطوط ۱۱ تا ۱۵ حلقه for برای تکرار و گرفتن ورودی از کاربر تعریف شده است. از خاصیت طول (Length) آرایه برای تشخیص تعداد اجزای آرایه استفاده می‌شود. اگر چه می‌توانستیم به سادگی در حلقه for مقدار ۵ را برای شرط قرار دهیم، ولی استفاده از خاصیت Length آرایه کار راحت تری است و می‌توانیم طول آرایه را تغییر دهیم و شرط حلقه for با تغییر جدید هماهنگ شود. در خط ۱۴ ورودی دریافت شده از کاربر به نوع int تبدیل و در آرایه ذخیره می‌شود. اندیس استفاده شده در number (خط ۱۴) مقدار i جاری در حلقه است. برای مثال در ابتدای حلقه

مقدار `i` صفر است، بنابراین وقتی در خط ۱۴ اولین داده از کاربر گرفته می‌شود، اندیس آن برابر صفر می‌شود. در تکرار بعدی `i` یک واحد اضافه می‌شود و در نتیجه در خط ۱۴ و بعد از ورود دومین داده توسط کاربر اندیس آن برابر یک می‌شود. این حالت تا زمانی که شرط در حلقه `for` برقرار است ادامه می‌یابد. در خطوط ۱۷-۲۰ از حلقه `for` دیگر برای دسترسی به مقدار هر یک از داده‌های آرایه استفاده شده است. در این حلقه نیز مانند حلقه قبل از مقدار متغیر شمارنده به عنوان اندیس استفاده می‌کنیم.

هر یک از اجزای عددی آرایه به متغیر `total` اضافه می‌شوند. بعد از پایان حلقه می‌توانیم میانگین اعداد را حساب کنیم (خط ۲۲). مقدار `total` یا جمع کل را بر تعداد اجزای آرایه (تعداد عددها) تقسیم می‌کنیم. برای دسترسی به تعداد اجزای آرایه می‌توان از خاصیت `length` آرایه استفاده کرد. توجه کنید که در اینجا ما مقدار خاصیت `length` را به نوع `double` تبدیل کرده‌ایم، بنابراین نتیجه عبارت یک مقدار از نوع `double` خواهد شد و دارای بخش کسری می‌باشد. حال اگر عملوندهای تقسیم را به نوع `double` تبدیل نکنیم، نتیجه تقسیم یک عدد از نوع صحیح خواهد شد و دارای بخش کسری نیست. خط ۲۴ مقدار میانگین را در صفحه نمایش چاپ می‌کند. طول آرایه بعد از مقدار دهی نمی‌تواند تغییر کند. به عنوان مثال اگر یک آرایه را که شامل ۵ جزء است مقدار دهی کنید دیگر نمی‌توانید آن را مثلاً به ۱۰ جزء تغییر اندازه دهید. البته تعداد خاصی از کلاس‌ها مانند آرایه‌ها عمل می‌کنند و توانایی تغییر تعداد اجزای تشکیل دهنده خود را دارند. آرایه‌ها در برخی شرایط بسیار پر کاربرد هستند و تسلط شما بر این مفهوم و اینکه چطور از آنها استفاده کنید، بسیار مهم است.

حلقه foreach

حلقه `foreach` یکی دیگر از ساختارهای تکرار در سی شارپ می‌باشد که مخصوصاً برای آرایه‌ها، لیست‌ها و مجموعه‌ها طراحی شده است. حلقه `foreach` با هر بار گردش در بین اجزاء، مقادیر هر یک از آنها را در داخل یک متغیر موقتی قرار می‌دهد و شما می‌توانید بواسطه این متغیر به مقادیر دسترسی پیدا کنید. در زیر نحوه استفاده از حلقه `foreach` آمده است:

```
foreach (datatype temporaryVar in array)
{
    code to execute;
}
```

`temporaryVar` متغیری است که مقادیر اجزای آرایه را در خود نگهداری می‌کند. `temporaryVar` باید دارای نوع باشد تا بتواند مقادیر آرایه را در خود ذخیره کند. به عنوان مثال اگر آرایه شما دارای اعدادی از نوع صحیح باشد باید نوع متغیر موقتی از نوع اعداد صحیح باشد یا هر نوع دیگری که بتواند اعداد صحیح را در خود ذخیره کند مانند `double` یا `long`. سپس کلمه کلیدی `in` و بعد از آن نام آرایه را می‌نویسیم. در زیر نحوه استفاده از حلقه `foreach` آمده است:

```
1 using System;
2
3 public class Program
4 {
5     public static void Main()
6     {
7         int[] numbers = { 1, 2, 3, 4, 5 };
8
9         foreach (int n in numbers)
10        {
11            Console.WriteLine("Number {0}", n);
```

```

12     }
13 }
14 }

```

```

Number 1
Number 2
Number 3
Number 4
Number 5

```

در برنامه بالا آرایه ای با ۵ جزء تعریف شده و مقادیر ۱ تا ۵ در آنها قرار داده شده است (خط ۷). در خط ۹ حلقه foreach شروع می‌شود. ما یک متغیر موقتی تعریف کرده‌ایم که اعداد آرایه را در خود ذخیره می‌کند. در هر بار تکرار از حلقه foreach متغیر موقتی n، مقادیر عددی را از آرایه استخراج می‌کند. حلقه foreach مقادیر اولین تا آخرین جزء آرایه را در اختیار ما قرار می‌دهد.

حلقه foreach برای دریافت هر یک از مقادیر آرایه کاربرد دارد. بعد از گرفتن مقدار یکی از اجزای آرایه، مقدار متغیر موقتی را چاپ می‌کنیم (خط ۱۱). حلقه foreach یک ضعف دارد و آن این است که این حلقه ما را قادر می‌سازد که به داده‌ها دسترسی یابیم و یا آنها را بخوانیم ولی اجازه اصلاح اجزاء آرایه را نمی‌دهد. برای درک این مطلب در مثال زیر سعی شده است که مقدار هر یک از اجزاء آرایه یک واحد افزایش یابد:

```

int[] numbers = { 1, 2, 3 };
foreach(int number in numbers)
{
    number++;
}

```

اگر برنامه را اجرا کنید با خطا مواجه می‌شوید. برای اصلاح هر یک از اجزاء آرایه می‌توان از حلقه for استفاده کرد.

```

int[] numbers = { 1, 2, 3 };
for (int i = 0; i < numbers.Length; i++)
{
    numbers[i]++;
}

```

آرایه‌های چند بعدی

آرایه‌های چند بعدی آرایه‌هایی هستند که برای دسترسی به هر یک از عناصر آنها باید از چندین اندیس استفاده کنیم. یک آرایه چند بعدی را می‌توان مانند یک جدول با تعدادی ستون و ردیف تصور کنید. با افزایش اندیس‌ها اندازه ابعاد آرایه نیز افزایش می‌یابد و آرایه‌های چند بعدی با بیش از دو اندیس به وجود می‌آیند. نحوه ایجاد یک آرایه با دو بعد به صورت زیر است:

```
datatype[, ] arrayName = new datatype[lengthX, lengthY];
```

و یک آرایه سه بعدی به صورت زیر ایجاد می‌شود:

```
datatype[, , ] arrayName = new datatype[lengthX, lengthY, lengthZ];
```

می‌توان یک آرایه با تعداد زیادی بعد ایجاد کرد به شرطی که هر بعد دارای طول مشخصی باشد. به دلیل اینکه آرایه‌های سه بعدی یا آرایه‌های با بیشتر از دو بعد بسیار کمتر مورد استفاده قرار می‌گیرند اجازه بدهید که در این درس بر روی آرایه‌های دو بعدی تمرکز کنیم. در تعریف این نوع

به عنوان مثال:

```
int[,] numbers = { { 1, 2, 3, 4, 5 },
                   { 6, 7, 8, 9, 10 },
                   { 11, 12, 13, 14, 15 } };
```

و یا می‌توان مقدار دهی به عناصر را به صورت دستی انجام داد مانند:

```
array[0, 0] = value;
array[0, 1] = value;
array[0, 2] = value;
array[1, 0] = value;
array[1, 1] = value;
array[1, 2] = value;
array[2, 0] = value;
array[2, 1] = value;
array[2, 2] = value;
```

همانطور که مشاهده می‌کنید برای دسترسی به هر یک از عناصر در یک آرایه دو بعدی به سادگی می‌توان از اندیس‌های X و Y و یک جفت کروشه مانند مثال استفاده کرد.

گردش در میان عناصر آرایه‌های چند بعدی

گردش در میان عناصر آرایه‌های چند بعدی نیاز به کمی دقت دارد. یکی از راههای آسان استفاده از حلقه foreach و یا حلقه for تو در تو است. اجازه دهید ابتدا از حلقه foreach استفاده کنیم.

```
1 using System;
2
3 public class Program
4 {
5     public static void Main()
6     {
7         int[,] numbers = { { 1, 2, 3, 4, 5 },
8                             { 6, 7, 8, 9, 10 },
9                             { 11, 12, 13, 14, 15 }
10        };
11
12        foreach (int number in numbers)
13        {
14            Console.Write(number + " ");
15        }
16    }
17 }
```

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15

مشاهده کردید که گردش در میان مقادیر عناصر یک آرایه چند بعدی چقدر راحت است. به وسیله حلقه foreach نمی‌توانیم انتهای ردیف‌ها را مشخص کنیم. برنامه زیر نشان می‌دهد که چطور از حلقه for برای خواندن همه مقادیر آرایه و تعیین انتهای ردیف‌ها استفاده کنیم.

```
1 using System;
2
3 public class Program
4 {
5     public static void Main()
6     {
```

```

7      int[, ] numbers = { { 1, 2, 3, 4, 5 },
8                          { 6, 7, 8, 9, 10 },
9                          { 11, 12, 13, 14, 15 }
10                         };
11
12      for (int row = 0; row < numbers.GetLength(0); row++)
13      {
14          for (int col = 0; col < numbers.GetLength(1); col++)
15          {
16              Console.Write(numbers[row, col] + " ");
17          }
18
19          //Go to the next line
20          Console.WriteLine();
21      }
22  }
23  }

```

```

1 2 3 4 5
6 7 8 9 10
11 12 13 14 15

```

همانطور که در مثال بالا نشان داده شده است با استفاده از یک حلقه ساده for نمی‌توان به مقادیر دسترسی یافت بلکه به یک حلقه for تو در تو نیاز داریم. در اولین حلقه for (خط ۱۲) یک متغیر تعریف شده است که در میان ردیف‌های آرایه (row) گردش می‌کند. این حلقه تا زمانی ادامه می‌یابد که مقدار ردیف کمتر از طول اولین بعد باشد. در این مثال از متد ( ) GetLength() کلاس Array استفاده کرده‌ایم. این متد طول آرایه را در یک بعد خاص نشان می‌دهد و دارای یک پارامتر است که همان بعد آرایه می‌باشد. به عنوان مثال برای به دست آوردن طول اولین بعد آرایه مقدار صفر را به این متد ارسال می‌کنیم چون شمارش ابعاد یک آرایه از صفر تا یک واحد کمتر از تعداد ابعاد انجام می‌شود.

در داخل اولین حلقه for حلقه دیگری تعریف شده است (خط ۱۴). در این حلقه یک شمارنده برای شمارش تعداد ستون‌های (columns) هر ردیف تعریف شده است و در شرط داخل آن بار دیگر از متد ( ) GetLength() استفاده شده است، ولی این بار مقدار ۱ را به آن ارسال می‌کنیم تا طول بعد دوم آرایه را به دست آوریم.

پس به عنوان مثال وقتی که مقدار ردیف (row) صفر باشد، حلقه دوم از [0, 0] تا [0, 4] اجرا می‌شود. سپس مقدار هر عنصر از آرایه را با استفاده از حلقه نشان می‌دهیم، اگر مقدار ردیف (row) برابر ۰ و مقدار ستون (col) برابر ۰ باشد مقدار عنصری که در ستون ۱ و ردیف ۱ (numbers[0, 0]) قرار دارد نشان داده خواهد شد که در مثال بالا عدد ۱ است.

بعد از اینکه دومین حلقه تکرار به پایان رسید، فوراً دستورات بعد از آن اجرا خواهند شد، که در اینجا دستور Console.WriteLine() که به برنامه اطلاع می‌دهد که به خط بعد برود. سپس حلقه با اضافه کردن یک واحد به مقدار row این فرایند را دوباره تکرار می‌کند.

سپس دومین حلقه for اجرا شده و مقادیر دومین ردیف نمایش داده می‌شود. این فرایند تا زمانی اجرا می‌شود که مقدار row کمتر از طول اولین بعد باشد. حال بیا ببیند آنچه را از قبل یاد گرفته‌ایم در یک برنامه به کار ببریم. این برنامه نمره چهار درس مربوط به سه دانش آموز را از ما می‌گیرد و معدل سه دانش آموز را حساب می‌کند.

```

1      using System;
2

```

```

3 public class Program
4 {
5     public static void Main()
6     {
7         double[,] studentGrades = new double[3, 4];
8         double total;
9
10        for (int student = 0; student < studentGrades.GetLength(0); student++)
11        {
12            total = 0;
13
14            Console.WriteLine("Enter grades for Student {0}", student + 1);
15
16            for (int grade = 0; grade < studentGrades.GetLength(1); grade++)
17            {
18                Console.Write("Enter Grade #{0}: ", grade + 1);
19                studentGrades[student, grade] = Convert.ToDouble(Console.ReadLine());
20                total += studentGrades[student, grade];
21            }
22
23            Console.WriteLine("Average is {0:F2}", (total / studentGrades.GetLength(1)));
24            Console.WriteLine();
25        }
26    }
27 }

```

```

Enter grades for Student 1
Enter Grade #1: 92
Enter Grade #2: 87
Enter Grade #3: 89
Enter Grade #4: 95
Average is 90.75

```

```

Enter grades for Student 2
Enter Grade #1: 85
Enter Grade #2: 85
Enter Grade #3: 86
Enter Grade #4: 87
Average is 85.75

```

```

Enter grades for Student 3
Enter Grade #1: 90
Enter Grade #2: 90
Enter Grade #3: 90
Enter Grade #4: 90
Average is 90.00

```

در برنامه بالا یک آرایه چند بعدی از نوع double تعریف شده است (خط ۷). همچنین یک متغیر به نام total تعریف می‌کنیم که مقدار محاسبه شده معدل هر دانش آموز را در آن قرار دهیم. حال وارد حلقه for تو در تو می‌شویم (خط ۱۰). در اولین حلقه for یک متغیر به نام student برای تشخیص پایه درسی هر دانش آموز تعریف کرده‌ایم. از متد GetLength() هم برای تشخیص تعداد دانش آموزان استفاده شده است. وارد بدنه حلقه for می‌شویم. در خط ۱۲ مقدار متغیر total را برابر صفر قرار می‌دهیم. بعداً مشاهده می‌کنید که چرا این کار را انجام دادیم. سپس برنامه یک پیغام را نشان می‌دهد و از شما می‌خواهد که شماره دانش آموز را وارد کنید (student + 1). عدد ۱ را به student اضافه کرده‌ایم تا به جای نمایش 0 Student، با 1 Student شروع شود، تا طبیعی تر به نظر برسد.

سپس به دومین حلقه for در خط ۱۶ می‌رسیم. در این حلقه یک متغیر شمارنده به نام grade تعریف می‌کنیم که طول دومین بعد آرایه را با استفاده از فراخوانی متد GetLength(1) به دست می‌آورد. این طول تعداد نماتی را که برنامه از سؤال می‌کند را نشان می‌دهد. برنامه چهار نمره

مربوط به دانش آموز را می‌گیرد. هر وقت که برنامه یک نمره را از کاربر دریافت می‌کند، نمره به متغیر total اضافه می‌شود. وقتی همه نمره‌ها وارد شدند، متغیر total هم جمع همه نمرات را نشان می‌دهد. در خطوط ۲۳-۲۴ معدل دانش آموز نشان داده می‌شود. به فرمت {0:F2} توجه کنید. این فرمت معدل را تا دو رقم اعشار نشان می‌دهد. معدل از تقسیم کردن total (جمع) بر تعداد نمرات به دست می‌آید. از متد GetLength(1) هم برای به دست آوردن تعداد نمرات استفاده می‌شود.

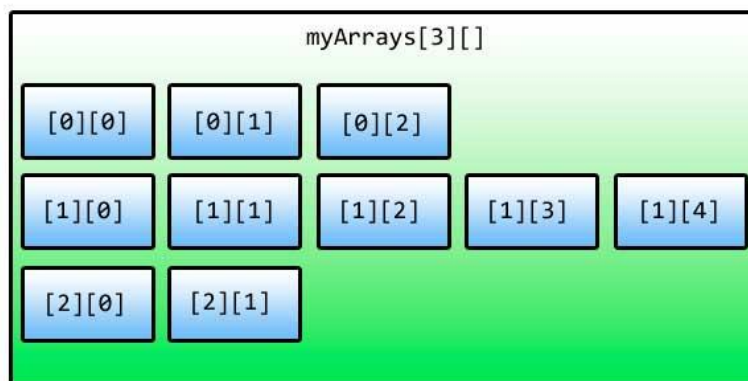
آرایه‌های دندانه دار

آرایه‌های دندانه دار نوعی از آرایه‌های چند بعدی هستند که شامل ردیف‌هایی با تعداد ستون‌های مختلف‌اند. آرایه چند بعدی ساده، آرایه ای به شکل مستطیل است، چون تعداد ستون‌های آن یکسان است ولی آرایه دندانه دار دارای سطرهایی با تعداد ستون‌های متفاوت است. بنابراین می‌توان یک آرایه دندانه دار را آرایه ای از آرایه‌ها فرض کرد. در زیر نحوه تعریف آرایه‌های چند بعدی آمده است.

```
datatype[][] arrayName;
```

مقدار دهی به آرایه‌های دندانه دار بسیار گیج کننده است. در زیر نحوه مقدار دهی به یک آرایه دندانه دار نشان داده شده است:

```
int[][] myArrays = new int[3][];
myArrays[0] = new int[3];
myArrays[1] = new int[5];
myArrays[2] = new int[2];
```


ابتدا تعداد ردیف‌های آرایه را به وسیله کلمه کلیدی new تعریف می‌کنیم، و بعد نوع داده‌ای آرایه و سپس دو جفت کروشه که در جفت کروشه اول تعداد ردیف‌ها قرار دارد را تعریف می‌کنیم. حال تعداد ستون‌های هر ردیف را با استفاده از سه ردیفی که در دسترس است و با استفاده از اندیس‌های آنها مانند یک آرایه ساده مقدار دهی می‌کنیم. می‌توان به ستون‌های هر ردیف مجموعه‌ای از مقادیر اختصاص داد:

```
int[][] myArrays = new int[3][];
myArrays[0] = new int[3] { 1, 2, 3 };
myArrays[1] = new int[5] { 5, 4, 3, 2, 1 };
myArrays[2] = new int[2] { 11, 22 };
```

یک راه بهتر برای مقداردهی آرایه‌های دندانه دار به شکل زیر است:

```
int[][] myArrays = new int[3][] { new int[3] { 1, 2, 3 },
                                   new int[5] { 5, 4, 3, 2, 1 },
                                   new int[2] { 11, 22 } };
```

همچنین می‌توان از ذکر طول ردیف‌های آرایه صرف نظر کرد:

```
int[][] myArrays = new int[][] { new int[] { 1, 2, 3 },
                                   new int[] { 5, 4, 3, 2, 1 },
                                   new int[] { 11, 22 } };
```

کد بالا را باز هم می‌توان ساده تر نوشت:

```
int[][] myArrays = { new int[] { 1, 2, 3 },
                     new int[] { 5, 4, 3, 2, 1 },
                     new int[] { 11, 22 } };
```

برای دسترسی به عناصر یک آرایه دندانه دار می‌توان از ستون‌ها و ردیف‌های آن استفاده کرد:

```
array[row][column]
```

```
Console.WriteLine(myArrays[1][2]);
```

از یک حلقه foreach ساده نمی‌توان برای دسترسی به اجزای این آرایه‌ها استفاده کرد.

```
foreach (int array in myArrays)
{
    Console.WriteLine(array);
}
```

اگر از حلقه foreach استفاده کنیم با خطا مواجه می‌شویم، چون عناصر این نوع آرایه‌ها، آرایه هستند نه عدد یا رشته یا ... . برای حل این مشکل باید نوع متغیر موقتی (array) را تغییر داده و از حلقه foreach دیگری برای دسترسی به مقادیر استفاده کرد. مثال:

```
foreach (int[] array in myArrays)
{
    foreach (int number in array)
    {
        Console.WriteLine(number);
    }
}
```

این کار با استفاده از یک حلقه for تو در تو قابل اجراست:

```
for (int row = 0; row < myArray.Length; row++)
{
    for (int col = 0; col < myArray[row].Length; col++)
    {
        Console.WriteLine(myArray[row][col]);
    }
}
```

در اولین حلقه for با استفاده از خاصیت Length، myArray تعداد ردیف‌های آرایه را به دست می‌آوریم. در حلقه for دوم نیز با استفاده از خاصیت Length عنصر ردیف جاری تعداد ستون‌ها را به دست می‌آوریم. سپس با استفاده از اندیس، عناصر آرایه را چاپ می‌کنیم.

متدها

متدها به شما اجازه می‌دهند که یک رفتار یا وظیفه را تعریف کنید و مجموعه‌ای از کدها هستند که در هر جای برنامه می‌توان از آنها استفاده کرد. متدها دارای آرگومانهایی هستند که وظیفه متد را مشخص می‌کنند. متد در داخل کلاس تعریف می‌شود. نمی‌توان یک متد را در داخل متد دیگر تعریف کرد. وقتی که شما در برنامه یک متد را صدا می‌زنید برنامه به قسمت تعریف متد رفته و کدهای آن را اجرا می‌کند. در سی شارپ متدی وجود دارد که نقطه آغاز هر برنامه است و بدون آن برنامه‌ها نمی‌دانند باید از کجا شروع شوند، این متد Main() نام دارد. پارامترها همان چیزهایی هستند که متد منتظر دریافت آنها است. آرگومانها مقادیری هستند که به پارامترها ارسال می‌شوند. گاهی اوقات دو کلمه پارامتر و آرگومان به یک منظور به کار می‌روند. ساده‌ترین ساختار یک متد به صورت زیر است:

```
returnType MethodName()
{
    code to execute;
}
```

به برنامه ساده زیر توجه کنید. در این برنامه از یک متد برای چاپ یک پیغام در صفحه نمایش استفاده شده است:

```
1 using System;
2
3 public class Program
4 {
5     static void PrintMessage()
6     {
7         Console.WriteLine("Hello World!");
8     }
9
10    public static void Main()
11    {
12        PrintMessage();
13    }
14 }
```

Hello World!

در خطوط ۵-۸ یک متد تعریف کرده‌ایم. مکان تعریف آن در داخل کلاس مهم نیست. به عنوان مثال می‌توانید آن را زیر متد Main() تعریف کنید. می‌توان این متد را در داخل متد دیگر صدا زد (فراخوانی کرد). متد دیگر ما در اینجا متد Main() است که می‌توانیم در داخل آن نام متدی که برای چاپ یک پیغام تعریف کرده‌ایم (یعنی متد PrintMessage()) را صدا بزنیم. متد Main() به صورت static تعریف شده است. برای اینکه بتوان از متد PrintMessage() در داخل متد Main() استفاده کنیم، باید آن را به صورت static تعریف کنیم.

کلمه static به طور ساده به این معناست که می‌توان از متد استفاده کرد بدون اینکه از کلاس نمونه‌ای ساخته شود. متد Main() همواره باید به صورت static تعریف شود چون برنامه فوراً و بدون نمونه سازی از کلاس از آن استفاده می‌کند. وقتی به بحث برنامه‌نویسی شیء گرا رسیدید به طور دقیق کلمه static مورد بحث قرار می‌گیرد. برنامه class (مثال بالا) زمانی اجرا می‌شود که برنامه دو متدی را که تعریف کرده‌ایم را اجرا کند و متد Main() به صورت static تعریف شود. درباره این کلمه کلیدی در درس‌های آینده مطالب بیشتری می‌آموزیم. در تعریف متد بالا بعد از کلمه static کلمه کلیدی void آمده است که نشان دهنده آن است که متد مقدار برگشتی ندارد. در درس آینده در مورد مقدار برگشتی از یک

متد و استفاده از آن برای اهداف مختلف توضیح داده خواهد شد. نام متد ما `PrintMessage()` است. به این نکته توجه کنید که در نامگذاری متد از روش پاسکال (حرف اول هر کلمه بزرگ نوشته می‌شود) استفاده کرده‌ایم. این روش نامگذاری قراردادی است و می‌توان از این روش استفاده نکرد، اما پیشنهاد می‌شود که از این روش برای تشخیص متدها استفاده کنید. بهتر است در نامگذاری متدها از کلماتی استفاده شود که کار آن متد را مشخص می‌کند مثلاً نام‌هایی مانند `GoToBed` یا `OpenDoor`.

همچنین به عنوان مثال اگر مقدار برگشتی متد یک مقدار بولی باشد، می‌توانید اسم متد خود را به صورت یک کلمه سوالی انتخاب کنید، مانند `IsLeapyear` یا `IsTeenager` ... ولی از گذاشتن علامت سؤال در آخر اسم متد خودداری کنید. دو پرانتزی که بعد از نام می‌آید نشان دهنده آن است که نام متد به یک متد است. در این مثال در داخل پرانتزها هیچ چیزی نوشته نشده چون پارامتری ندارد. در درس‌های آینده در مورد متدها بیشتر توضیح می‌دهیم. بعد از پرانتزها دو آکولاد قرار می‌دهیم که بدنه متد را تشکیل می‌دهد و کدهایی را که می‌خواهیم اجرا شوند را در داخل این آکولادها می‌نویسیم.

در داخل متد `Main()`، متدی که در خط ۱۲ ایجاد کرده‌ایم را صدا می‌زنیم. برای صدا زدن یک متد کافایت نام آن را نوشته و بعد از نام، پرانتزها را قرار دهیم. اگر متد دارای پارامتر باشد باید شما آرگومانها را به ترتیب در داخل پرانتزها قرار دهید. در این مورد نیز در درس‌های آینده توضیح بیشتری می‌دهیم. با صدا زدن یک متد کدهای داخل بدنه آن اجرا می‌شوند. برای اجرای متد `PrintMessage()` برنامه از متد `Main()` به محل تعریف متد `PrintMessage()` می‌رود. مثلاً وقتی ما متد `PrintMessage()` را در خط ۱۲ صدا می‌زنیم، برنامه از خط ۱۲ به خط ۷، یعنی جایی که متد تعریف شده می‌رود. اکنون ما یک متد در کلاس `Program` داریم که همه متدهای این کلاس می‌توانند آن را صدا بزنند.

مقدار برگشتی از یک متد

متدها می‌توانند مقدار برگشتی از هر نوع داده‌ای داشته باشند. این مقادیر می‌توانند در محاسبات یا به دست آوردن یک داده مورد استفاده قرار بگیرند. در زندگی روزمره فرض کنید که کارمند شما یک متد است و شما او را صدا می‌زنید و از او می‌خواهید که کار یک سند را به پایان برساند. سپس از او می‌خواهید که بعد از اتمام کارش، سند را به شما تحویل دهد. سند همان مقدار برگشتی متد است. نکته مهم در مورد یک متد، مقدار برگشتی و نحوه استفاده شما از آن است. برگشت یک مقدار از یک متد آسان است. کافایت در تعریف متد به روش زیر عمل کنید:

```
returnType MethodName()
{
    return value;
}
```

`returnType` در اینجا نوع داده‌ای مقدار برگشتی را مشخص می‌کند (`int`، `bool`، ...). در داخل بدنه متد کلمه کلیدی `return` و بعد از آن یک مقدار یا عبارتی که نتیجه آن یک مقدار است، را می‌نویسیم. نوع این مقدار برگشتی باید از انواع ساده بوده و در هنگام نامگذاری متد و قبل از نام متد ذکر شود. اگر متد ما مقدار برگشتی نداشته باشد باید از کلمه `void` قبل از نام متد استفاده کنیم. مثال زیر یک متد که دارای مقدار برگشتی است را نشان می‌دهد.

```
1 using System;
2
3 public class Program
```

```

4  {
5      static int CalculateSum()
6      {
7          int firstNumber = 10;
8          int secondNumber = 5;
9
10         int sum = firstNumber + secondNumber;
11
12         return sum;
13     }
14
15     public static void Main()
16     {
17         int result = CalculateSum();
18
19         Console.WriteLine("Sum is {0}.", result);
20     }
21 }

```

Sum is 15.

همانطور که در خط ۵ مثال فوق مشاهده می‌کنید هنگام تعریف متد از کلمه `int` به جای `void` استفاده کرده‌ایم که نشان دهنده آن است که متد ما دارای مقدار برگشتی از نوع اعداد صحیح است. در خطوط ۷ و ۸ دو متغیر تعریف و مقدار دهی شده‌اند. توجه کنید که این متغیرها، متغیرهای محلی هستند. و این بدان معنی است که این متغیرها در سایر متدها مانند متد `Main()` قابل دسترسی نیستند و فقط در متدی که در آن تعریف شده‌اند قابل استفاده هستند. در خط ۱۰ جمع دو متغیر در متغیر `sum` قرار می‌گیرد. در خط ۱۲ مقدار برگشتی `sum` توسط دستور `return` فراخوانی می‌شود.

در داخل متد `Main()` یک متغیر به نام `result` در خط ۱۷ تعریف می‌کنیم و متد `CalculateSum()` را فراخوانی می‌کنیم. متد `CalculateSum()` مقدار ۱۵ را بر می‌گرداند که این مقدار در داخل متغیر `result` ذخیره می‌شود. در خط ۱۹ مقدار ذخیره شده در متغیر `result` چاپ می‌شود. متدی که در این مثال ذکر شد متد کاربردی و مفیدی نیست. با وجودیکه کدهای زیادی در متد بالا نوشته شده ولی همیشه مقدار برگشتی ۱۵ است، در حالیکه می‌توانستیم به راحتی یک متغیر تعریف کرده و مقدار ۱۵ را به آن اختصاص دهیم. این متد در صورتی کارآمد است که پارامترهایی به آن اضافه شود که در درس‌های آینده توضیح خواهیم داد. هنگامی که می‌خواهیم در داخل یک متد از دستور `if` یا `switch` استفاده کنیم باید تمام کدها دارای مقدار برگشتی باشند. برای درک بهتر این مطلب به مثال زیر توجه کنید:

```

1  using System;
2
3  public class Program
4  {
5      static int GetNumber()
6      {
7          int number;
8
9          Console.Write("Enter a number greater than 10: ");
10         number = Convert.ToInt32(Console.ReadLine());
11
12         if (number > 10)
13         {
14             return number;
15         }
16         else
17         {
18             return 0;

```

```

19     }
20 }
21
22 public static void Main()
23 {
24     int result = GetNumber();
25
26     Console.WriteLine("Result = {0}.", result);
27 }
28 }

```

```

Enter a number greater than 10: 11
Result = 11
Enter a number greater than 10: 9
Result = 0

```

در خطوط 20-5 یک متد با نام `GetNumber()` تعریف شده است که از کاربر یک عدد بزرگ‌تر از ۱۰ را می‌خواهد. اگر عدد وارد شده توسط کاربر درست نباشد متد مقدار صفر را بر می‌گرداند و اگر قسمت `else` دستور `if` و یا دستور `return` را از آن حذف کنیم، در هنگام اجرای برنامه با پیغام خطا مواجه می‌شویم. چون اگر شرط دستور `if` نادرست باشد (کاربر مقداری کمتر از ۱۰ را وارد کند) برنامه به قسمت `else` می‌رود تا مقدار صفر را برگرداند و چون قسمت `else` حذف شده است برنامه با خطا مواجه می‌شود و همچنین اگر دستور `return` حذف شود، چون برنامه نیاز به مقدار برگشتی دارد، پیغام خطا می‌دهد. و آخرین مطلبی که در این درس می‌خواهیم به شما آموزش دهیم این است که شما می‌توانید از یک متد که مقدار برگشتی ندارد، خارج شوید. حتی اگر از نوع داده‌ای `void` در یک متد استفاده می‌کنید، باز هم می‌توانید کلمه کلیدی `return` را در آن به کار ببرید. استفاده از `return` باعث خروج از بدنه متد و اجرای کدهای بعد از آن می‌شود.

```

1  using System;
2
3  public class Program
4  {
5      static void TestReturnExit()
6      {
7          Console.WriteLine("Line 1 inside the method TestReturnExit()");
8          Console.WriteLine("Line 2 inside the method TestReturnExit()");
9
10         return;
11
12         //The following lines will not execute
13         Console.WriteLine("Line 3 inside the method TestReturnExit()");
14         Console.WriteLine("Line 4 inside the method TestReturnExit()");
15     }
16
17     public static void Main()
18     {
19         TestReturnExit();
20         Console.WriteLine("Hello World!");
21     }
22 }

```

```

Line 1 inside the method TestReturnExit()
Line 2 inside the method TestReturnExit()
Hello World!

```

در برنامه بالا نحوه خروج از متد با استفاده از کلمه کلیدی `return` و نادیده گرفتن همه کدهای بعد از این کلمه کلیدی نشان داده شده است. در پایان برنامه، متد تعریف شده (`TestReturnExit()`) در داخل متد `Main()` فراخوانی و اجرا می‌شود.

پارامترها و آرگومانها

پارامترها داده‌های خامی هستند که متد آنها را پردازش می‌کند و سپس اطلاعاتی را که به دنبال آن هستید در اختیار شما قرار می‌دهد. فرض کنید پارامترها مانند اطلاعاتی هستند که شما به یک کارمند می‌دهید، که بر طبق آنها کارش را به پایان برساند. یک متد می‌تواند هر تعداد پارامتر داشته باشد. هر پارامتر می‌تواند از انواع مختلف داده باشد. در زیر یک متد با N پارامتر نشان داده شده است:

```
returnType MethodName(datatype param1, datatype param2, ... datatype paramN)
{
    code to execute;
}
```

پارامترها بعد از نام متد و بین پرانتزها قرار می‌گیرند. بر اساس کاری که متد انجام می‌دهد می‌توان تعداد پارامترهای زیادی به متد اضافه کرد. بعد از فراخوانی یک متد باید آرگومانهای آن را نیز تأمین کنید. آرگومانها مقادیری هستند که به پارامترها اختصاص داده می‌شوند. ترتیب ارسال آرگومانها به پارامترها مهم است. عدم رعایت ترتیب در ارسال آرگومانها باعث به وجود آمدن خطای منطقی و خطای زمان اجرا می‌شود. اجازه بدهید که یک مثال بزنیم:

```
1 using System;
2
3 public class Program
4 {
5     static int CalculateSum(int number1, int number2)
6     {
7         return number1 + number2;
8     }
9
10    public static void Main()
11    {
12        int num1, num2;
13
14        Console.WriteLine("Enter the first number: ");
15        num1 = Convert.ToInt32(Console.ReadLine());
16        Console.WriteLine("Enter the second number: ");
17        num2 = Convert.ToInt32(Console.ReadLine());
18
19        Console.WriteLine("Sum = {0}", CalculateSum(num1, num2));
20    }
21 }
```

```
Enter the first number: 10
Enter the second number: 5
Sum = 15
```

در برنامه بالا یک متد به نام CalculateSum() (خطوط ۵-۸) تعریف شده است، که وظیفه آن جمع مقدار دو عدد است. چون این متد مقدار دو عدد صحیح را با هم جمع می‌کند پس نوع برگشتی ما نیز باید int باشد. متد دارای دو پارامتر است که اعداد را به آنها ارسال می‌کنیم. به نوع داده‌ای پارامترها توجه کنید. هر دو پارامتر یعنی number1 و number2 مقادیری از نوع اعداد صحیح (int) دریافت می‌کنند. در بدنه متد دستور return نتیجه جمع دو عدد را بر می‌گرداند. در داخل متد Main() برنامه از کاربر دو مقدار را درخواست می‌کند و آنها را داخل متغیرها قرار می‌دهد. حال متد را که آرگومانهای آن را آماده کرده‌ایم فراخوانی می‌کنیم. مقدار num1 به پارامتر اول و مقدار num2 به پارامتر دوم ارسال می‌شود.

حال اگر مکان دو مقدار را هنگام ارسال به متد تغییر دهیم (یعنی مقدار num2 به پارامتر اول و مقدار num1 به پارامتر دوم ارسال شود) هیچ تغییری در نتیجه متد ندارد، چون جمع خاصیت جابه جایی دارد.

فقط به یاد داشته باشید که باید ترتیب ارسال آرگومانها هنگام فراخوانی متد دقیقاً با ترتیب قرارگیری پارامترهای تعریف شده در متد مطابقت داشته باشد. بعد از ارسال مقادیر ۱۰ و ۵ به پارامترها، پارامترها آنها را دریافت می‌کنند. به این نکته نیز توجه کنید که نام پارامترها طبق قرارداد به شیوه کوهان شتری یا camelCasing (بجز کلمه اول بقیه کلمات با حرف بزرگ شروع می‌شوند) نوشته می‌شود. در داخل بدنه متد (خط ۷) دو مقدار با هم جمع می‌شوند و نتیجه به متد فراخوان (متدی که متد CalculateSum را فراخوانی می‌کند) ارسال می‌شود.

در درس آینده از یک متغیر برای ذخیره نتیجه محاسبات استفاده می‌کنیم، ولی در اینجا مشاهده می‌کنید که می‌توان به سادگی نتیجه جمع را نشان داد (خط ۷). در داخل متد Main() از ما دو عدد که قرار است با هم جمع شوند درخواست می‌شود. در خط ۱۹ متد CalculateSum() را فراخوانی می‌کنیم و دو مقدار صحیح به آن ارسال می‌کنیم. دو عدد صحیح در داخل متد با هم جمع شده و نتیجه آنها برگردانده می‌شود. مقدار برگشت داده شده از متد به وسیله متد WriteLine() از کلاس Console نمایش داده می‌شود (خط ۱۹). در برنامه زیر یک متد تعریف شده است که دارای دو پارامتر از دو نوع داده‌ای مختلف است:

```

1 using System;
2
3 public class Program
4 {
5     static void ShowMessageAndNumber(string message, int number)
6     {
7         Console.WriteLine(message);
8         Console.WriteLine("Number = {0}", number);
9     }
10
11     public static void Main()
12     {
13         ShowMessageAndNumber("Hello World!", 100);
14     }
15 }

```

```

Hello World!
Number = 100

```

در مثال بالا یک متدی تعریف شده است که اولین پارامتر آن مقداری از نوع رشته و دومین پارامتر آن مقداری از نوع int دریافت می‌کند. متد به سادگی دو مقداری که به آن ارسال شده است را نشان می‌دهد. در خط ۱۳ متد را اول با یک رشته و سپس یک عدد خاص فراخوانی می‌کنیم. حال اگر متد به صورت زیر فراخوانی می‌شد:

```
ShowMessageAndNumber(100, "Welcome to Gimme C#!");
```

در برنامه خطا به وجود می‌آید، چون عدد ۱۰۰ به پارامتری از نوع رشته و رشته‌ی Hello World! به پارامتری از نوع اعداد صحیح ارسال می‌شود. این نشان می‌دهد که ترتیب ارسال آرگومانها به پارامترها هنگام فراخوانی متد مهم است. به مثال ۱ توجه کنید. در آن مثال دو عدد از نوع int به پارامترها ارسال کردیم، که ترتیب ارسال آنها چون هر دو پارامتر از یک نوع بودند مهم نبود. ولی اگر پارامترهای متد دارای اهداف خاصی باشند، ترتیب ارسال آرگومانها مهم است.

```
void ShowPersonStats(int age, int height)
{
    Console.WriteLine("Age = {0}", age);
    Console.WriteLine("Height = {0}", height);
}

//Using the proper order of arguments
ShowPersonStats(20, 160);

//Acceptable, but produces odd results
ShowPersonStats(160, 20);
```

در مثال بالا نشان داده شده است که حتی اگر متد دو آرگومان با یک نوع داده‌ای قبول کند، باز هم بهتر است ترتیب بر اساس تعریف پارامترها رعایت شود. به عنوان مثال در اولین فراخوانی متد بالا اشکالی به چشم نمی‌آید، چون سن شخص ۲۰ و قد او ۱۶۰ سانتی متر است. اگر آرگومانها را به ترتیب ارسال نکنیم، سن شخص ۱۶۰ و قد او ۲۰ سانتی متر می‌شود، که به واقعیت نزدیک نیست. دانستن مبانی مقادیر برگشتی و ارسال آرگومانها باعث می‌شود که شما متدهای کارآمدتری تعریف کنید. تکه کد زیر نشان می‌دهد که شما حتی می‌توانید مقدار برگشتی از یک متد را به عنوان آرگومان به متد دیگر ارسال کنید.

```
int MyMethod()
{
    return 5;
}

void AnotherMethod(int number)
{
    Console.WriteLine(number);
}

// Codes skipped for demonstration

AnotherMethod(MyMethod());
```

چون مقدار برگشتی متد MyMethod() عدد ۵ است و به عنوان آرگومان به متد AnotherMethod() ارسال می‌شود خروجی کد بالا هم عدد ۵ است.

نامیدن آرگومانها

یکی دیگر از راههای ارسال آرگومانها استفاده از نام آنهاست. استفاده از نام آرگومانها شما را از به یادآوری و رعایت ترتیب پارامترها هنگام ارسال آرگومانها راحت می‌کند. در عوض شما باید نام پارامترهای متد را به خاطر بسپارید (ولی از آن جاییکه ویژوال استودیو Intellisense دارد نیازی به این کار نیست).

استفاده از نام آرگومانها خوانایی برنامه را بالا می‌برد، چون شما می‌توانید ببینید که چه مقادیری به چه پارامترهایی اختصاص داده شده است. نامیدن آرگومانها در سی شارپ ۲۰۱۰ مطرح شده است و اگر شما از نسخه‌های قبلی مانند سی شارپ ۲۰۰۸ استفاده می‌کنید، نمی‌توانید از این خاصیت استفاده کنید. در زیر نحوه استفاده از نام آرگومانها وقتی که متد فراخوانی می‌شود، نشان داده شده است:

```
MethodToCall(paramName1: value, paramName2: value, ... paramNameN: value);
```

حال به مثال زیر توجه کنید:

```

1  using System;
2
3  public class Program
4  {
5      static void SetSalaries(decimal jack, decimal andy, decimal mark)
6      {
7          Console.WriteLine("Jack's salary is {0:C}.", jack);
8          Console.WriteLine("Andy's salary is {0:C}.", andy);
9          Console.WriteLine("Mark's salary is {0:C}.", mark);
10     }
11
12     public static void Main()
13     {
14         SetSalaries(jack: 120, andy: 30, mark: 75);
15
16         //Print a newline
17         Console.WriteLine();
18
19         SetSalaries(andy: 60, mark: 150, jack: 50);
20
21         Console.WriteLine();
22
23         SetSalaries(mark: 35, jack: 80, andy: 150);
24     }
25 }

```

```

Jack' salary is $120.
Andy's salary is $30.
Mark's salary is $75.

```

```

Jack's salary is $50.
Andy's salary is $60.
Mark's salary is $150.

```

```

Jack's salary is $80.
Andy's salary is $150.
Mark's salary is $35.

```

متد `WriteLine()` در خطوط ۷-۹ از فرمت پول رایج، که با `{0:C}` نشان داده می‌شود، استفاده کرده است که یک داده عددی را به نوع پولی تبدیل می‌کند. خروجی نشان می‌دهد که حتی اگر ما ترتیب آرگومانها در سه متد فراخوانی شده را تغییر دهیم، مقادیر مناسب به پارامترهای مربوطه‌شان اختصاص داده می‌شود. همچنین می‌توان از آرگومانهای دارای نام و آرگومانهای ثابت (مقداری) به طور همزمان استفاده کرد، به شرطی که آرگومانهای ثابت قبل از آرگومانهای دارای نام قرار بگیرند.

```

SetSalary(30, andy: 50, mark: 60);

SetSalary(30, mark: 60, andy: 50);

SetSalary(mark: 60, andy: 50, 30);

SetSalary(mark: 60, 30, andy: 50);

```


همانطور که مشاهده می‌کنید ابتدا باید آرگومانهای ثابت هنگام فراخوانی متد ذکر شوند. در اولین و دومین فراخوانی در کد بالا، مقدار ۳۰ را به عنوان اولین آرگومان به اولین پارامتر متد یعنی jack اختصاص می‌دهیم. سومین و چهارمین خط کد بالا اشتباه هستند، چون آرگومانهای دارای نام قبل از آرگومانهای ثابت قرار گرفته‌اند. قرار گرفتن آرگومانهای دارای نام بعد از آرگومانها ثابت، از بروز خطا جلوگیری می‌کند.

ارسال آرگومانها به روش ارجاع

آرگومانها را می‌توان به کمک ارجاع ارسال کرد. این بدان معناست که شما آدرس متغیر را ارسال می‌کنید، نه مقدار آن را. ارسال با ارجاع زمانی مفید است که شما بخواهید یک آرگومان که دارای مقدار بزرگی است (مانند یک آبجکت) را ارسال کنید. در این حالت وقتی که آرگومان ارسال شده را در داخل متد اصلاح می‌کنیم، مقدار اصلی آرگومان در خارج از متد هم تغییر می‌کند. در زیر دستورالعمل پایه ای تعریف پارامترها که در آنها به جای مقدار از آدرس استفاده شده است نشان داده شده:

```
returnType MethodName(ref datatype param1)
{
    code to execute;
}
```

فراموش نشود که باید از کلمه کلیدی ref استفاده کنید. وقتی یک متد فراخوانی می‌شود و آرگومانها به آنها ارسال می‌شود هم باید از کلمه کلیدی ref استفاده شود.

```
MethodName(ref argument);
```

اجازه دهید که تفاوت بین ارسال با ارجاع و ارسال با مقدار آرگومان را با یک مثال توضیح دهیم.

```
1 using System;
2
3 public class Program
4 {
5     static void ModifyNumberVal(int number)
6     {
7         number += 10;
8         Console.WriteLine("Value of number inside method is {0}.", number);
9     }
10
11    static void ModifyNumberRef(ref int number)
12    {
13        number += 10;
14        Console.WriteLine("Value of number inside method is {0}.", number);
15    }
16
17    public static void Main()
18    {
19        int num = 5;
20
21        Console.WriteLine("num = {0}\n", num);
22
23        Console.WriteLine("Passing num by value to method ModifyNumberVal() ...");
24        ModifyNumberVal(num);
25        Console.WriteLine("Value of num after exiting the method is {0}.\n", num);
26
27        Console.WriteLine("Passing num by ref to method ModifyNumberRef() ...");
28        ModifyNumberRef(ref num);
29        Console.WriteLine("Value of num after exiting the method is {0}.\n", num);
30    }
```

```

31 }

num = 5

Passing num by value to method ModifyNumberVal() ...
Value of number inside method is 15.
Value of num after exiting the method is 5.

Passing num by ref to method ModifyNumberRef() ...
Value of number inside method is 15.
Value of num after exiting the method is 15.

```

در برنامه بالا دو متد که دارای یک هدف یکسان هستند، تعریف شده‌اند و آن اضافه کردن عدد ۱۰ به مقداری است که به آنها ارسال می‌شود. اولین متد (خطوط ۵-۹) دارای یک پارامتر است که نیاز به یک مقدار آرگومان (از نوع int) دارد. وقتی که متد را صدا می‌زنیم و آرگومانی به آن اختصاص می‌دهیم (خط ۲۴)، کپی آرگومان به پارامتر متد ارسال می‌شود. بنابراین مقدار اصلی متغیر خارج از متد هیچ ارتباطی به پارامتر متد ندارد. سپس مقدار ۱۰ را به متغیر پارامتر (number) اضافه کرده و نتیجه را چاپ می‌کنیم.

برای اثبات اینکه متغیر num هیچ تغییری نکرده است، مقدار آن را یکبار دیگر چاپ کرده و مشاهده می‌کنیم که تغییری نکرده است. دومین متد (خطوط ۱۱-۱۵) نیاز به یک مقدار با ارجاع دارد. در این حالت به جای اینکه یک کپی از مقدار به عنوان آرگومان به آن ارسال شود، آدرس متغیر به آن ارسال می‌شود. حال پارامتر به مقدار اصلی متغیر که زمان فراخوانی متد به آن ارسال می‌شود، دسترسی دارد. وقتی که ما مقدار پارامتری که شامل آدرس متغیر اصلی است را تغییر می‌دهیم (خط ۱۳)، در واقع مقدار متغیر اصلی در خارج از متد را تغییر داده‌ایم. در نهایت مقدار اصلی متغیر را وقتی که از متد خارج شدیم را نمایش می‌دهیم و مشاهده می‌شود که مقدار آن واقعاً تغییر کرده است.

پارامترهای out

پارامترهای out، پارامترهایی هستند که متغیرهایی که مقدار دهی اولیه نشده‌اند، را قبول می‌کنند. کلمه کلیدی out زمانی مورد استفاده قرار می‌گیرد که، بخواهیم یک متغیر بدون مقدار را به متد ارسال کنیم. متغیر بدون مقدار اولیه، متغیری است که مقداری به آن اختصاص داده نشده است. در این حالت متد یک مقدار به متغیر می‌دهد. ارسال متغیر مقداردهی نشده به متد زمانی مفید است که شما بخواهید از طریق متد، متغیر را مقداردهی کنید. استفاده از کلمه کلیدی out باعث ارسال آرگومان به روش ارجاع می‌شود نه مقدار. به مثال زیر توجه کنید:

```

1 using System;
2
3 public class Program
4 {
5     static void GiveValue(out int number)
6     {
7         number = 10;
8     }
9
10    public static void Main()
11    {
12        //Uninitialized variable
13        int myNumber;
14
15        GiveValue(out myNumber);
16
17        Console.WriteLine("myNumber = {0}", myNumber);
18    }

```

```
19 }
```

```
myNumber = 10
```

از کلمه کلیدی out برای پارامترهای متد استفاده شده است، بنابراین می‌توانند متغیرهای مقداردهی نشده را قبول کنند. در متد Main()، خط ۱۵ متد را فراخوانی می‌کنیم و قبل از آرگومان کلمه کلیدی out را قرار می‌دهیم. متغیر مقداردهی نشده (myNumber) به متد ارسال می‌شود و در آنجا مقدار ۱۰ به آن اختصاص داده می‌شود (خط ۷). مقدار myNumber در خط ۱۷ نمایش داده می‌شود و مشاهده می‌کنید که مقدارش برابر مقداری است که در داخل متد به آن اختصاص داده شده است (یعنی ۱۰). استفاده از پارامترهای out بدین معنا نیست که شما همیشه نیاز دارید که آرگومانهای مقداردهی نشده را به متد ارسال کنید، بلکه آرگومانهایی که شامل مقدار هستند را هم می‌توان به متد ارسال کرد. این کار در حکم استفاده از کلمه کلیدی ref است. تفاوت ref با out این است که کلمه کلیدی ref به کامپایلر می‌گوید که متغیر مقدار دهی اولیه و بعد به متد ارسال شده است ولی out به کامپایلر می‌گوید که متغیر مقدار دهی اولیه نشده و باید در داخل متد مقدار دهی اولیه شود. زمانی که لازم باشد یک متد دارای چندین خروجی باشد از out استفاده می‌کنیم.

ارسال آرایه به عنوان آرگومان

می‌توان آرایه‌ها را به عنوان آرگومان به متد ارسال کرد. ابتدا شما باید پارامترهای متد را طوری تعریف کنید که آرایه دریافت کنند. به مثال زیر توجه کنید.

```
1 using System;
2
3 namespace ArraysAsArgumentsDemo1
4 {
5     public class Program
6     {
7         static void TestArray(int[] numbers)
8         {
9             foreach (int number in numbers)
10             {
11                 Console.WriteLine(number);
12             }
13         }
14
15         public static void Main()
16         {
17             int[] array = { 1, 2, 3, 4, 5 };
18
19             TestArray(array);
20         }
21     }
22 }
```

```
1
2
3
4
5
```

مشاهده کردید که به سادگی می‌توان با گذاشتن گروه بعد از نوع داده‌ای پارامتر، یک متد ایجاد کرد که پارامتر آن، آرایه دریافت می‌کند. وقتی متد در خط ۱۹ فراخوانی می‌شود، آرایه را فقط با استفاده از نام آن و بدون استفاده از اندیس ارسال می‌کنیم. پس آرایه‌ها هم به روش ارجاع به

متدها ارسال می‌شوند. در خطوط ۹-۱۲ از حلقه foreach برای دسترسی به اجزای اصلی آرایه که به عنوان آرگومان به متد ارسال کرده‌ایم، استفاده می‌کنیم. در زیر نحوه ارسال یک آرایه به روش ارجاع نشان داده شده است.

```

1  using System;
2
3  namespace ArraysAsArgumentsDemo2
4  {
5      public class Program
6      {
7          static void IncrementElements(int[] numbers)
8          {
9              for (int i = 0; i < numbers.Length; i++)
10             {
11                 numbers[i]++;
12             }
13         }
14
15         public static void Main()
16         {
17             int[] array = { 1, 2, 3, 4, 5 };
18
19             IncrementElements(array);
20
21             foreach (int num in array)
22             {
23                 Console.WriteLine(num);
24             }
25         }
26     }
27 }

```

```

2
3
4
5
6

```

برنامه بالا یک متد را نشان می‌دهد که یک آرایه را دریافت می‌کند و به هر یک از عناصر آن یک واحد اضافه می‌کند. به این نکته توجه کنید که از حلقه foreach نمی‌توان برای افزایش مقادیر آرایه استفاده کنیم، چون این حلقه برای خواندن مقادیر آرایه مناسب است نه اصلاح آنها. در داخل متد، مقادیر هر یک از اجزای آرایه را افزایش داده‌ایم. سپس از متد خارج شده و نتیجه را نشان می‌دهیم. مشاهده می‌کنید که هر یک از مقادیر اصلی متد هم اصلاح شده‌اند. راه دیگر برای ارسال آرایه به متد، مقداردهی مستقیم به متد فراخوانی شده است. به عنوان مثال:

```
IncrementElements(new int[] { 1, 2, 3, 4, 5 });
```

در این روش ما آرایه ای تعریف نمی‌کنیم، بلکه مجموعه‌ای از مقادیر را به پارامتر ارسال می‌کنیم، که آنها را مانند آرایه قبول کند. از آنجاییکه در این روش آرایه ای تعریف نکرده‌ایم، نمی‌توانیم در متد Main() نتیجه را چاپ کنیم. اگر از چندین پارامتر در متد استفاده می‌کنید، همیشه برای هر یک از پارامترهایی که آرایه قبول می‌کنند از یک جفت کروشه استفاده کنید. به عنوان مثال:

```

void MyMethod(int[] param1, int param2)
{
    //code here
}

```

به پارامترهای متد بالا توجه کنید. پارامتر اول (param1) آرگومانی از جنس آرایه قبول می‌کند ولی پارامتر دوم (param2) یک عدد صحیح. حال اگر پارامتر دوم (param2) هم آرایه قبول می‌کرد، باید برای آن هم از گروه استفاده می‌کردیم:

```
void MyMethod(int[] param1, int[] param2)
{
    //code here
}
```

کلمه کلیدی params

کلمه کلیدی params امکان ارسال تعداد دلخواه پارامترهای هم‌نوع و ذخیره آنها در یک آرایه ساده را فراهم می‌آورد. کد زیر طریقه استفاده از کلمه کلیدی params را نشان می‌دهد:

```
using System;

public class Program
{
    static int CalculateSum(params int[] numbers)
    {
        int total = 0;

        foreach (int number in numbers)
        {
            total += number;
        }

        return total;
    }

    public static void Main()
    {
        Console.WriteLine("1 + 2 + 3 = {0}", CalculateSum(1, 2, 3));

        Console.WriteLine("1 + 2 + 3 + 4 = {0}", CalculateSum(1, 2, 3, 4));

        Console.WriteLine("1 + 2 + 3 + 4 + 5 = {0}", CalculateSum(1, 2, 3, 4, 5));
    }
}
```

```
1 + 2 + 3 = 6
1 + 2 + 3 + 4 = 10
1 + 2 + 3 + 4 + 5 = 15
```

از کلمه کلیدی params قبل از نوع داده‌ای آرایه پارامتر استفاده می‌شود (مثال بالا). حال متد را سه بار با تعداد مختلف آرگومانها فراخوانی می‌کنیم. این آرگومانها در داخل یک پارامتر از نوع آرایه ذخیره می‌شوند. با استفاده از حلقه foreach این آرگومانها را جمع و به متد فراخوان برگشت می‌دهیم.

وقتی از چندین پارامتر در یک متد استفاده می‌کنید، فقط یکی از آنها باید دارای کلمه کلیدی params بوده و همچنین از لحاظ مکانی باید آخرین پارامتر باشد. اگر این پارامتر (پارامتری که دارای کلمه کلیدی params است) در آخر پارامترهای دیگر قرار نگیرد و یا از چندین پارامتر params دار استفاده کنید با خطا مواجه می‌شوید. به مثال‌های اشتباه و درست زیر توجه کنید:

```
void SomeFunction(params int[] x, params int[] y) //ERROR
```

```
void SomeFunction(params int[] x, int y, int z) //ERROR
void SomeFunction(int x, int y, params int[] z) //Correct
```

محدوده متغیر

متدها در سی شارپ دارای محدوده هستند. محدوده یک متغیر به شما می‌گوید که در کجای برنامه می‌توان از متغیر استفاده کرد و یا متغیر قابل دسترسی است. به عنوان مثال متغیری که در داخل یک متد تعریف می‌شود، فقط در داخل بدنه متد قابل دسترسی است. می‌توان دو متغیر با نام یکسان در دو متد مختلف تعریف کرد. برنامه زیر این ادعا را اثبات می‌کند:

```
using System;
public class Program
{
    static void DemonstrateScope()
    {
        int number = 5;

        Console.WriteLine("number inside method DemonstrateScope() = {0}", number);
    }

    public static void Main()
    {
        int number = 10;

        DemonstrateScope();

        Console.WriteLine("number inside the Main method = {0}", number);
    }
}
```

```
number inside method DemonstrateScope() = 5
number inside the Main method = 10
```

مشاهده می‌کنید که حتی اگر ما دو متغیر با نام یکسان تعریف کنیم که دارای محدوده‌های متفاوتی هستند، می‌توان به هر کدام از آنها مقادیر مختلفی اختصاص داد. متغیر تعریف شده در داخل متد Main() هیچ ارتباطی به متغیر داخل متد DemonstrateScope() ندارد. وقتی به مبحث کلاس‌ها رسیدیم در این باره بیشتر توضیح خواهیم داد.

پارامترهای اختیاری

پارامترهای اختیاری همانگونه که از اسمشان پیداست، اختیاری هستند و می‌توان به آنها آرگومان ارسال کرد یا نه. این پارامترها دارای مقادیر پیشفرضی هستند. اگر به اینگونه پارامترها، آرگومانی ارسال نشود از مقادیر پیشفرض استفاده می‌کنند. به مثال زیر توجه کنید:

```
1 using System;
2
3 public class Program
4 {
5     static void PrintMessage(string message = "Welcome to Visual C# Tutorials!")
6     {
7         Console.WriteLine(message);
8     }
9 }
```

```

10 public static void Main()
11 {
12     PrintMessage();
13
14     PrintMessage("Learn C# Today!");
15 }
16 }

```

```

Welcome to Visual C# Tutorials!
Learn C# Today!

```

متد `PrintMessage()` (خطوط ۸-۵) یک پارامتر اختیاری دارد. برای تعریف یک پارامتر اختیاری می‌توان به آسانی و با استفاده از علامت `=` یک مقدار را به یک پارامتر اختصاص داد (خط ۵). دو بار متد را فراخوانی می‌کنیم. در اولین فراخوانی (خط ۱۲) ما آرگومانی به متد ارسال نمی‌کنیم، بنابراین متد از مقدار پیش‌فرض (`Welcome to Visual C# Tutorials!`) استفاده می‌کند. در دومین فراخوانی (خط ۱۴) یک پیغام (آرگومان) به متد ارسال می‌کنیم، که جایگزین مقدار پیش‌فرض پارامتر می‌شود. اگر از چندین پارامتر در متد استفاده می‌کنید همه پارامترهای اختیاری باید در آخر بقیه پارامترها ذکر شوند. به مثال‌های زیر توجه کنید.

```

void SomeMethod(int opt1 = 10, int opt2 = 20, int req1, int req2) //ERROR
void SomeMethod(int req1, int opt1 = 10, int req2, int opt2 = 20) //ERROR
void SomeMethod(int req1, int req2, int opt1 = 10, int opt2 = 20) //Correct

```

وقتی متدهای با چندین پارامتر اختیاری فراخوانی می‌شوند، باید به پارامترهایی که از لحاظ مکانی در آخر بقیه پارامترها نیستند مقدار اختصاص داد. به یاد داشته باشید که نمی‌توان برای نادیده گرفتن یک پارامتر به صورت زیر عمل کرد:

```

void SomeMethod(int required1, int optional1 = 10, int optional2 = 20)
{
    //Some Code
}

// ... Code omitted for demonstration

SomeMethod(10, , 100); //Error

```

اگر بخواهید از یک پارامتر اختیاری که در آخر پارامترهای دیگر نیست رد شوید و آن را نادیده بگیرید باید از نام پارامترها استفاده کنید.

```
SomeMethod(10, optional2: 100);
```

برای استفاده از نام پارامتر، شما به راحتی می‌توانید نام مخصوص پارامتر و بعد از نام علامت کالن (`:`) و بعد مقدار اختصاص شده به آن را بنویسید، مانند (`optional2: 100`). متد بالا هیچ آرگومانی برای پارامتر اختیاری `optional1` ندارد، بنابراین این پارامتر از مقدار پیش‌فرضی که در زمان تعریف متد به آن اختصاص داده شده است، استفاده می‌کند.

سربارگذاری متدها

سربارگذاری متدها به شما اجازه می‌دهد که چندین متد با نام یکسان تعریف کنید که دارای امضاء و تعداد پارامترهای مختلف هستند. برنامه از روی آرگومانهایی که شما به متد ارسال می‌کنید، به صورت خودکار تشخیص می‌دهد که کدام متد را فراخوانی کرده‌اید یا کدام متد مد نظر شماست. امضای یک متد نشان دهنده ترتیب و نوع پارامترهای آن است. به مثال زیر توجه کنید:

```
void MyMethod(int x, double y, string z)
```

که امضای متد بالا

```
MyMethod(int, double, string)
```

به این نکته توجه کنید که نوع برگشتی و نام پارامترها شامل امضای متد نمی‌شوند. در مثال زیر نمونه‌ای از سربارگذاری متدها آمده است.

```
1 using System;
2
3 namespace MethodOverloadingDemo
4 {
5     public class Program
6     {
7         static void ShowMessage(double number)
8         {
9             Console.WriteLine("Double version of the method was called.");
10        }
11
12        static void ShowMessage(int number)
13        {
14            Console.WriteLine("Integer version of the method was called.");
15        }
16
17        static void Main()
18        {
19            ShowMessage(9.99);
20            ShowMessage(9);
21        }
22    }
23 }
```

```
Double version of the method was called.
Integer version of the method was called.
```

در برنامه بالا دو متد با نام مشابه تعریف شده‌اند. اگر سربارگذاری متد توسط سی‌شارپ پشتیبانی نمی‌شد، برنامه زمان زیادی برای انتخاب یک متد از بین متدهایی که فراخوانی می‌شوند، لازم داشت. رازی در نوع پارامترهای متد نهفته است. کامپایلر بین دو یا چند متد همنام در صورتی فرق می‌گذارد، که پارامترهای متفاوتی داشته باشند. وقتی یک متد را فراخوانی می‌کنیم، متد نوع آرگومانها را تشخیص می‌دهد. در فراخوانی اول (خط ۱۹) ما یک مقدار double را به متد ShowMessage() ارسال کرده‌ایم، در نتیجه متد ShowMessage() (خطوط ۱۰-۷) که دارای پارامتری از نوع double است، اجرا می‌شود.

در بار دوم که متد فراخوانی می‌شود (خط ۲۰)، ما یک مقدار int را به متد ShowMessage() ارسال می‌کنیم. متد ShowMessage() (خطوط ۱۵-۱۲) که دارای پارامتری از نوع int است، اجرا می‌شود. معنای اصلی سربارگذاری متد همین است که توضیح داده شد. هدف اصلی از سربارگذاری

متدها این است، که بتوان چندین متد که وظیفه یکسانی انجام می‌دهند را تعریف کرد. تعداد زیادی از متدها در کلاس‌های دات‌نت سربارگذاری می‌شوند، مانند متد `WriteLine()` از کلاس `Console`. قبلاً مشاهده کردید که این متد می‌تواند یک آرگومان از نوع رشته دریافت کند و آن را نمایش دهد، و در حالت دیگر می‌تواند دو یا چند آرگومان قبول کند.

بازگشت

بازگشت فرایندی است که در آن متد مدام خود را فراخوانی می‌کند تا زمانی که به یک مقدار مورد نظر برسد. بازگشت یک مبحث پیچیده در برنامه‌نویسی است و تسلط به آن کار راحتی نیست. به این نکته هم توجه کنید، که بازگشت باید در یک نقطه متوقف شود، در غیر اینصورت برای بی‌نهایت بار، متد، خود را فراخوانی می‌کند. در این درس یک مثال ساده از بازگشت را برای شما توضیح می‌دهیم. فاکتوریل یک عدد صحیح مثبت ($n!$) شامل حاصل ضرب همه اعداد مثبت صحیح کوچک‌تر یا مساوی آن می‌باشد. به فاکتوریل عدد ۵ توجه کنید.

$$5! = 5 * 4 * 3 * 2 * 1 = 120$$

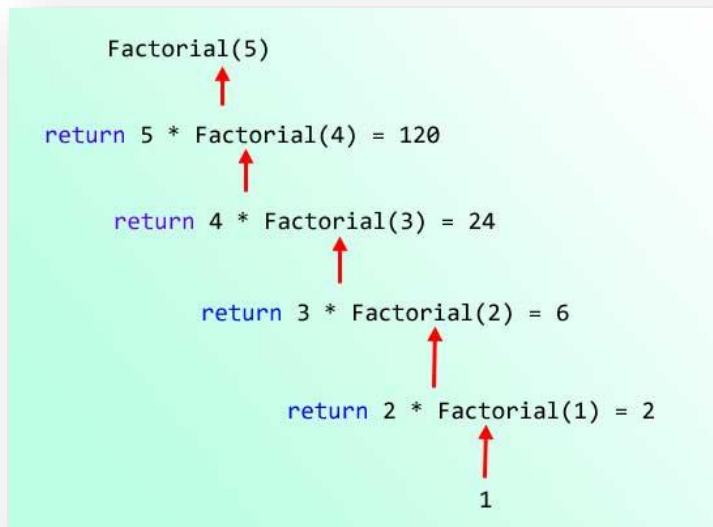
بنابراین برای ساخت یک متد بازگشتی باید به فکر توقف آن هم باشیم. بر اساس توضیح بازگشت، فاکتوریل فقط برای اعداد مثبت صحیح است. کوچک‌ترین عدد صحیح مثبت ۱ است. در نتیجه از این مقدار برای متوقف کردن بازگشت استفاده می‌کنیم.

```

1  using System;
2
3  public class Program
4  {
5      static long Factorial(int number)
6      {
7          if (number == 1)
8              return 1;
9
10         return number * Factorial(number - 1);
11     }
12
13     public static void Main()
14     {
15         Console.WriteLine(Factorial(5));
16     }
17 }
```

120

متد مقدار بزرگی را بر می‌گرداند چون محاسبه فاکتوریل می‌تواند خیلی بزرگ باشد. متد یک آرگومان که یک عدد است و می‌تواند در محاسبه مورد استفاده قرار گیرد را می‌پذیرد. در داخل متد یک دستور `if` می‌نویسیم و در خط ۷ می‌گوییم که اگر آرگومان ارسال شده برابر ۱ باشد، سپس مقدار ۱ را برگردان در غیر اینصورت به خط بعد برو. این شرط باعث توقف تکرارها نیز می‌شود. در خط ۱۰ مقدار جاری متغیر `number` در عددی یک واحد کمتر از خودش ($number - 1$) ضرب می‌شود. در این خط متد `Factorial()`، خود را فراخوانی می‌کند و آرگومان آن در این خط همان `number - 1` است. مثلاً اگر مقدار جاری `number`، ۱۰ باشد، یعنی اگر ما بخواهیم فاکتوریل عدد ۱۰ را به دست بیاوریم، آرگومان متد `Factorial()` در اولین ضرب ۹ خواهد بود. فرایند ضرب تا زمانی ادامه می‌یابد که آرگومان ارسال شده با عدد ۱ برابر نشود. شکل زیر فاکتوریل عدد ۵ را نشان می‌دهد.

کد بالا را به وسیله یک حلقه for نیز می‌توان نوشت.

```

factorial = 1;
for ( int counter = number; counter >= 1; counter-- )
    factorial *= counter;

```

این کد از کد معادل بازگشتی آن آسان تر است. از بازگشت در زمینه‌های خاصی در علوم کامپیوتر استفاده می‌شود. استفاده از بازگشت زمانی طبیعی تر به نظر می‌رسد که ما از غیر بازگشتی (Iteration) استفاده کنیم. استفاده از بازگشت حافظه زیادی اشغال می‌کند، پس اگر سرعت برای شما مهم است، از آن استفاده نکنید.

نماینده‌ها (Delegates)

Delegate ها انواعی هستند که مرجع یک متد را در خود ذخیره می‌کنند. همچنین می‌توانند رفتار هر متدی را کپی برداری کنند. برای تعریف یک delegate از کلمه کلیدی delegate استفاده می‌شود. تعریف یک delegate بسیار شبیه به تعریف یک متد است، با این تفاوت که متد بدنه دارد ولی delegate ندارد. Delegate دقیقاً مانند متدها دارای نوع برگشتی و مجموعه‌ای از پارامترها هستند. Delegate ها، می‌گویند که چه نوع متدی را می‌توانند در خود ذخیره کنند. در زیر نحوه تعریف delegate نشان داده شده است:

```

delegate returnType DelegateName(dt param1, dt param2, ... dt paramN);

```

در زیر نحوه استفاده از یک delegate و فواید آن نشان داده شده است:

```

1 using System;
2
3 public class Program
4 {
5     delegate void ArithmeticDelegate(int num1, int num2);
6

```

```

7      static void Add(int x, int y)
8      {
9          Console.WriteLine("Sum is {0}.", x + y);
10     }
11
12     static void Subtract(int x, int y)
13     {
14         Console.WriteLine("Difference is {0}.", x - y);
15     }
16
17     static void Main()
18     {
19         ArithmeticDelegate Operation;
20
21         int num1, num2;
22
23         Console.Write("Enter first number: ");
24         num1 = Convert.ToInt32(Console.ReadLine());
25
26         Console.Write("Enter second number: ");
27         num2 = Convert.ToInt32(Console.ReadLine());
28
29         if (num1 < num2)
30         {
31             Operation = new ArithmeticDelegate(Add);
32         }
33         else
34         {
35             Operation = new ArithmeticDelegate(Subtract);
36         }
37
38         Operation(num1, num2);
39     }
40 }

```

```

Enter first number: 3
Enter second number: 5
Sum is 8
Enter first number: 5
Enter second number: 3
Difference is 2

```

در خط ۵، delegate تعریف شده است. از کلمه کلیدی delegate برای نشان داده آن استفاده شده است. به دنبال آن نوع برگشتی متدی که قبول می‌کند، هم آمده است. برای نامگذاری delegate مانند متدها از روش Pascal استفاده می‌کنیم. همچنین برای تشخیص بهتر، بهتر است از کلمه delegate در نامگذاری آنها استفاده شود. پارامترهایی که برای delegate تعریف می‌کنیم، باید از نظر نوع و تعداد با پارامترهای متدها برابر باشد.

Delegate ی که در خط ۵ تعریف شده است، فقط مرجع متدهایی را قبول می‌کند که دارای مقدار برگشتی نیستند و دو پارامتر از نوع int دارند. بعد از تعریف delegate دو متد با امضای دقیقاً مشابه به عنوان نماینده تعریف می‌کنیم. هر دو متد هیچ مقدار برگشتی ندارند و هر دو، دو آرگومان از نوع int قبول می‌کنند. در داخل متد Main() یک متغیر از نوع delegate ی که قبلاً تعریف کرده‌ایم، تعریف می‌کنیم (خط ۱۹). این متغیر اشاره به متدی دارد که امضای آن با امضای Delegate مطابقت دارد. برنامه از کاربر می‌خواهد دو مقدار از نوع int را وارد کند. بعد از وارد کردن مقادیر، وارد اولین دستور if می‌شویم، چنانچه مقدار اولین عددی که کاربر وارد کرده از دومین عدد وارد شده کمتر باشد، دو عدد با هم جمع

می‌شوند، در غیر اینصورت اگر مقدار اولین عدد بزرگ‌تر یا مساوی دومین عدد باشد، از هم کم می‌شوند. برای ارجاع یک متد به یک delegate به صورت زیر عمل می‌کنیم:

```
variable = new DelegateName(MethodName);
```

وقتی یک delegate را با مرجع یک متد برابر قرار می‌دهیم، باید قبل از نام delegate از کلمه کلیدی new استفاده کنیم (مثال بالا). در داخل پرانتز نام متدی که delegate به آن مراجعه می‌کند، نشان داده شده است. یک راه بسیار ساده تر برابر قرار دادن نام متد با متغیر delegate است:

```
Operation = Add;
Operation = Subtract;
```

به دستور if بر می‌گردیم وقتی شرط درست باشد، delegate را به متد add() و هنگامی که شرط نادرست باشد آن را به متد Subtract() ارجاع می‌دهیم. اجرای delegate باعث اجرای متدی می‌شود که delegate به آن مراجعه می‌کند. اگر قصد داشته باشید که بیش از یک متد را به delegate اضافه کنید باید از عملگر += استفاده نمایید:

```
MyDelegate del = Method1;
del += Method2;
del += Method3;
...
```

کاربرد اصلی delegate ها هنگام کار با رویدادها می‌باشد که در درس‌های آینده توضیح می‌دهیم.

آرگومانهای خط فرمان (Command Line Arguments)

برای اجرای موفق یک برنامه سی‌شارپی باید یک متد مهم به نام متد Main() وجود داشته باشد، که نقطه آغاز برنامه است. این متد باید به صورت public static تعریف شود. همه ما می‌دانیم که به متدها می‌توان آرگومان ارسال کرد، اما برای متد Main(string[] args) چطور؟ جواب مثبت است. شما می‌توانید از طریق دستور خط فرمان ویندوز یا همان CMD آرگومانهایی را برای این متد ارسال کنید. برای روشن شدن مطلب یک برنامه کنسول به نام Sample ایجاد کنید، سپس کدهای برنامه را به صورت زیر بنویسید:

```
using System;

namespace Sample
{
    class Program
    {
        public static void Main(string[] args)
        {
            Console.WriteLine("First Name is " + args[0]);
            Console.WriteLine("Last Name is " + args[1]);
            Console.ReadLine();
        }
    }
}
```

برنامه را یک بار اجرا و ذخیره کنید (ممکن است با پیغام خطا مواجه شوید ولی مهم نیست). به پارامتر args توجه کنید. در حقیقت این پارامتر یک آرایه رشته ای است که می‌تواند چندین آرگومان از نوع رشته قبول کند. اگر برنامه‌تان را ایجاد کرده و به فایل با پسوند .exe دسترسی داشته

باشید می‌توانید پارامترهای رشته‌ای را به متد `Main()` ارسال کنید. فایل `Sample.exe` را که در پوشه `Debug` برنامه‌تان است را به یک درایو یا پوشه مشخص که مسیر گنج‌کننده‌ای نداشته باشد انتقال دهید. در این مثال ما فایل `Sample.exe` را مستقیماً در درایو `C` قرار می‌دهیم. حال `CMD` ویندوز را اجرا کنید، سپس کدهای زیر را در داخل `CMD` نوشته و دکمه `Enter` را بزنید:

```
Microsoft Windows[Version 6.1.7601]
Copyright(c) 2009 Microsoft Corporation.All rights reserved.

C:\Users\VisualCsharp>cd/

C:\>Sample Steven Clark
First Name is Steven
Last Name is Clark
```

با نوشتن نام فایل، باعث اجرای آن می‌شویم. بعد از نوشتن نام فایل کلمه `Steven` و سپس `Clark` را می‌نویسیم. همانطور که در کد مشاهده می‌کنید ما دو متغیر به نام‌های `args[0]` و `args[1]` تعریف کرده‌ایم. این دو متغیر به ترتیب خانه‌های اول و دوم آرایه هستند. کلمه `Steven` در متغیر رشته‌ای `args[0]` که اولین عنصر آرایه و کلمه `Clark` را در متغیر رشته‌ای `args[1]` که دومین عنصر آرایه است ذخیره و سپس با استفاده از متد `WriteLine()` آنها را چاپ می‌کنیم. در حقیقت بسیاری از برنامه‌ها از این تکنیک استفاده می‌کنند. شما می‌توانید با ارسال آرگومانهایی به متد `Main()` نحوه اجرای برنامه را تغییر دهید.

شمارش (Enumeration)

شمارش راهی برای تعریف داده‌هایی است که می‌توانند مقادیر محدودی که شما از قبل تعریف کرده‌اید را بپذیرند. به عنوان مثال شما می‌خواهید یک متغیر تعریف کنید که فقط مقادیر جهت (جغرافیایی) مانند `east`, `west`, `north` و `south` را در خود ذخیره کند. ابتدا یک `enumeration` تعریف می‌کنید و برای آن یک اسم انتخاب کرده و بعد از آن تمام مقادیر ممکن که می‌توانند در داخل بدنه آن قرار بگیرند تعریف می‌کنید. به نحوه تعریف یک `enumeration` توجه کنید:

```
enum enumName
{
    value1,
    value2,
    value3,
    .
    .
    .
    valueN
}
```

ابتدا کلمه کلیدی `enum` و سپس نام آن را به کار می‌بریم. در سی‌شارپ برای نامگذاری `enumeration` از روش پاسکال استفاده کنید. در بدنه `enum` مقادیری وجود دارند که برای هر کدام یک نام در نظر گرفته شده است. به یک مثال توجه کنید:

```
enum Direction
{
    North,
    East,
    South,
    West
}
```

در حالت پیش فرض مقداری که یک enumeration می تواند ذخیره کند از نوع int هستند. به عنوان مثال مقدار پیش فرض North صفر و مقدار بقیه مقادیر یک واحد بیشتر از مقدار قبلی خودشان است. بنابراین مقدار East برابر ۱، مقدار South برابر ۲ و مقدار West برابر ۳ است. می توانید این مقادیر پیش فرض را به دلخواه تغییر دهید، مانند:

```
enum Direction
{
    North = 3,
    East = 5,
    South = 7,
    West = 9
}
```

اگر به عنوان مثال هیچ مقداری به یک عنصر اختصاص ندهید، آن عنصر به صورت خودکار مقدار می گیرد.

```
enum Direction
{
    North = 3,
    East = 5,
    South,
    West
}
```

در مثال بالا مشاهده می کنید که ما هیچ مقداری برای South در نظر نگرفته ایم، بنابراین به صورت خودکار یک واحد بیشتر از East یعنی ۶ و به West یک واحد بیشتر از South یعنی ۷ اختصاص داده می شود. همچنین می توان مقادیر یکسانی برای عناصر enumeration در نظر گرفت. مثال:

```
enum Direction
{
    North = 3,
    East,
    South = North,
    West
}
```

می توانید مقادیر بالا را حدس بزنید؟ مقادیر North، East، South، West به ترتیب ۳، ۴، ۳، ۴ است. وقتی مقدار ۳ را به North می دهیم مقدار East برابر ۴ می شود. سپس وقتی مقدار South را برابر ۳ قرار دهیم، به صورت اتوماتیک مقدار West برابر ۴ می شود. اگر نمی خواهید که مقادیر آیتم های enumeration شما پیش فرض (از نوع int) باشد می توانید از نوع مثلاً byte به عنوان نوع داده ای آیتم های آن استفاده کنید.

```
enum Direction : byte
{
    North,
    East,
    South,
    West
}
```

نوع داده ای byte فقط شامل مقادیر بین ۰ تا ۲۵۵ می شود بنابراین تعداد مقادیر که شما می توانید به enumeration اضافه کنید، محدود می باشد. به نحوه استفاده از enumeration در یک برنامه سی شارپ توجه کنید.

```
1 using System;
2
```

```

3  enum Direction
4  {
5      North = 1,
6      East,
7      South,
8      West
9  }
10
11 public class Program
12 {
13     public static void Main()
14     {
15         Direction myDirection;
16
17         myDirection = Direction.North;
18
19         Console.WriteLine("Direction: {0}", myDirection.ToString());
20     }
21 }

```

Direction: North

ابتدا enumeration را در خطوط ۹-۳ تعریف می‌کنیم. توجه کنید که enumeration را خارج از کلاس قرار داده‌ایم. این کار باعث می‌شود که enumeration در سراسر برنامه در دسترس باشد. می‌توان enumeration را در داخل کلاس هم تعریف کرد ولی در این صورت فقط در داخل کلاس قابل دسترس است.

```

class Program
{
    enum Direction
    {
        //Code omitted
    }

    static void Main(string[] args)
    {
        //Code omitted
    }
}

```

برنامه را ادامه می‌دهیم. در داخل بدنه enumeration نام چهار جهت جغرافیایی وجود دارد که هر یک از آنها با ۱ تا ۴ مقدار دهی شده‌اند. در خط ۱۵ یک متغیر تعریف شده است که مقدار یک جهت را در خود ذخیره می‌کند. نحوه تعریف آن به صورت زیر است:

```
enumType variableName ;
```

در اینجا enumType نوع داده شمارشی (مثلاً Direction یا مسیر) می‌باشد و variableName نیز نامی است که برای آن انتخاب کرده‌ایم که در مثال قبل myDirection است. سپس یک مقدار به متغیر myDirection اختصاص می‌دهیم (خط ۱۷). برای اختصاص یک مقدار به صورت زیر عمل می‌کنیم:

```
variable = enumType.value;
```

ابتدا نوع Enumeration سپس علامت نقطه و بعد مقدار آن (مثلاً North) را می‌نویسیم. می‌توان یک متغیر را فوراً، به روش زیر مقدار دهی کرد:

```
Direction myDirection = Direction.North;
```

حال در خط ۱۹ با استفاده از Console.WriteLine() مقدار myDirection را چاپ می‌کنیم. توجه کنید که با استفاده از متد ToString() مقدار عددی myDirection را به رشته، جهت چاپ تبدیل می‌کنیم. تصور کنید که اگر enumeration نبود شما مجبور بودید که به جای کلمات، اعداد را حفظ کنید چون مقادیر enumeration در واقع اعدادی هستند که با نام مستعار توسط شما یا هر کس دیگر تعریف می‌شوند. متغیرهای شمارشی می‌توانند به انواع دیگری مانند int یا string تبدیل شوند. همچنین یک مقدار رشته‌ای می‌تواند به نوع شمارشی معادلش تبدیل شود.

تبدیل انواع شمارشی

می‌توان انواع شمارشی را به دیگر مقادیر تبدیل کرد و بالعکس. مقادیر شمارشی در واقع مقادیر عددی هستند که برای درک بهتر آنها، به هر عدد یک نام اختصاص داده شده است. به مثال زیر توجه کنید:

```
1 using System;
2
3 enum Direction
4 {
5     North,
6     East,
7     South,
8     West
9 }
10 public class Program
11 {
12     public static void Main()
13     {
14         Direction myDirection = Direction.East;
15         int myDirectionCode = (int)myDirection;
16
17         Console.WriteLine("Value of East is {0}", myDirectionCode);
18
19         myDirection = (Direction)3;
20         Console.WriteLine("\nDirection: {0}", myDirection.ToString());
21     }
22 }
```

```
Value of East is 1
```

```
Direction: West
```

در خط ۱۴ مقدار East نوع شمارشی Direction را به متغیر myDirection را به اختصاص داده‌ایم. در حالت پیش‌فرض مقدار East در داخل آیتم‌های این داده شمارشی، ۱ می‌باشد. در خط ۱۵ نحوه تبدیل یک آیتم از نوع شمارشی به عدد صحیح معادل آن به روش تبدیل صریح نشان داده شده است. نحوه این تبدیل به صورت زیر است:

```
variable = (DestinationDataType)enumerationVariable;
```

از آنجاییکه متغیر myDirectionCode (خط ۱۵) از نوع int است در نتیجه یک مقدار int باید در آن قرار بگیرد. می‌توان به سادگی نوع داده مقصد را در داخل یک جفت پرانتز قرار داد و آن را کنار نوع شمارشی بگذارید (خط ۱۵). نتیجه یک مقدار تبدیل شده را برگشت می‌دهد. در خط ۱۹ معکوس این کار را انجام می‌دهیم. در این خط یک مقدار صحیح را به یک مقدار شمارشی تبدیل می‌کنیم. مقدار ۳ را برابر آیتم West قرار می‌دهیم.

برای تبدیل آن از روشی شبیه به تبدیل یک نوع شمارشی به صحیح استفاده می‌کنیم (تبدیل صریح). به این نکته توجه کنید که اگر عددی را که می‌خواهید تبدیل کنید در محدوده انواع شمارشی نباشد، تبدیل انجام می‌شود ولی آن آیتم شمارشی و عدد برابر هم نیستند. به عنوان مثال:

```
myDirection = (Direction)10;
Console.WriteLine("Direction: {0}", myDirection.ToString());
```

```
Direction: 10
```

از آنجاییکه عدد ۱۰ مقدار هیچ کدام از آیتم‌های نوع شمارشی مثال بالا نیست (مقدار آیتم‌های نوع شمارشی مثال بالا به ترتیب ۰ و ۱ و ۲ و ۳ می‌باشد) خروجی Console خود عدد را نشان می‌دهد. ولی اگر به جای عدد ۱۰ هر کدام از مقادیر عددی ذکر شده را قرار دهید، آیتم معادل با آن نمایش داده خواهد شد.

تبدیل یک نوع رشته‌ای به یک نوع شمارشی

می‌توان یک نوع رشته‌ای را به نوع شمارشی تبدیل کرد. مثلاً می‌خواهید رشته "West" را به نوع شمارشی Direction.West مثال بالا تبدیل کنید. برای این کار باید از کلاس Enum و فضای نام System به صورت زیر استفاده کنید:

```
Direction myDirection = (Direction)Enum.Parse(typeof(Direction), "West");
Console.WriteLine("Direction: {0}", myDirection.ToString());
```

```
Direction: West
```

متد Enum.Parse() دارای دو پارامتر است. اولین پارامتر نوع شمارشی است. با استفاده از عملگر typeof نوع شمارشی را برگشت می‌دهیم. دومین پارامتر، رشته‌ای است که قرار است به نوع شمارشی تبدیل شود. چون مقدار برگشتی از نوع شیء (object) است، بنابراین یک تبدیل مناسب نوع شمارشی لازم است. با این جزئیات الان می‌دانیم که چگونه یک رشته را به نوع شمارشی تبدیل کنیم.

```
enumType name = (enumType)Enum.Parse(typeof(enumType), string);
```

اگر رشته‌ای که به متد ارسال می‌کنید جزء آیتم‌های داده شمارشی نباشد، با خطا مواجه می‌شوید.

ساختارها

ساختارها یا struct، انواعی از داده‌ها هستند که، توسط کاربر تعریف می‌شوند (user-define) و می‌توانند دارای فیلد و متد باشند. با ساختارها می‌توان نوع داده‌ای خیلی سفارشی ایجاد کرد. فرض کنید می‌خواهیم داده‌ای ایجاد کنیم که نه تنها نام شخص را ذخیره کند بلکه سن و حقوق ماهیانه او را نیز در خود جای دهد. برای تعریف یک ساختار به صورت زیر عمل می‌کنیم:

```
struct StructName
{
    member1;
    member2;
    member3;
    ...
}
```

```
member4;
}
```

برای تعریف ساختار از کلمه کلیدی struct استفاده می‌شود. برای نامگذاری ساختارها از روش نامگذاری Pascal استفاده می‌شود. اعضاء در مثال بالا (member1-4) می‌توانند متغیر باشند یا متد. در زیر مثالی از یک ساختار آمده است:

```
1 using System;
2
3 public struct Employee
4 {
5     public string name;
6     public int age;
7     public decimal salary;
8 }
9
10 public class Program
11 {
12     public static void Main()
13     {
14         Employee employee1;
15         Employee employee2;
16
17         employee1.name = "Jack";
18         employee1.age = 21;
19         employee1.salary = 1000;
20
21         employee2.name = "Mark";
22         employee2.age = 23;
23         employee2.salary = 800;
24
25         Console.WriteLine("Employee 1 Details");
26         Console.WriteLine("Name: {0}", employee1.name);
27         Console.WriteLine("Age: {0}", employee1.age);
28         Console.WriteLine("Salary: {0:C}", employee1.salary);
29
30         Console.WriteLine(); //Seperator
31
32         Console.WriteLine("Employee 2 Details");
33         Console.WriteLine("Name: {0}", employee2.name);
34         Console.WriteLine("Age: {0}", employee2.age);
35         Console.WriteLine("Salary: {0:C}", employee2.salary);
36     }
37 }
```

```
Employee 1 Details
Name: Jack
Age: 21
Salary: $1000.00

Employee 2 Details
Name: Mike
Age: 23
Salary: $800.00
```

برای درک بهتر، کد بالا را شرح می‌دهیم. در خطوط ۳-۸ یک ساختار تعریف شده است. به کلمه Public در هنگام تعریف توجه کنید. این کلمه کلیدی نشان می‌دهد که Employee می‌تواند در هر جای برنامه قابل دسترسی و استفاده باشد، حتی خارج از برنامه. Public یکی از سطوح دسترسی است، که توضیحات بیشتر در مورد آن در درس‌های آینده آمده است. قبل از نام ساختار از کلمه کلیدی struct استفاده می‌کنیم. نام

ساختار نیز از روش نامگذاری Pascal پیروی می‌کند. در داخل بدنه ساختار سه فیلد تعریف کرده‌ایم (خطوط ۵-۷). این سه فیلد مشخصات Employee (کارمند) مان را نشان می‌دهند.

مثلاً یک کارمند دارای نام، سن و حقوق ماهانه می‌باشد. همچنین هر سه فیلد به صورت Public تعریف شده‌اند، بنابراین در خارج از ساختار نیز می‌توان آنها را فراخوانی کرد. در خطوط ۱۴ و ۱۵ دو نمونه از ساختار Employee تعریف شده است. تعریف یک نمونه از ساختارها بسیار شبیه به تعریف یک متغیر معمولی است. ابتدا نوع ساختار و سپس نام آن را مشخص می‌کنید. در خطوط ۱۷ تا ۲۳ به فیلدهای مربوط به هر employee مقادیری اختصاص می‌دهید. برای دسترسی به فیلدها در خارج از ساختار باید آنها را به صورت Public تعریف کنید. ابتدا نام متغیر را تایپ کرده و سپس علامت دات (.) و در آخر نام فیلد را می‌نویسیم. وقتی که از عملگر دات استفاده می‌کنیم، این عملگر اجازه دسترسی به اعضای مخصوص آن ساختار یا کلاس را به شما می‌دهد. در خطوط ۲۵ تا ۳۵ نشان داده شده که شما چطور می‌توانید به مقادیر ذخیره شده در هر فیلد دسترسی یابید.

ساختارها انواع مقداری هستند. این بدین معنی است که اگر مثلاً در مثال بالا employee2 را برابر employee1 قرار دهید، employee2 همه مقادیر صفات employee1 را به جای اینکه به آنها مراجعه کند، کپی برداری می‌کند. کلاس یک ساختار ساده است ولی از انواع مرجع به حساب می‌آید. در مورد کلاس در درس‌های آینده توضیح خواهیم داد. می‌توان به ساختار، متد هم اضافه کرد. مثال زیر اصلاح شده مثال قبل است.

```

1  using System;
2
3  public struct Employee
4  {
5      public string name;
6      public int age;
7      public decimal salary;
8
9      public void SayThanks()
10     {
11         Console.WriteLine("{0} thanked you!", name);
12     }
13 }
14
15 public class Program
16 {
17     public static void Main()
18     {
19         Employee employee1;
20         Employee employee2;
21
22         employee1.name = "Jack";
23         employee1.age = 21;
24         employee1.salary = 1000;
25
26         employee2.name = "Mark";
27         employee2.age = 23;
28         employee2.salary = 800;
29
30         Console.WriteLine("Employee 1 Details");
31         Console.WriteLine("Name: {0}", employee1.name);
32         Console.WriteLine("Age: {0}", employee1.age);
33         Console.WriteLine("Salary: {0:C}", employee1.salary);
34
35         employee1.SayThanks();
36
37         Console.WriteLine(); //Seperator
38

```

```

39 Console.WriteLine("Employee 2 Details");
40 Console.WriteLine("Name: {0}", employee2.name);
41 Console.WriteLine("Age: {0}", employee2.age);
42 Console.WriteLine("Salary: {0:C}", employee2.salary);
43
44 employee2.SayThanks();
45 }
46 }

```

```

Employee 1 Details
Name: Jack
Age: 21
Salary: $1000.00
Jack thanked you!

```

```

Employee 2 Details
Name: Mike
Age: 23
Salary: $800.00
Mike thanked you!

```

در خطوط ۹ تا ۱۲ یک متد در داخل ساختار تعریف شده است. این متد یک پیام را در صفحه نمایش نشان می‌دهد و مقدار فیلد name را گرفته و یک پیام منحصر به فرد برای هر نمونه نشان می‌دهد. برای فراخوانی متد، به جای اینکه بعد از علامت دات، نام فیلد را بنویسیم، نام متد را نوشته و بعد از آن همانطور که در مثال بالا مشاهده می‌کنید (خطوط ۳۵ و ۴۴) پرانتزها را قرار می‌دهیم و در صورتی که متد به آرگومان هم نیاز داشت در داخل پرانتز آنها را می‌نویسیم.

برای دریافت نسخه کامل PDF و چاپی کتاب

به آدرس w3-farsi.com/product

مراجعه بفرمایید.